ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ: ΜΙΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ MEMES

Διπλωματική Εργασία

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΓΑΛΙΟΣ

Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 2023

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη σημερινή ψηφιακή εποχή, το φαινόμενο των διαδικτυακών μιμιδίων έχει πολύ μεγάλη επιρροή στην διαδικτυακή κουλτούρα. Η ταχεία εξάπλωση και εξέλιξή τους έχει τραβήξει την προσοχή πολλών ερευνητών, οι οποίοι προσπαθούν να κατανοήσουν την πολιτική και κοινωνική διάσταση που τείνουν να λάβουν. Τα μιμίδια λειτουργούν ως οχήματα για τη μετάδοση ιδεών, ή ως μέσο σάτιρας και πολιτικού σχολιασμού ή συλλογικής έκφρασης που αντικατοπτρίζει τις κοινωνικές τάσεις, ιδεολογίες, και απόψεις. Η μελέτη τους παρέχει πληροφορίες για τη δυναμική του διαδικτυακού λόγου, την δραστηριοποίηση των κοινοτήτων, και τον αντίκτυπο του ψηφιακού πολιτισμού στην κοινωνία και την πολιτική.

Η ευρεία διασπορά των memes στον κυβερνοχώρο έχει επηρεάσει όχι μόνο την κουλτούρα του διαδικτύου, αλλά και την ίδια την δημιουργική διαδικασία, εφόσον δεν αποτελούν απλώς αντικείμενο άκριτης μίμησης, αλλά ενεργοποιούν τη δημιουργικότητα του εκάστοτε δημιουργού ή/και διαμοιραστή, σε μια διαδικασία διαρκών παραλλαγών των memes. Αυτή η συλλογική διαδικασία εμπνέει τα άτομα να εκφράσουν και να επικοινωνήσουν τις δικές τους ιδέες, σχόλια, και χιούμορ μέσα σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο διαδικτυακό δημιουργικό περιβάλλον. Ως αποτέλεσμα, τα memes έχουν γίνει ένα ισχυρό μέσο για τη συλλογική καλλιτεχνική έκφραση και μια αντανάκλαση του ποικίλου δημιουργικού δυναμικού της κουλτούρας του Διαδικτύου.

Το φαινόμενο της διασποράς και παραλλαγής των memes θα επιχειρηθεί να αξιοποιηθεί μουσικά μέσω συλλογικής και ατομικής σύνθεσης πρωτότυπης μουσικής. Όπως οι μελωδίες της λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής έχουν με την πάροδο του χρόνου υποστεί παραλλαγή μέσα από – συχνά ασύνειδες – συλλογικές δημιουργικές διαδικασίες, έτσι και στο παρόν εγχείρημα, αυτοτελή μουσικά κομμάτια μικρής φόρμας τίθενται προς παραλλαγή από επτά συνθέτες, με σκοπό αφενός τη δημιουργία νέας μουσικής και αφετέρου την σύμπραξη σε ένα δημοκρατικότερο περιβάλλον μουσικής αλληλεπίδρασης.

Λέξεις Κλειδιά: Διαδίκτυο, Memes, Συλλογική σύνθεση, Παραλλαγές, Πολυσυμμετοχικότητα, Δημιουργικότητα

ABSTRACT

In today's digital age, the phenomenon of online memes is very influential in online culture. Their rapid spread and evolution have drawn the attention of many researchers, who are trying to understand the political and social dimension memes tend to take on. Memes function as vehicles for the transmission of ideas, or as a means of satire and political commentary or collective expression that reflects social trends, ideologies, and opinions. Their study provides insights into the dynamics of online discourse, community action, and the impact of digital culture on society and politics.

The wide spread of memes in cyberspace has influenced not only the Internet culture, but also the creative process itself, since they are not simply objects of uncritical imitation, but they rather activate the creativity of the respective creator and/or distributor, in a process of constant meme variations. This collaborative process inspires individuals to express and communicate their own ideas, comments, and humor within an ever-evolving online creative environment. As a result, memes have become a powerful medium for collective artistic expression and a reflection of the diverse creative potential of Internet culture.

The phenomenon of meme diffusion and variation will be exploited musically through collective and individual composition of original music. Just as folk and traditional music melodies have undergone variation over time through – often unconscious – collective creative processes, so in this thesis, independent small-form musical pieces are put to variation by seven composers in order not only to create new music, but also to partake in a more democratic musical interaction environment.

Keywords: Internet, Memes, Collective composition, Variations, Multiparticipation, Creativity.

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 6
1.1. Αφορμή 6
1.2. Σκοπός-Στόχοι 6
1.3. Επεξήγηση εννοιών 6
1.3.1. Κουλτούρα του Διαδικτύου 6
1.3.2. Memes 7
1.4. Τα memes και η έννοια των παραλλαγών 8
1.5. Memes και συλλογική σύνθεση 10
1.6. Disclaimer πριν την μεθοδολογία 12
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ 13
2.1. Πείραμα 1ο 13
2.2. Πείραμα 2ο 15
2.2.1. Επεξήγηση των memes που επιλέχθηκαν 16
2.2.2. Οι αναθέσεις 17
i. Β.Γ. 17
ii. Θ.Μ. 21
iii. Σ.Κ. 24
iv. Σ.Γ. 27
v. Ν.Κ. 29
vi. Α.Τ. 32
2.2.3. Κοινή Παραλλαγή 35
3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 39
4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ 39
5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 40
5.1. Παρτιτούρες 40
i. Οι πρωτότυπες μινιατούρες του 2ου πειράματος: 40
ii. Οι παραλλαγές των συμμετεχόντων: 46
iii. Οι δικές μου παραλλαγές 69
iii. Η κοινή παραλλαγή 80
5.2. Εικόνες 90
5.3. Οπτικοακουστικό Υλικό 92
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 93

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Αφορμή

Αφορμή για την εργασία αυτή στάθηκε μια τυχαία ανακάλυψη. Η μελωδία της «Χατικβά», δηλαδή του εθνικού ύμνου του κράτους του Ισραήλ, παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με το τραγούδι «Ήταν ένας Γάιδαρος» του Δήμου Μούτση. Το παιδικό αυτό τραγούδι αντλεί την έμπνευσή του από τον «Μολδάβα» του Σμέτανα, ο οποίος με τη σειρά του προέρχεται από την «Μαντοβάνα», ιταλική μελωδία του 16ου αιώνα. Το 1888, ο Shmuel Cohen χρησιμοποίησε το ρουμανικό τραγούδι «Carul cu boi» (ρουμανική παραλλαγή της Μαντοβάνας[1]) για να μελοποιήσει την «Χατικβά», που αργότερα επιλέχθηκε ως ο εθνικός ύμνος του Ισραήλ[2] [3]. Οι μελωδίες αυτές, συνειδητά ή όχι, προέρχονται από την ίδια πηγή ως παραλλαγές της, και πέραν της αμιγώς μουσικής παραλλαγής και της συγγένειάς τους, αποκτούν διαφορετικό πολιτικό και πολιτισμικό περιεχόμενο.

1.2. Σκοπός-Στόχοι

Τα memes του διαδικτύου παραλλάσσονται, διασπείρονται και παραλλάσσονται εκ νέου, όπως συνέβη και με την «Μαντοβάνα», η οποία γεννήθηκε στην Ιταλία ως αυλική χορευτική μουσική, εξαπλώθηκε σε ολόκληρη την Ευρώπη ως λαϊκό τραγούδι, και κατέληξε στην Εγγύς Ανατολή ως εθνικός ύμνος ενός καταπιεστικού καθεστώτος. Στην παρούσα εργασία πραγματοποιείται μια απόπειρα παραλληλισμού των memes και της μουσικής σύνθεσης ως προς την διασπορά και την παραλλαγή τους, εξετάζοντας τα φαινόμενα μέσα από πειράματα συλλογικής και ατομικής σύνθεσης. Θα διερευνηθεί το κατά πόσο τα memes μπορούν να χρησιμεύσουν ως πηγή έμπνευσης και συνεργασίας μεταξύ συνθετών και μουσικών, διευκολύνοντας μια διαδικασία συλλογικής σύνθεσης που βασίζεται σε κοινές πολιτισμικές εμπειρίες και αναφορές. Πώς δηλαδή μπορούν να συμπράξουν μουσικοί με διαφορετικό πολιτισμικό και αισθητικό υπόβαθρο δημιουργώντας οι ίδιοι ένα νέο δίκτυο πολιτισμικών αναφορών μέσα σε μια ανοιχτή κοινότητα μουσικών.

1.3. Επεξήγηση εννοιών

1.3.1. Κουλτούρα του Διαδικτύου

Ο όρος *κουλτούρα του διαδικτύου* αφορά την κουλτούρα[4] που δημιουργήθηκε και καλλιεργείται από τους χρήστες του διαδικτύου, οι οποίοι είναι γνωστοί και ως διαδικτυακοί ή ψηφιακοί πολίτες (digital citizens ή *netizens*), και επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω οθόνης ως ισάξια μέλη μιας διαδικτυακής κοινότητας[5], με σκοπό την επικοινωνία, την πληροφόρηση, τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία. Ως προς την ψυχαγωγία – κατά μείζονα λόγο στα μέσα

---

[1] Άλλες γνωστές παραλλαγές της Μαντοβάνας είναι το επίσης ρουμανικό «Cucuruz cu frunza-n sus», το φλαμανδικό «Ik zag Cecilia komen», το σκωτσέζικο «My mistress is prettie», και το ουκρανικό «Kucheryava Kateryna».

[2] Zion, I. B. "How an Unwieldy Romantic Poem and a Romanian Folk Song Combined to Produce 'Hatikva'." *Times of Israel* (May 13, 2015).

[3] Ορισμένοι Ισραηλινοί βέβαια ισχυρίζονται ότι και η Μαντοβάνα προέρχεται με τη σειρά της από σεφαρδίτικο θρησκευτικό τραγούδι. Maital, S. "Hatikvah – The Real Story behind Israel's Anthem." The Jerusalem Report (July 9, 2018).

[4] Ως κουλτούρα θα μπορούσαμε να ορίσουμε έναν κοινό κώδικα αξιών, πεποιθήσεων και πρακτικών. Katz, J., & R. Rice. *Social Consequences of Internet Use: Access, Involvement, and Interaction*. Massachusetts: M.I.T., 2002.

[5] Rheingold, H. *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. New York: Harper Perennial, 1993.

κοινωνικής δικτύωσης (social media) – εξέχουσα θέση καταλαμβάνουν τα διαδικτυακά μιμίδια.

Η Claudia Grinnell[6] χρησιμοποιεί τρεις όρους για να χαρακτηρίσει τους διαδικτυακούς χρήστες: *consumer*, *prosumer*, και *produser*. *Consumer* (καταναλωτής) είναι το άτομο που εξ ολοκλήρου καταναλώνει, είναι δηλαδή παθητικός αποδέκτης περιεχομένου που έχει δημιουργηθεί από άλλους. Ο όρος *prosumer* είναι συνδυασμός των λέξεων producer και consumer, και αναφέρεται σε άτομα τα οποία όχι μόνο καταναλώνουν ψηφιακό περιεχόμενο αλλά και παράγουν δικό τους. Αυτή η αλλαγή αποδίδεται στην άνοδο των ψηφιακών τεχνολογιών, οι οποίες έχουν διευκολύνει τα άτομα να δημιουργούν και να διανέμουν το δικό τους περιεχόμενο. Ως φυσικό επακόλουθο, έχει αναδυθεί ένα νέο μοντέλο κατά το οποίο τα άτομα όχι μόνο καταναλώνουν και παράγουν περιεχόμενο, αλλά και συνεργάζονται με άλλους στη δημιουργία περιεχομένου. Αυτός είναι και ο ορισμός της λέξης *produser* (producer + user), ο οποίος δίνει έμφαση στην συνεργατική διάσταση της δημιουργίας, καθώς οι ίδιοι οι χρήστες, που ταυτόχρονα είναι και καταναλωτές και δημιουργοί, αποκτούν πρωταγωνιστικό ρόλο στην (συν)διαμόρφωση της διαδικτυακής κουλτούρας.

1.3.2. Memes

Την επινόηση του όρου meme (μιμίδιο) οφείλουμε στον βιολόγο Richard Dawkins. Όρισε τα memes ως πολιτισμικές μονάδες πληροφοριών που μεταδίδονται από το ένα άτομο στο άλλο με διάφορα μέσα, όπως ο λόγος ή η μίμηση. Άλλωστε, ετυμολογικά, η λέξη meme είναι σύντμηση της ελληνικής λέξης *μίμημα* (δηλαδή κάτι που μπορεί να γίνει αντικείμενο μίμησης)[7]. Ο Dawkins[8] υποστήριξε ότι τα μιμίδια[9], κατ' αναλογία με τα γονίδια, μπορούν να αναπαραχθούν και να εξελιχθούν με την πάροδο του χρόνου, με τα πιο επιτυχημένα να εξαπλώνονται και να επιβιώνουν ενώ τα λιγότερο επιτυχημένα να εξαφανίζονται. Όπως τα γονίδια, τα μιμίδια υπόκεινται σε διαδικασίες αντιγραφής, παραλλαγής, ανταγωνισμού, επιλογής, και τελικά επικράτησης. Σε κάθε δεδομένη στιγμή, πολλά μιμίδια ανταγωνίζονται για την προσοχή των «ξενιστών»[10]. Ωστόσο, μόνο τα μιμίδια που ταιριάζουν στο κοινωνικό και γενικότερα στο πολιτισμικό τους περιβάλλον διαδίδονται με επιτυχία, ενώ τα άλλα εξαφανίζονται. Για τον Dawkins τα memes αποτελούν μια σημαντική πτυχή του ανθρώπινου πολιτισμού και είναι μέρος της εξελικτικής διαδικασίας στην οποία υπόκειται η ζωή στη Γη[11].

Ο όρος *μιμίδιο* συναντάται πλέον σε πληθώρα επιστημονικών κλάδων, όπως ψυχολογία, φιλοσοφία, ανθρωπολογία, λαογραφία, γλωσσολογία. Η εμφάνισή του όρου στον τομέα της επικοινωνίας είναι μάλλον φαινόμενο του 21ου αιώνα. Στην καθομιλουμένη γλώσσα των netizens, ο όρος διαδικτυακό meme αφορά συνήθως αστεία, φήμες, βίντεο και ιστοσελίδες που διαδίδονται από άτομο σε άτομο μέσω διαδικτύου[12]. Εφεξής, ο όρος *meme* θα χρησιμοποιείται συνεκδοχικά αντί του όρου *διαδικτυακό μιμίδιο*[13].

---

[6] Grinnell, C. K. "From Consumer to Prosumer to Produser: Who Keeps Shifting My Paradigm? (We Do!)" *Public Culture,* 21 (Fall 2009) 577-598.

[7] Shifman, L. *Memes in Digital Culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 2014.

[8] *The Selfish Gene*. Oxford: Oxford University Press, 1976.

[9] Παραδείγματα μιμιδίων περιλαμβάνουν πολιτισμικά κατασκευάσματα όπως μελωδίες, συνθήματα, τρόποι ένδυσης, καθώς και αφηρημένες πεποιθήσεις (βλ. Shifman, 191).

[10] Shifman ό.π., 177.

[11] Dawkins ό.π., 192.

[12] Shifman ό.π.

[13] Η Shifman δίνει τον εξής ορισμό για τα διαδικτυακά μιμίδια: Μονάδες ψηφιακού περιεχομένου, που (α) μοιράζονται κοινά χαρακτηριστικά ως προς τη μορφή, το περιεχόμενο, και την διάθεση (π.χ.

Ο Domenico Quaranta[14] περιέγραψε τα memes ως μηντιακά αντικείμενα (media objects) από το διαδικτυακό περιθώριο, κυρίως βίντεο, τα οποία απέκτησαν τεράστια δημοτικότητα (ή όπως είθισται να λέγεται, έγιναν *viral*), έχοντας πλέον γίνει κοινό κτήμα («facts»), εξαπλώθηκαν και σε άλλες μορφές μέσων και περιστασιακά ενσωματώθηκαν στην καθημερινή γλώσσα.

Σύμφωνα με την Limor Shifman[15], τα memes επηρεάζουν την διαδικτυακή συμπεριφορά των χρηστών του διαδικτύου επιτρέποντάς τους να συμμετέχουν στον δημόσιο διάλογο και να εκφράζονται μέσω του χιούμορ, της ειρωνείας, ή της κριτικής. Τα memes δίνουν στα άτομα τη δυνατότητα όχι μόνο να κατανοήσουν τρέχοντα γεγονότα, πολιτισμικά προϊόντα και κοινωνικές τάσεις, αλλά και να μοιραστούν τις ερμηνείες τους με ένα ευρύ κοινό. Επίσης, μέσω των memes, οι χρήστες συνδέονται και διαφοροποιούνται μεταξύ τους μέσω κοινών – ή όχι – ενδιαφερόντων, αξιών, και αίσθησης του χιούμορ. Τα memes εμπνέουν τη συμμετοχή σε κινήματα (π.χ. Αραβική Άνοιξη, κίνημα «Occupy Wall Street», και οικολογικά και φιλοζωικά κινήματα), την αμφισβήτηση της εξουσίας, των κανόνων και των στερεοτύπων, καθώς και την ενασχόληση με την πολιτική σάτιρα. Ο νέος τρόπος επικοινωνίας που παρέχουν τα memes είναι συμμετοχικός, αυτο-ανακλαστικός (self-reflexive), και συχνά ανατρεπτικός[16].

1.4. Τα memes και η έννοια των παραλλαγών

Έχοντας παρομοιαστεί με ζωντανό οργανισμό, τα memes επιβιώνουν μέσω της αναπαραγωγής τους και της «μετάλλαξης» του «γενετικού τους κώδικα», αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε την ορολογία της βιολογίας. Η ίδια η ύπαρξή τους βασίζεται στην παραλλαγή τους, προσαρμοζόμενη στα εκάστοτε συμφραζόμενα.

Κατά την Lantagne[17], οι παραλλαγές μεταβάλλουν το αρχικό νόημα ορισμένων εικόνων του διαδικτύου. Οι εικόνες αυτές έχουν αποκτήσει δική τους ζωή, εξελιγμένες σε κάτι νέο. Εξυπηρετούν την επικοινωνία συγκεκριμένων διαδικτυακών κοινοτήτων και γίνονται κατανοητές μόνο από όσα άτομα γνωρίζουν τη σημασία τους. Τα παραλλαγμένα memes έχουν γίνει αποτελεσματικότατο μέσο επικοινωνίας, έχοντας το δικό τους συμβολικό λεξιλόγιο. Ωστόσο θέτουν μια πρόκληση για την υπάρχουσα νομική υπόσταση της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς έχουν μετατραπεί σε απροστάτευτες ιδέες με σκοπό την επικοινωνία και όχι σε προστατευόμενους τρόπους δημιουργικής έκφρασης. Έτσι, λειτουργούν περισσότερο ως γλώσσα, και δεν είναι πλέον αποκλειστικά προϊόν ατομικής δημιουργικότητας, αλλά μάλλον συλλογικές δημιουργίες που έχουν ανεξαρτητοποιηθεί από τους δημιουργούς τους.

αστείες φωτογραφίες με γάτες: οι λεζάντες τους μοιράζονται κοινή θεματολογία (γάτες), μορφή (εικόνα με λεζάντα), και διάθεση (χιουμοριστική)). Αυτές οι μονάδες (β) δημιουργούνται με μεταξύ τους επίγνωση: το άτομο που δημοσιεύει π.χ. την εικόνα τύπου «γάτα με λεζάντα» βασίζεται σε προηγούμενες παρόμοιες εικόνες. Επίσης, (γ) κυκλοφορούν και υπόκεινται σε μίμηση ή παραλλαγή από πολλούς χρήστες μέσω του διαδικτύου. Είναι πολυσυμμετοχικές δημιουργικές εκφράσεις, μέσω των οποίων επικοινωνούνται και τίθενται σε διαπραγμάτευση πολιτισμικές και πολιτικές ταυτότητες. Η Shifman θεωρεί τα memes «(μετα)μοντέρνο φολκλόρ, στο οποίο οι κοινές νόρμες και αξίες κατασκευάζονται μέσω πολιτισμικών τεχνουργημάτων όπως επεξεργασμένες εικόνες ή αστικοί θρύλοι».

[14] Quaranta, D. "IOCOSE: IN THE LONG RUN." Translated by Anna Carruthers, originally published in *Aksioma brochure* #06 (2010).

[15] ό.π.

[16] Shifman, ό. π.

[17] Lantagne, S. "Famous on the Internet: The Spectrum of Internet Memes and the Legal Challenge of Evolving Methods of Communication." *Social Science Research Network* (April 1, 2017), 12.

Ένα πολύ δημοφιλές format των memes είναι το λεγόμενο *image macro*. Πρόκειται για memes που αποτελούνται από μια εικόνα και σε υπέρθεση κείμενο στη βάση ή και στην κορυφή της εικόνας[18]. Είναι ένα format το οποίο είναι πολύ εύκολο να γίνει αντικείμενο παραλλαγής, ακόμη και από έναν αρχάριο δημιουργό. Είναι δε ένα από τα συχνότερα (και παλαιότερα) είδη memes που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο.

Η συγκεκριμένη πρακτική του συνδυασμού εικόνας και κειμένου είναι στην πραγματικότητα πολύ παλαιότερη του διαδικτύου και σχετίζεται με την διαδικασία προσθήκης λεζάντας σε υπάρχουσα εικόνα ή φωτογραφία, ή ακόμη και έργο τέχνης ή καρέ ενός κόμικ. Γνωστοί είναι οι διαγωνισμοί συγγραφής λεζάντας που εξυπηρετούν ακριβώς τη συνθήκη της μαζικής συμμετοχής δημιουργίας περιεχομένου με σκοπό την διασκέδαση, βασισμένης στην διακειμενικότητα και την σύνδεση εικόνας-κειμένου. Η άνοδος της δημοτικότητας των κινουμένων σχεδίων και των κόμικς, και γενικά της εικονογράφησης, καθώς και του φωτορεπορτάζ στα έντυπα μέσα κατά τα τέλη του 19ου αιώνα συνέβαλε στην γέννηση των διαγωνισμών λεζάντας. Αυτές οι πρακτικές, εκτός από ότι έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τον συνδυασμό γραπτού λόγου και εικόνας, μπορούσαν να αναπαραχθούν και να διανεμηθούν σε ένα μεγάλο κοινό με την έλευση της μαζικής εκτύπωσης και τον πολλαπλασιασμό των εφημερίδων και των περιοδικών[19].

Εκεί που αλληλεπικαλύπτονται εικόνες με λεζάντα και image macros είναι τα λεγόμενα *Classical Art Memes*, γνωστά στο ελληνόφωνο διαδίκτυο ως *Ancient Memes*. Η ιστορία τους ξεκινά από τη δεκαετία του 2000, όταν άρχισαν να κυκλοφορούν στα φόρουμ του διαδικτύου εικόνες από κλασσικά έργα ζωγραφικής με χιουμοριστικές λεζάντες. Παρόλα αυτά, μεγαλύτερη δημοτικότητα γνώρισαν με την άνοδο του Facebook, και κατέληξαν να έχουν πλέον γίνει ξεχωριστό υποείδος memes[20].

Στη μουσική, οι παραλλαγές είναι μια τεχνική σύνθεσης στην οποία μια μελωδία, ένα θέμα ή μια αρμονική εξέλιξη επαναλαμβάνεται και αλλοιώνεται με διάφορους τρόπους. Η προέλευσή τους μπορεί να αναχθεί στις αυτοσχεδιαστικές πρακτικές της ύστερης Αναγέννησης και του πρώιμου Μπαρόκ. Οι μουσικοί συχνά διακοσμούσαν μια μελωδία με νέα στολίδια ή άλλαζαν τον ρυθμό ή την αρμονία, δημιουργώντας νέες παραλλαγές σε ένα θέμα.

Είδη παραλλαγών:

Διακοσμητικές παραλλαγές: όπου μια απλή μελωδία διακοσμείται με στολίδια όπως τρίλιες και mordents.

Αρμονικές παραλλαγές: όπου διατηρείται η αρχική μελωδία ενός κομματιού, αλλά η αρμονία ποικίλλει.

Μελωδικές παραλλαγές: όπου παραλλάσσεται η μελωδία του αρχικού κομματιού, ενώ η αρμονία παραμένει ίδια.

Ρυθμικές παραλλαγές: όπου αλλοιώνεται ο ρυθμός του αρχικού κομματιού.

---

[18] Shifman, ό. π.

[19] Bruckner, D. J. R. "How the Earlier Media Achieved Critical Mass." *The New York Times*, November 20, 1995.

[20] Piata, A. “Stylistic humor across modalities: The case of Classical Art Memes.” *Internet Pragmatics* volume 3, issue 2 (Nov. 2020): 174-201.

Δομικές παραλλαγές: όπου η αρχική δομή ενός κομματιού αλλάζει, συχνά με την προσθήκη νέων τμημάτων ή την αναδιάταξη των υπαρχόντων.

Αυτοσχεδιαστικές παραλλαγές: όπου δίνεται στον ερμηνευτή ένα βασικό περίγραμμα ή αρμονική δομή και αυτοσχεδιάζει παραλλαγές επί τόπου.

Κειμενικές παραλλαγές: όπου οι λέξεις ενός φωνητικού κομματιού αλλοιώνονται, συχνά για να ταιριάζουν σε μια συγκεκριμένη περίσταση[21].

Εξετάζοντας το φαινόμενο των μουσικών παραλλαγών όχι από συνθετικής άποψης, αλλά περισσότερο ως κοινωνικό φαινόμενο, η Rose Subotnik[22] παρατηρεί ότι οι παραλλαγές έχουν χρησιμοποιηθεί και ως τρόπος έκφρασης πολιτισμικών αξιών και ιδανικών. Δεν είναι απλώς αφηρημένες μουσικές δομές, αλλά συνθέσεις βαθιά ενσωματωμένες στις πολιτισμικές και πολιτικές ιδεολογίες των κοινωνιών στις οποίες δημιουργήθηκαν. Ενδιαφέρον βέβαια παρουσιάζει και η θεώρηση του List[23], ο οποίος, εξετάζοντας το φαινόμενο στην παραδοσιακή μουσική, υποστηρίζει ότι οι παραλλαγές είναι αποτέλεσμα τόσο της διασποράς, δηλαδή της διάδοσης της μουσικής από μια γεωγραφική περιοχή σε μια άλλη, όσο και της «πολυγένεσης», δηλαδή της ανάδυσης της ίδιας ή παρόμοιας μελωδίας ανεξάρτητα σε μια διαφορετική γεωγραφική περιοχή. Ο Jan[24] υποστηρίζει ότι τα μουσικά μιμίδια[25] μπορούν να θεωρηθούν ανάλογα με τα γονίδια, καθώς υφίστανται διαδικασίες μετάλλαξης, επιλογής και αντιγραφής που διαμορφώνουν την εξέλιξη και τη διάδοσή τους. Προτείνει ότι τα μουσικά μιμίδια μπορούν να μελετηθούν αναλύοντας τα μοτίβα ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ διαφορετικών μουσικών έργων, και ανιχνεύοντας τα ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια στα οποία έχουν προκύψει διαφορετικές μουσικές ιδέες και πρακτικές.

1.5. Memes και συλλογική σύνθεση

Τα memes είναι μια μορφή δημιουργικής έκφρασης που επιτρέπει στα άτομα να συμμετέχουν στη δημιουργία πολιτισμικού περιεχομένου. Χρησιμοποιώντας πληθώρα ψηφιακών μέσων, οι meme creators (δημιουργοί μιμιδίων, ενίοτε γνωστοί και ως *memelords*[26] στην αργκό του διαδικτύου) είναι σε θέση να παράγουν πρωτότυπα προϊόντα πολιτισμού, προσφέροντας νέες οπτικές σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Τα memes δεν είναι απλώς ατομικές δημιουργίες, αλλά είναι το αποτέλεσμα συλλογικών διαδικασιών παραγωγής και κυκλοφορίας μέσω των διαδικτυακών κοινοτήτων. Αυτές οι κοινότητες δημιουργούν

[21] Grove Dictionary of Music, 2001. Φυσικά, ο ορισμός που παρέχει το Grove αναφέρεται περισσότερο στην τονική μουσική και γενικότερα στη μουσική προ του 20ού αιώνα, όπου η μελωδίες και τα μοτίβα ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα με την αρμονία. Στη σύγχρονη μουσική, η έννοια των παραλλαγών είναι πιο αφηρημένη· ο εκάστοτε συνθέτης μπορεί να εφαρμόσει οποιαδήποτε παραλλαγή σε οποιαδήποτε παράμετρο (μουσική και μη) ενός κομματιού, με αποτέλεσμα πολλάκις η παραλλαγή ελάχιστα να προσομοιάζει με το πρωτότυπο. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι ενίοτε η σχέση μεταξύ πρωτοτύπου και παραλλαγής θα μπορούσε να είναι και επινοημένη.

[22] Subotnik, R. *Developing Variations*: *Style and Ideology in Western Music*. First edition ed., Minneapolis: University of Minnesota Press, 1991.

[23] List, G. "The Distribution of a Melodic Formula: Diffusion or Polygenesis?". *Yearbook of the International Folk Music Council*, 10 (1978): 33-52.

[24] Jan, S. "Replicating Sonorities: Towards a Memetics of Music." *Journal of Memetics,* 4 (2000).

[25] όχι με την έννοια των διαδικτυακών memes, αλλά ως πολιτισμικές μονάδες πληροφορίας κατά Dawkins.

[26] https://www.collinsdictionary.com/submission/23319/memelord

πρόσφορο έδαφος ώστε τα άτομα να συνεργάζονται στις δημιουργικές διαδικασίες και να συμμετέχουν σε διαρκείς συζητήσεις σχετικά με τις τάσεις και εξελίξεις[27].

Σύμφωνα με την Brunello[28], τα memes παρέχουν νέα οπτική στην κατανόησή μας για την δημιουργικότητα. Αμφισβητούν την παραδοσιακή θεώρηση της δημιουργικότητας ως βασισμένη αποκλειστικά στην ατομική ιδιοφυΐα ή την πρωτοτυπία, και τονίζουν την σημασία των κοινωνικών και πολιτισμικών πλαισίων στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης. Τα memes επίσης αμφισβητούν και την ιδέα ότι η δημιουργικότητα είναι πάντα συνειδητή και σκόπιμη, καθώς συχνά αναδύονται αυθόρμητα και μέσα από συλλογικές διαδικασίες.

Η δημιουργικότητα ως συλλογική διαδικασία στη μουσική και γενικότερα την τέχνη έχει πολλάκις εκφραστεί μέσω της έννοιας της ανοιχτής φόρμας. Η ανοιχτή φόρμα έχει συνδεθεί με έργα αλεατορικής μουσικής στα οποία η σειρά των μουσικών γεγονότων είναι απροσδιόριστη και επαφίεται στον εκτελεστή. Ο συνθέτης, αντί ενιαίας παρτιτούρας, παρέχει ένα σύνολο οδηγιών ή κανόνων προς τους εκτελεστές, επιτρέποντάς τους να κάνουν δημιουργικές επιλογές μέσα σε ένα δεδομένο πλαίσιο, με αποτέλεσμα μια μοναδική και ξεχωριστή εκδοχή του έργου για κάθε εκτέλεση.

Η ανοιχτή φόρμα μπορεί επίσης να οριστεί ως μορφή τέχνης που επιτρέπει στο κοινό να συμμετέχει στη δημιουργική διαδικασία παρέχοντας πολλαπλές δυνατότητες ερμηνείας. Ο καλλιτέχνης δεν είναι ο μοναδικός δημιουργός του έργου, αλλά απλώς ένας διαμεσολαβητής που παρέχει στο κοινό τα εργαλεία για να ερμηνεύσει το έργο. Το κοινό, με τη σειρά του, συμμετέχει ενεργά στη δημιουργική διαδικασία και δημιουργεί τη δική του μοναδική ερμηνεία του έργου. Η ανοιχτή φόρμα αμφισβητεί τις παραδοσιακές έννοιες της τέχνης και της αισθητικής και έχει τη δυνατότητα να καλλιεργήσει μια πιο δημοκρατική και συμμετοχική κουλτούρα[29].

Παράδειγμα συμμετοχής κοινού, όπου η σύνθεση ταυτίζεται με την εκτέλεση:

Η «Ανοιχτή Συμφωνία» (Open Symphony) είναι μια καινοτόμος προσέγγιση σε παραστάσεις ζωντανής μουσικής, η οποία δίνει τη δυνατότητα στα μέλη του κοινού να συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία της μουσικής που εκτελείται. Το σύστημα Open Symphony αποτελείται από μια εφαρμογή για κινητά που επιτρέπει στο κοινό να δημιουργεί μουσικά μοτίβα, τα οποία στη συνέχεια ενσωματώνονται στην παράσταση σε πραγματικό χρόνο από τους μουσικούς. Ο Wu υποστήριξε ότι το πείραμα της διαδραστικής συναυλίας ήταν επιτυχές, καθώς η συμμετοχή του κοινού στη δημιουργική διαδικασία της σύνθεσης αύξησε την αίσθηση της σύνδεσής τους με τους ερμηνευτές και την εκτελούμενη μουσική[30].

Άλλα παραδείγματα σύνθεσης ανοιχτής φόρμας με ενεργή τη συμμετοχή του κοινού, όπου η σύνθεση δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την εκτέλεση:

---

[27] Estevez, V.E.D. "'Mah LOLthesis let me show u it' : the (re)making and circulation of participatory culture: memes, creativity and networks." Thesis, Dissertation, University of Stirling, 2018.

[28] Brunello, J. "Internet-memes and everyday creativity." Master Thesis, Erasmus University Rotterdam, 2012.

[29] Eco, U. *The Open Work*. Translated by Anna Cancogni. Cambridge Mass: Harvard University Press, 1989.

[30] Wu Y., et al. "Open Symphony: Creative Participation for Audiences of Live Music Performances." *IEEE MultiMedia* vol. 24, no. 1 (Jan.-Mar. 2017): 48-62.

Το «Μουσικό Παιχνίδι με Ζάρια»[31] (1792) είναι σύνθεση του W.A. Mozart, η οποία δίνει τη δυνατότητα στον παίκτη-συνθέτη να δημιουργήσει μουσικό περιεχόμενο, βαλς συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας δύο ζάρια. Ο συνθέτης μάλιστα δεν είναι απαραίτητο να γνωρίζει καν μουσική, εφόσον το μουσικό υλικό είναι ήδη προ-συντεθειμένο και οργανωμένο σε 176 αυτόνομα μέτρα. Με την χρήση των ζαριών γίνεται τυχαία επιλογή των μέτρων και «συγκόλλησή» τους σε ένα ενιαίο βαλς. Σαφέστατα βέβαια το παιχνίδι αυτό δεν αποτελεί εφεύρεση του Μότσαρτ, καθώς υπάρχουν κι άλλα παρόμοια μουσικά παιχνίδια που είχαν συντεθεί νωρίτερα, όπως του Johann Kirnberger[32], του C.P.E. Bach[33], του Maximilian Stadler[34], και του Joseph Haydn[35][36].

Οι Amazonas, Mauro et al.[37] εξετάζουν τη δυνατότητα δημιουργίας αλεατορικής μουσικής σε ανοιχτούς χώρους με τη χρήση τεχνολογίας. Στο άρθρο τους περιγράφουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα που δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να δημιουργούν μουσική αλληλεπιδρώντας με το περιβάλλον μέσω δεδομένων που βασίζονται στην κίνηση και την τοποθεσία. Ο χρήστης ορίζει τους κανόνες για τις αλεατορικές διαδικασίες που θα χρησιμοποιηθούν στη σύνθεση, όπως τυχαία επιλογή δειγμάτων ήχου ή παραλλαγές στο ρυθμό και την ένταση, τις παραμέτρους για την αλληλεπίδραση με την συσκευή, όπως κούνημα ή κλίση της συσκευής ή άγγιγμα της οθόνης με διαφορετικούς τρόπους. Ο χρήστης μπορεί να καταγράψει και να αποθηκεύσει τη σύνθεση και να τη μοιραστεί με άλλους.

1.6. Disclaimer πριν την μεθοδολογία

Κατά τον Στραβίνσκι[38], μουσική και εικόνα είναι δύο διαφορετικά είδη τέχνης και συνεπώς δεν θα έπρεπε να συνδέονται ούτε και να συγκρίνονται. Η μουσική δεν υπάρχει για να απεικονίζει ή να αναπαριστά οτιδήποτε το οπτικό ή απτό, καθώς είναι μια καθαρά αφηρημένη τέχνη. Η μόνη εύλογη σύνδεση μεταξύ ήχου και εικόνας εντοπίζεται στη χρήση της μουσικής σημειογραφίας με σκοπό την απόδοση συγκεκριμένων ήχων, αλλά όχι την απεικόνιση ή αναπαράσταση κάποιου εξωμουσικού περιεχομένου.

Ο Στραβίνσκι ακόμη υποστηρίζει ότι και η σχέση μεταξύ μουσικού έργου και τίτλου είναι συχνά επίσης αυθαίρετη. Η μουσική είναι μια αφηρημένη μορφή τέχνης που δεν προϋποθέτει τίτλους με σκοπό «να περάσει μηνύματα» ή να «μεταδώσει συναισθήματα» στον ακροατή. Ο τίτλος συχνά υπάρχει λόγω σύμβασης ή παράδοσης, παρά ως αποτύπωση του πραγματικού περιεχομένου ή δομής της μουσικής. Η μουσική έχει τη δική της εγγενή μορφή και λογική, η οποία είναι ανεξάρτητη από οποιεσδήποτε εξωτερικές αναφορές ή συνειρμούς. Η μουσική πρέπει να εκτιμάται και να αξιολογείται με τους δικούς της όρους και όχι υπό το πρίσμα ενός τίτλου ή οποιωνδήποτε εξωτερικών παραγόντων.

---

[31] Γερμ.: Musikalisches Würfelspiel, K. 516f.
[32] Der allezeit fertige Menuetten- und Polonaisencomponist, 1757.
[33] Einfall, einen doppelten Contrapunct in der Octave von sechs Tacten zu machen, ohne die Regeln davon zu Wissen, 1758.
[34] Table pour composer des minuets et des Trios à la infinie; avec deux dez à jouer, 1780.
[35] Gioco filarmonico o sia maniera facile per comporre un infinito numero de minuetti e trio anche senza sapere il contrapunto – η πατρότητά του όμως αμφισβητείται.
[36] Nierhaus, G. *Algorithmic Composition: Paradigms of Automated Music Generation*. Wien: Springer, 2009.
[37] Amazonas, M. et al. "Composing Aleatoric Music through Interaction: A Composition Environment Based on Interaction With Mobile Technologies for Public Spaces." *Per Musi*, no. 40 (June 2021): 1-35.
[38] *Μουσική Ποιητική*. Μετάφραση Μιχάλη Γρηγορίου. Αθήνα: Νεφέλη, 1980.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Εφόσον τα memes είναι ένα συλλογικό δημιουργικό φαινόμενο, πώς αυτά θα μπορούσαν να παραλληλιστούν με μια διαδικασία συλλογικής σύνθεσης στην οποία ο συνθέτης δεν έχει την πλήρη κυριότητα και αυθεντία στη διαδικασία της σύνθεσης αλλά αυτή επαφίεται στο κοινό και σε άλλους συμμετέχοντες; Για την απάντηση του ερωτήματος αυτού, επιχείρησα δύο πειράματα κατά το χρονικό διάστημα Νοέμβριος 2022 – Ιούνιος 2023. Ως προετοιμασία για όλα τα πειράματα συνέθεσα δοκιμαστικά 30 σύντομα κομμάτια (σολιστικά, αλλά και για μικρά υποθετικά σύνολα) με σκοπό να προσομοιάζουν memes. Οι μινιατούρες αυτές φέρουν τίτλο εν είδει λεζάντας (σε ορισμένα από αυτά ο τίτλος είναι εικόνα), και το μουσικό τους περιεχόμενο είναι υποκειμενικά σχετικό με την λεζάντα αυτή.

2.1. Πείραμα 1ο

Στις 27 Ιανουαρίου 2023 παρουσιάστηκαν δέκα από τα προαναφερθέντα κομμάτια σε κοινό, στα πλαίσια συναυλίας συνθετών σύνθεσης[39]. Ζητήθηκε από το κοινό να γράψουν σε πραγματικό χρόνο για κάθε μία από τις 10 μινιατούρες έναν τίτλο ως λεζάντα, κατά τα πρότυπα των διαδικτυακών memes τύπου εικόνα-λεζάντα (π.χ. σαν ένα υποθετικό image macro ή classical art meme στο οποίο η εικόνα έχει αντικατασταθεί από την ίδια την μουσική). Σημειωτέο πως δεν συμμετείχε όλο το κοινό στη διαδικασία αυτή, καθώς αρκετά από τα άτομα είτε δεν ήταν εξοικειωμένα με την έννοια των memes είτε θεωρούσαν ότι στερούνται δημιουργικότητας είτε δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν σε μια συνθήκη όπου η δημιουργία είναι ταυτόχρονη με την ακρόαση. Ορισμένα άτομα επίσης, παρότι συμμετείχαν στη διαδικασία δεν κατάφεραν να γράψουν λεζάντες για όλες τις μινιατούρες. Παρατίθενται παρακάτω σε πιστή αντιγραφή οι λεζάντες για κάθε μία από τις μινιατούρες όπως ακριβώς τις παρέλαβα, σε παράθεση με αριθμητική σειρά (για κάθε μια μινιατούρα θα παρατίθενται με τη σειρά όλοι οι τίτλοι που γράφτηκαν από το κοινό):

1

Είμαι πολύ μικρός για να το καταλάβω
Χέσιμο μετά από μεθύσι με χάλια τσίπουρο
Tom και Jerry (*εις διπλούν*)
Απογοήτευση
ΠΤΩΣΗ
Sad Pepe
Κατηφόρα
Λαβύρινθος
Αὐτή ἡ φάτσα ὅταν ἀράζεις παμακ[40]
Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί
Αυτό το ουα κουα κουα κουαααα με κίνηση ημιτονίου

2

Η γάτα που έχει ένα ερωτηματικό στο κεφάλι
Γαστρεντερίτιδα
Άβολη θλίψη
ΕΛΞΗ
Προσοχή ρε μαλάκα
Αναστατωμένος βάλτος

[39] https://youtu.be/tK5yMgNxlF0 στο 13:31.
[40] Σημείωση: το συγκεκριμένο άτομο, όπως και παρακάτω, έγραψε όντως σε πολυτονικό.

Νυχτερινό περπάτημα (όταν οι άλλοι κοιμούνται)
Δὲν ξέρω
?

3
Σβήσα όλα
Ο Μαμαλάκης τρώει γίδα βραστή
ΚΑΘΑΡΙΖΩ
Δεν γράφει το στυλό γαμώ
«Με ενοχλεί το κουνούπι»
Αγοράζοντας μέλι
POV: Διαβάζεις πρώτη φορὰ ἀνάλυση
Γαλοπούλες

4
Star Wars
Βάλε μαγιό να σε δούμε
ΤΕΛΟΣ
Ωραίο το Πάσχα στο χωριό
Θηλυκό αεράκι
Πολυλογία
Διαβάζεις δεύτερη φορὰ ἀνάλυση
Λαϊκή Αγορά

5
Μπομπ Σφουγγαράκης
Περιφορά επιταφίου στο Μπουκιτσι Ιαπωνίας
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ
Όταν στα σκάει ο μπακλαβάς
Στάλα-στάλα το μέλι
Κάτσε ῥὲ πότε τέλειωσε;;;
Νεράιδες

6
Βουκολικό
ΚΡΥΦΤΟ
Εε δεν πρόλαβα
Δευτερολεπτοδείκτης
Βροχή και Χαλάζι

7
Ο Εξορκιστής
Ο Χριστός κι ο Γάιδαρος
Μέλισσες
Μπράβο παιδιά
Παιδική χαρά / κούνιες σε θρίλερ
Τα κάλαντα

8
Τραλαλαλαλαααα

ΧΕΡΙ-ΧΕΡΙ
It’s οκευυυ
Συγκέντρωση ομάδας για καφέ
Προσπαθώντας να λύσεις την αναγωγή για την Ανάλυση
Οι κούνιες

9
Μπαμ Μπουμ
ΚΙΝΗΣΗ
Φινάλε!!
Φεστιβάλ Σινεμά
Carmina Burana
Καλοκαιρινές διακοπές, αλλά με απίστευτη ζέστη και κουνούπια

10
Συγκινήθηκα
Ρε δεν τα πρόλαβα όλα ☹[41]
ΓΗΡΑΣ
Μάλλον έχασα το μέτρημα
Ανηφοριά
Διάβασμα στη βιβλιοθήκη
Έχασα κάποιες παραλλαγές δεν κατάλαβα πότε ξεκινούσαν 😊

Το πείραμα περιορίστηκε στο ότι η δημιουργική διαδικασία του κοινού έπρεπε να συμπίπτει με την ακρόαση και μάλιστα μόνο ως προς το κείμενο. Με άλλα λόγια, το κοινό έπρεπε να δράσει ταυτόχρονα ως consumer αλλά και ως producer. Η ακρόαση όμως είναι μια εγγενώς έγχρονη διαδικασία· προϊόντος του χρόνου εκτυλίσσεται η δραματουργία ενός μουσικού έργου, επομένως, έχοντας ζητηθεί να συμμετάσχει σε μια ταυτόχρονη δημιουργική διαδικασία, ο ακροατής στην ουσία δεν μπορεί να παρακολουθήσει γιατί αποσπάται η προσοχή του. Η συγγραφή κειμένου – εν προκειμένω η συγγραφή λεζάντας – είναι μια διαδικασία εκτός χρόνου, επομένως το ζητούμενο του πειράματος εν τέλει αποδεικνύεται ανέφικτο. Επίσης, δεν μοιάζουν όλοι οι τίτλοι με λεζάντες από memes, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, δεν ήταν όλοι οι ακροατές εξοικειωμένοι με τα memes ή την διαδικασία με την οποία δημιουργούνται ή παραλλάσσονται.

2.2. Πείραμα 2ο

Σε δεύτερη φάση, επιλέχθηκαν 12 μινιατούρες από την προαναφερθείσα συλλογή, 12 λεζάντες από το πρώτο πείραμα (αυτές που κρίθηκαν πιο πετυχημένες ως λεζάντες κάποιου meme), και 6 συνθέτες. Σε κάθε έναν από τους συνθέτες ανατέθηκαν με τυχαίο συνδυασμό δύο μινιατούρες και δύο λεζάντες. Το ζητούμενο ήταν η σύνθεση μίας παραλλαγής για κάθε μία μινιατούρα βασισμένη στην λεζάντα που τους αντιστοιχήθηκε. Οι περιορισμοί που τέθηκαν ήταν οι εξής: Το κάθε κομμάτι να σχετίζεται (να αντλεί την έμπνευσή του) με τον δοσμένο τίτλο, να διαρκεί έως 1’30’’, και με διαθέσιμα όργανα φλάουτο, κλαρινέτο, άλτο σαξόφωνο, πιάνο, 2 βιολιά, και κοντραμπάσο. Παρατίθενται παρακάτω οι αναθέσεις.

[41] Σημείωση: όπως και παρακάτω, χρησιμοποιήθηκε όντως emoji στο χειρόγραφο.

2.2.1. Επεξήγηση των memes που επιλέχθηκαν

«Αγοράζοντας μέλι»: Ο τίτλος αυτός σχετίζεται με αυτόν υπό τον οποίο εκτελέστηκαν οι μινιατούρες του 2ου πειράματος («μελι.exe»), ο οποίος με τη σειρά του είναι εμπνευσμένος από γνωστό YTP[42] βίντεο με πρωταγωνιστή τον Ηλία Μαμαλάκη[43].

«Η γάτα που έχει ένα ερωτηματικό στο κεφάλι»: πρόκειται για γνωστό meme με εικόνες με γάτες, στις οποίες ο δημιουργός έχει προσθέσει ένα ερωτηματικό πάνω από το κεφάλι της γάτας[44]. Το meme χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις που δεν είναι σίγουρο αν μια κατάσταση είναι αληθινή ή κάποιο αστείο.

«Όταν στα σκάει ο μπακλαβάς» και «Όταν τρως κάτι και βλέπεις ότι έχει λήξει τρεις μήνες πριν»: Το πρότυπο κειμένου με χρονική πρόταση εισαγόμενη με τον σύνδεσμο «όταν» τυγχάνει ευρείας χρήσης στα memes. Η αργκό φράση «τα σκάει» αναφέρεται στις αρνητικές επιδράσεις και παρενέργειες διαφόρων ουσιών στον ανθρώπινο οργανισμό.

«POV: Διαβάζεις πρώτη φορά ανάλυση»: *POV* είναι αρκτικόλεξο της φράσης «point of view», και πρωτοεμφανίστηκε σε βίντεο του TikTok, στα οποία η λεζάντα «POV: …» σημαίνει ότι ο θεατής θα πρέπει να δει το βίντεο υπό συγκεκριμένη πλην υποθετική οπτική. Χρησιμοποιείται εναλλακτικά αντί του προτύπου «Όταν …»[45]

«Σβήσα όλα»: Πρόκειται για ατάκα από γνωστό βίντεο του YouTube, που προέρχεται από ρεπορτάζ της τηλεόρασης για τις πυρκαγιές στην Αττική το 2021[46]. Στο εν λόγω βίντεο, ο δημοσιογράφος ρωτά έναν περαστικό οδηγό σχετικά με την κατάσταση της πυρκαγιάς, και ο ίδιος απαντά με προφορά (καθ' ότι τυγχάνει αλβανικής καταγωγής): «Μια χαρά όλα, το σβήσα [sic] όλα εγώ». Με αφορμή το βίντεο, σε αρκετές περιπτώσεις στην καθομιλουμένη, η φράση «μια χαρά» (ή κάποια άλλη παρόμοια) αντικαθίσταται συνεκδοχικά με την φράση «σβήσα όλα».

«Sad Pepe»: Ο «Pepe the Frog» είναι χαρακτήρας του κόμικ «The Boy's Club», και η χρήση του ως meme παρατηρείται κυρίως στην πλατφόρμα 4chan[47]. Η ατάκα του Pepe στο κόμικ είναι «feels good, man», εξ ου και η ονομασία του «Feels Frog». Άλλες παραλλαγές του είναι οι «Sad Frog», «Smug Frog», «Angry Pepe», και «You will never...», και η εικονογράφηση του προσώπου του Pepe ποικίλλει ανάλογα με τα συναισθήματα που εκφράζει[48][49].

«Περιφορά επιταφίου στο Μπουκιτσι Ιαπωνίας»: Αναφέρεται σε γνωστό βίντεο του YouTube, στο οποίο ο γνωστός παρουσιαστής και τηλεοπτικός παραγωγός Ευτύχης Μπλέτσας αναζητά

---

[42] YouTube poop (YTP) είναι μια μορφή remix ή επεξεργασίας ήδη υπαρχόντων βίντεο με σκοπό τη δημιουργία ενός νέου βίντεο με έμφαση στο χιούμορ, τη σάτιρα, την αισχρότητα, τον παραλογισμό, και τις βωμολοχίες. Blackard, C. "Break Yo' TV: YouTube Poop." *Consequence*. 2009.

[43] https://www.youtube.com/watch?v=szIrp335sCM

[44] Βλ. Παράρτημα για παράδειγμα.

[45] Καπέλλα, Ν. «Τι σημαίνει το POV που χρησιμοποιούν οι χρήστες του TikTok.» *Oneman.gr*. 17 Ιανουαρίου 2022.

[46] evangian. «Επικός διάλογος στον ΣΚΑΙ: "Είστε εθελοντής πυροσβέστης; - Αλβανός είμαι"». *YouTube.* 6 Αυγούστου 2021. https://www.youtube.com/watch?v=QGuK6_WOgHU.

[47] Συντριπτική πλειοψηφία βέβαια όσων χρησιμοποιούν αυτό το meme είναι άτομα που ταυτίζονται με τον ακροδεξιό πολιτικό χώρο. Περισσότερα σχετικά με το αμφιλεγόμενο αυτό meme μπορεί κανείς να δει στο ντοκιμαντέρ «Feels Good Man» (2020) του Arthur Jones (https://www.feelsgoodmanfilm.com/).

[48] Khan, I. "4chan's Pepe the Frog is bigger than ever—and his creator feels good, man." *The Daily Dot.* May 29, 2021.

[49] Επίσης παράδειγμα του Pepe παρατίθεται στο Παράρτημα.

το ανύπαρκτο «Μπουκίτσι» Ιαπωνίας[50]. Πρόκειται για συγκεκριμένη πρακτική trolling (ελληνιστί τρολάρισμα[51]), κατά το οποίο διαδικτυακοί χρήστες στέλνουν χαιρετισμούς από ανύπαρκτες τοποθεσίες, των οποίων τα ονόματα προκύπτουν από τον συνδυασμό κάποιας βωμολοχίας στα ποδανά[52], με πειστικές αναφορές σε υπαρκτά γεωγραφικά μέρη με σκοπό την αληθοφάνεια. Η πρακτική αυτή είναι πολύ συχνή σε live streamings ή γενικότερα live εκπομπές.

«Ο Μαμαλάκης τρώει γίδα βραστή»: Στα τέλη της δεκαετίας του 2010 άρχισαν να εμφανίζονται στο διαδίκτυο, και συγκεκριμένα στο Facebook, σελίδες που αφορούσαν μια ειρωνικής μορφής λατρεία ορισμένων τηλεοπτικών χαρακτήρων, αναμεμιγμένη με κυνικό («κάφρικο») χιούμορ. Μία από αυτές είναι η σελίδα «Μπουνιά Και Μιμίδιο» (κατά παρώδηση της τηλεοπτικής εκπομπής «Μπουκιά και Συχώριο»), η οποία δημιουργεί και κοινοποιεί memes με τον Ηλία Μαμαλάκη. «Ο Μαμαλάκης από φιλικός τηλεοπτικός σεφ – παραμυθάς μετατρέπεται σε «σκληρό καριόλη» που κοντράρεται με τη Βέφα Αλεξιάδου. […] Προσωπικότητες που τις έβλεπες παντού 10-15 χρόνια πριν κι έφεραν ένα σοβαρό, επαγγελματικό μα και φιλικό πρόσημο, γίνονται μέρη της κουλτούρας του κάφρικου χιούμορ, αποκτώντας ιδιότητες αντίθετες από αυτές που φέρουν στην πραγματικότητα»[53].

«Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί»: Πιθανώς να αναφέρεται στο meme template που αποτελείται από τέσσερα καρέ κόμικ, με έναν άνθρωπο που προσπαθεί να κοιμηθεί και τη συνομιλία του με τον εγκέφαλό του[54].

2.2.2. Οι αναθέσεις[55]

i. Β.Γ.

Αγοράζοντας μέλι

«ΜΕΛΙ»[56]

Σε αυτήν την παραλλαγή, απομονώθηκε αυτούσια η συνολική μελωδική γραμμή του κοντραμπάσου από το πρωτότυπο (Εικόνα 1), η οποία μοιράστηκε στο φλάουτο και στο πιάνο σε μορφή κανόνα. Χρησιμοποιώντας το δηλαδή σαν θέμα έκανε μίμησή του (ή μάλλον πιστή επανάληψή του) σε διαστήματα κατιούσας δεύτερης (πιάνο) και πέμπτης (φλάουτο), καθώς και ανιούσας δεύτερης (κοντραμπάσο από τη μέση κι έπειτα) (Εικόνα 2).

---

[50] Luben TV. «EPIC: Ο Γεωγράφος Ευτύχης Μπλέτσας Ψάχνει Το ΜΠΟΥΚΙΤΣΙ Ιαπωνίας Σε Live Του | Luben TV». *YouTube*. 1 Δεκεμβρίου 2020. https://www.youtube.com/watch?v=cW6SUJ_rnqc.

[51] Κατά το slang.gr «Πρόκειται για όρο που προέκυψε από το internet. Χρησιμοποιείται όταν κάποιος μπαίνει σε μια διαδικτυακή συζήτηση και μπερδεύει τους υπολοίπους. Το μυστικό στο σωστό τρολάρισμα δεν είναι απλά να λες άσχετα ή φανταστικά πράγματα, γιατί τότε ο διαχειριστής της συζήτησης (admin) θα σε διώξει, αλλά να λες άσχετα με σοβαρό τρόπο. Το καλύτερο είναι να παριστάνεις κάποιον που δεν είσαι. Το τρολ απλά βγάζει γέλιο σε βάρος των υπολοίπων που προσπαθούν να καταλάβουν μάταια τι εννοεί. Η πρακτική αυτή μεταφέρεται συχνά και σε συζητήσεις στην πραγματική ζωή».

[52] Ελληνική αργκό που σχηματίζεται με την μετάθεση της πρώτης συλλαβής των λέξεων σε τελευταία, παρόμοια με την γαλλική Verlan και την αγγλική Pig Latin.

[53] Μαλούνη, Ι. «Cult ελληνικοί ρόλοι και memes: μια νέα πτυχή της νοσταλγίας;» *Skra punk*. 30 Απριλίου 2018.

[54] Βλ. Παράρτημα: Sleeping Brain Meme.

[55] Θα παρατίθενται επίσης σύνδεσμοι από βίντεο στο YouTube με τις εκτελέσεις των κομματιών.

[56] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 00:08.

Πρωτότυπο:

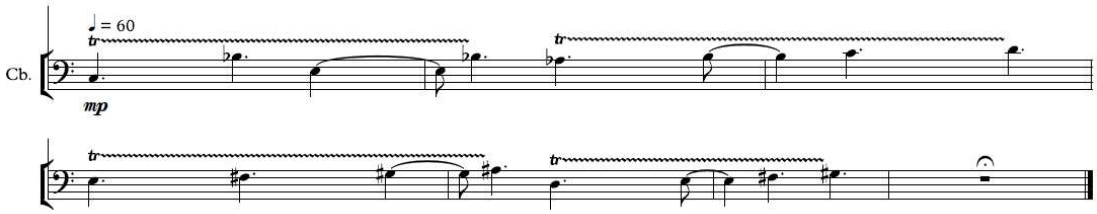

Παραλλαγή:

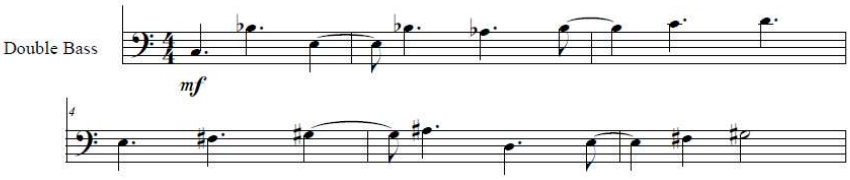

Εικόνα 1

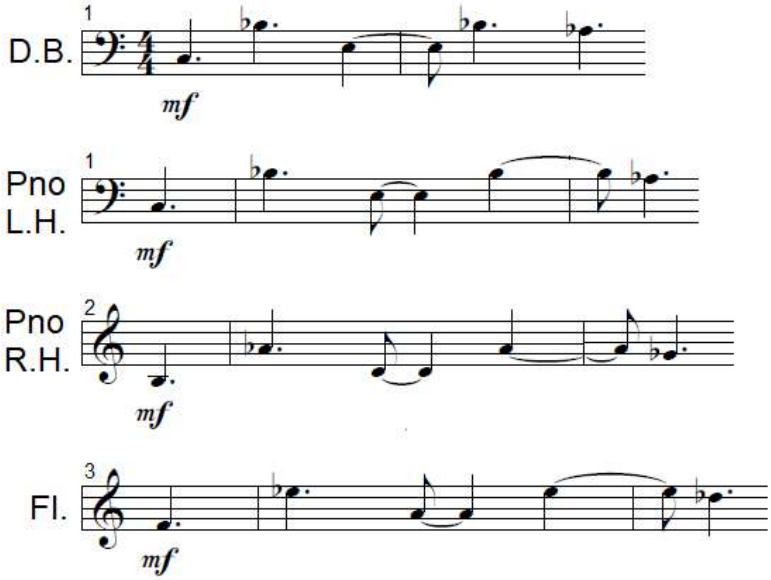

Εικόνα 2

Παράλληλα με τις αναθέσεις των συνθετών, επιχείρησα ο ίδιος να συνθέσω από μια παραλλαγή για την κάθε μια θεματική. Στόχος ήταν να φανεί εάν και κατά πόσο υπήρχε κάποια σύγκλιση ή απόκλιση στην προσέγγιση των αναθέσεων, λόγω και της συνοδείας λεζάντας ως οδηγού. Εφεξής, για κάθε μία από τις παραλλαγές των συμμετεχόντων θα παρατίθεται και η δική μου παραλλαγή της πρωτότυπης μινιατούρας.

«Αγοράζοντας Μ Ε Λ Ι»[57]

Ξεκίνησα από τις μελωδίες του σαξοφώνου που αποτελούνται από ημιτόνια και τις μετέτρεψα σε πιο «ρευστές» αλλά και στατικές χειρονομίες με εκτενείς τρίλιες στο 1ο βιολί (Εικόνα 3). Ως αντίστιξη ως προς τα ηχοχρώματα και τη συνεχή ροή του ήχου πρόσθεσα στο 2ο βιολί τα ρυθμικά σχήματα με την κρατημένη νότα της ανοιχτής χορδής, κάνοντας αναφορά στα ρυθμικά σχήματα του πιάνου στο πρωτότυπο. Στη συνέχεια, μετέτρεψα τις μελωδίες με

[57] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 01:18

τις τρίλιες σε πιο σαφείς ρυθμικά χειρονομίες πάλι αποτελούμενες από ημιτόνια, σε μια εκτενή και περίπλοκη ρυθμική αντίστιξη μεταξύ τους (παραδείγματα στην Εικόνα 4). Στην τελευταία φάση της παραλλαγής, επανέφερα την αρχική χειρονομία με τις τρίλιες και τον ισοκράτη και τις μελωδίες με τα ημιτόνια.

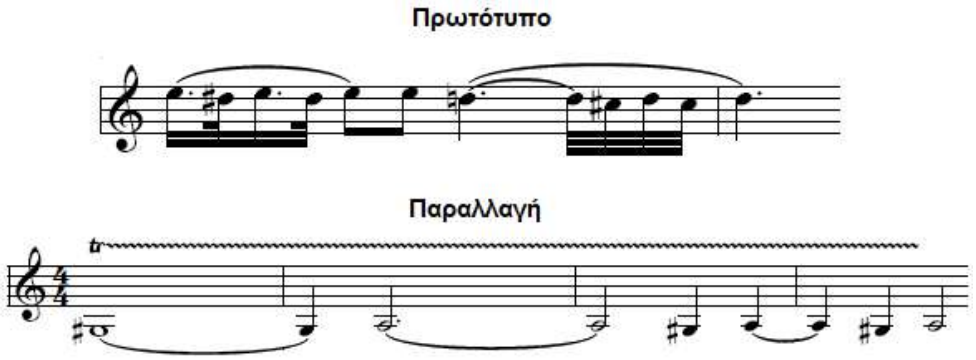

Εικόνα 3

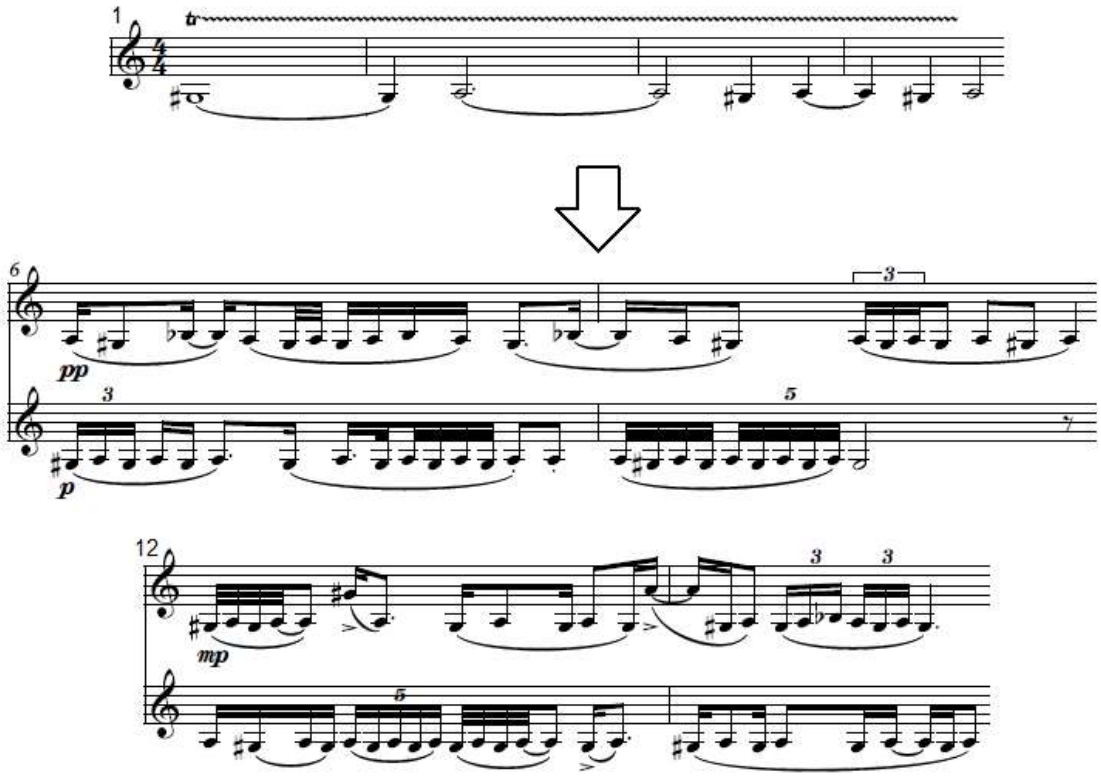

Εικόνα 4

Η γάτα που έχει ένα ερωτηματικό στο κεφάλι

«?ΓΚΑΤΙΤΟ»[58]

Εδώ χρησιμοποίησε αυτούσια την μελωδία του αριστερού χεριού του πρωτοτύπου (Εικόνα 5). Έχοντας υπ' όψη του το γεγονός ότι στην ουσία η πρωτότυπη μινιατούρα αποτελείται από τρεις χειρονομίες, οι δύο πρώτες αργές και η τρίτη γρήγορη, αξιοποίησε την ευκαιρία να δημιουργήσει υφές ερώτησης-απάντησης με εναλλαγές των αργών και γρήγορων

[58] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 02:51

χειρονομιών. Κατά την εξέλιξη του κομματιού πραγματοποιείται μοτιβική επεξεργασία που αφορά κυρίως την εκδίπλωση των γεγονότων στο χρόνο (τα μοτίβα διασπώνται όλο και περισσότερο) (Εικόνα 6). Σημειωτέο δε ότι το κοντραμπάσο παίζει μόνο στο τέλος, όταν το πιάνο θα έχει σιωπήσει. Μάλιστα, καθ' όλη τη διάρκεια του κομματιού, ο εκτελεστής θα πρέπει να φορά πιπίλα.

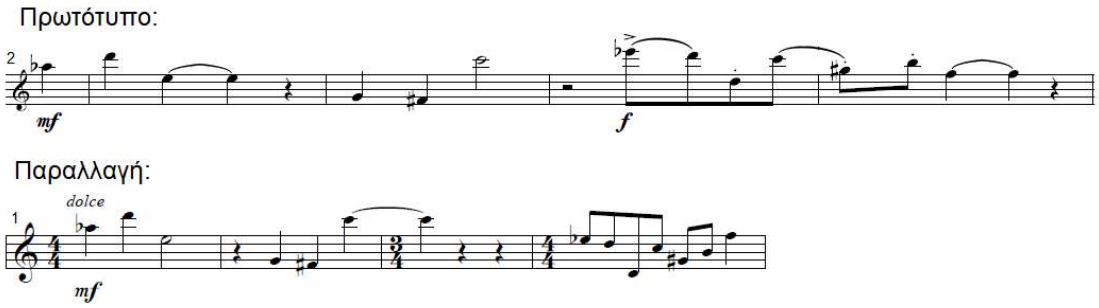

Εικόνα 5

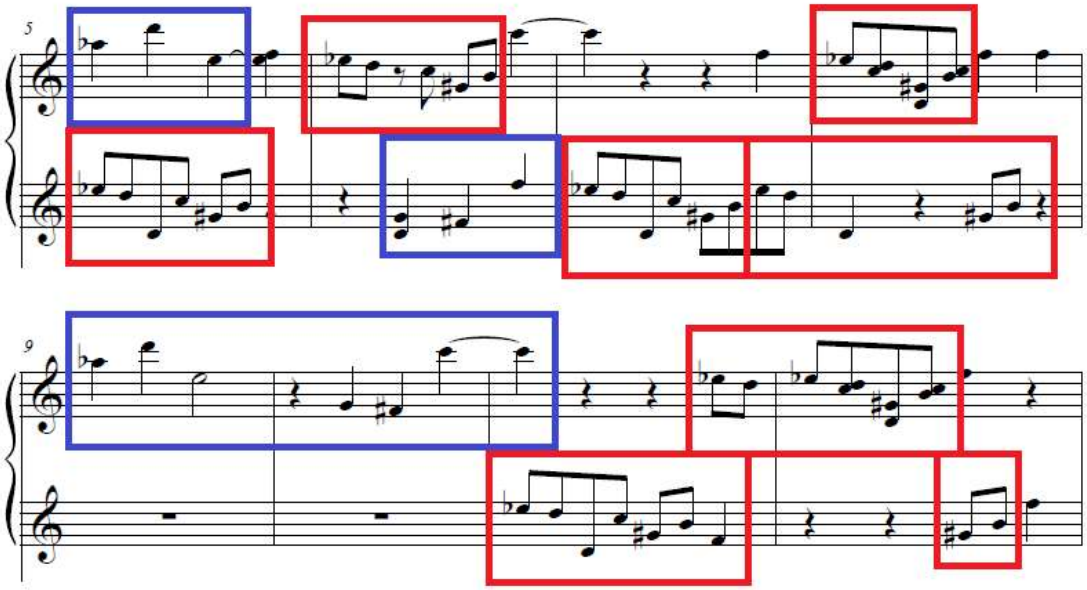

Εικόνα 6

«Το ερωτηματικό που έχει μια γάτα στο κεφάλι»[59]

Στην παραλλαγή αυτής της μινιατούρας βασίστηκα στην συνεχή ροή δεκάτων έκτων ως ostinato που λειτουργεί ως παρασκήνιο για την κύρια μελωδία. Αντικατέστησα την τρίφθογγη κατιούσα χειρονομία του πρωτοτύπου με μια πεντάφθογγη ανιούσα με ημιτόνια (Εικόνα 7). Η κύρια μελωδία παρεμβάλλεται πλέον ανάμεσα στη συνεχή ροή αντί να συνυπάρχει παράλληλα, δημιουργώντας έτσι μια «ταλάντωση[60]» στην κανονικότητα του παλμού. Η μελωδία της παραλλαγής δεν έχει προκύψει με μοτιβική ή οποιαδήποτε άλλη παραλλαγή της πρωτότυπης, αλλά πρόκειται για μια «επαναδιατύπωσή» της με παρόμοιες υφές.

[59] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 04:23

[60] Ως ταλάντωση γενικότερα εννοώ την αυξομείωση ως προς την ένταση, ταχύτητα, πυκνότητα, κ.λπ. Εδώ συγκεκριμένα εννοώ την ακανόνιστη εναλλαγή της ροής των δεκάτων έκτων με τα παρεμβαλλόμενα ψήγματα μελωδίας.

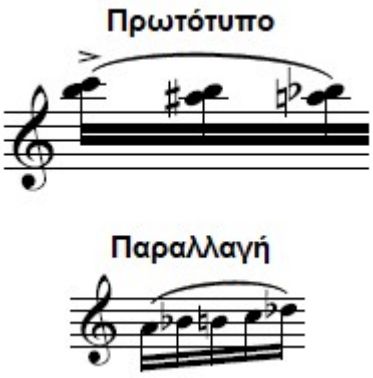

Εικόνα 7

ii. Θ.Μ.

Χέσιμο μετά από μεθύσι με χάλια τσίπουρο

«1.»[61]

Οι κατιούσες χειρονομίες με ημιτόνια μετατράπηκαν σε διαφορετικές, πιο διατονικές μελωδικές χειρονομίες, ως ανασύνθεση της μελωδίας ώστε να μοιάζει περισσότερο με θέμα για κανόνα. Υπάρχει επίσης μια τάση για διατήρηση της καθοδικότητας των μοτίβων, και των pizzicato glissandi στα έγχορδα. Η διαφορά φάσης μεταξύ των μελωδιών στο πρωτότυπο εδώ μεταφράζεται ως υφή κανόνα, με το θέμα να περνά από όλα τα όργανα πλην του κλαρινέτου (μάλιστα, στο κοντραμπάσο στο μ. 6 η εμφάνιση του θέματος είναι σε ρυθμική συστολή). Μορφολογικά, διατηρήθηκε η διμέρεια του κομματιού, με μια κορώνα στο μ. 8. Οι υφές είναι περισσότερο αντιστικτικές, και η ομοφωνία έχει διατηρηθεί μόνο στο μ. 10.

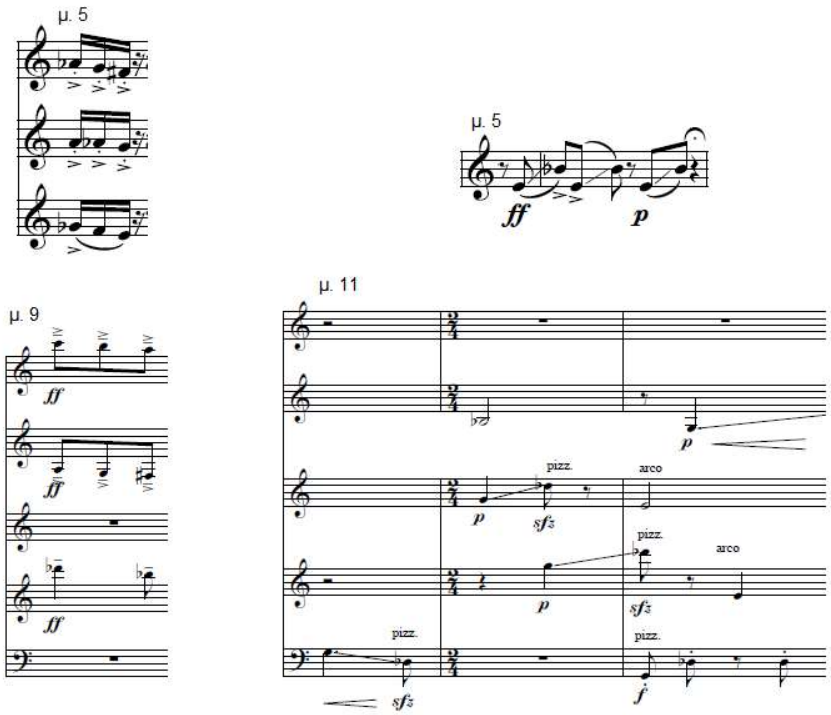

Εικόνα 8 Ομοιότητες μεταξύ πρωτοτύπου (πάνω) και παραλλαγής (κάτω), συγκεκριμένα η ρυθμική ομοφωνία και το στοιχείο του glissando.

[61] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 05:34

«Τσίπουρο και Χέσιμο»[62]

Διατήρησα την συνολική δραματουργία του πρωτοτύπου (κατιούσες χειρονομίες – ομοφωνία – κατιούσες χειρονομίες – ομοφωνία) παραλλάσσοντας την κάθε φάση ξεχωριστά. Στην πρώτη φάση, αφενός διατήρησα τις κατιούσες χειρονομίες μεγεθύνοντάς τες ρυθμικά, αφετέρου τις μετέτρεψα σε ανιούσες μερικώς χρωματικές χειρονομίες στο κοντραμπάσο (Εικόνα 9). Μετά την ομοφωνία, το σολιστικό μέρος του βιολιού με τα glissandi το μετέτρεψα σε σολιστικό μέρος του κλαρινέτου με μελωδία αποτελούμενη αποκλειστικά από διάστημα μικρής έβδομης (Εικόνα 10). Η παραλλαγή κλείνει επίσης με ομοφωνία (Εικόνα 11).

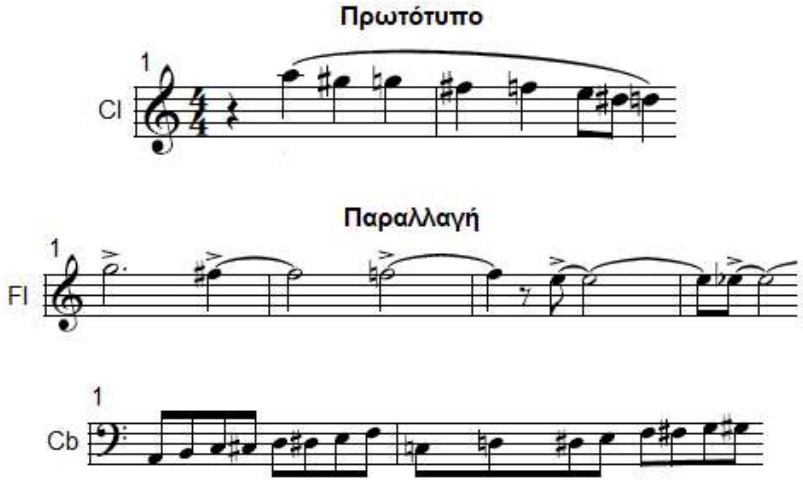

Εικόνα 9

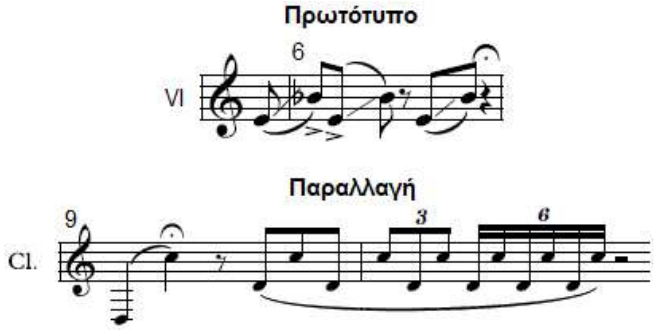

Εικόνα 10

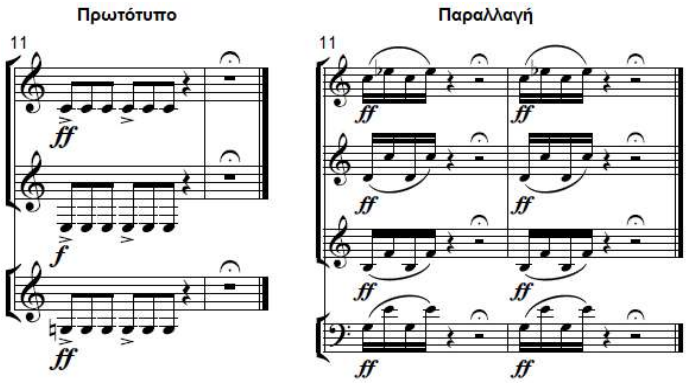

Εικόνα 11

[62] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 06:52

Όταν στα σκάει ο μπακλαβάς

«2.»[63]

Παρατηρείται μια αφαιρετική διάθεση ως προς το μελωδικό υλικό. Κάποιοι από τους φθόγγους που πιθανώς επιλέχθηκαν ως «προεξέχοντες», μεταφράστηκαν σε τρίλιες, με αποτέλεσμα να ακούγονται σαν σειραϊκή ερμηνεία του πρωτοτύπου, αλλά σε ρυθμική διαστολή. Η πορεία ολόκληρου του κομματιού χαρακτηρίζεται αποκλειστικά από κρατημένες νότες με τρίλιες σε αυξομειούμενη ένταση εναλλασσόμενες με παύσεις.

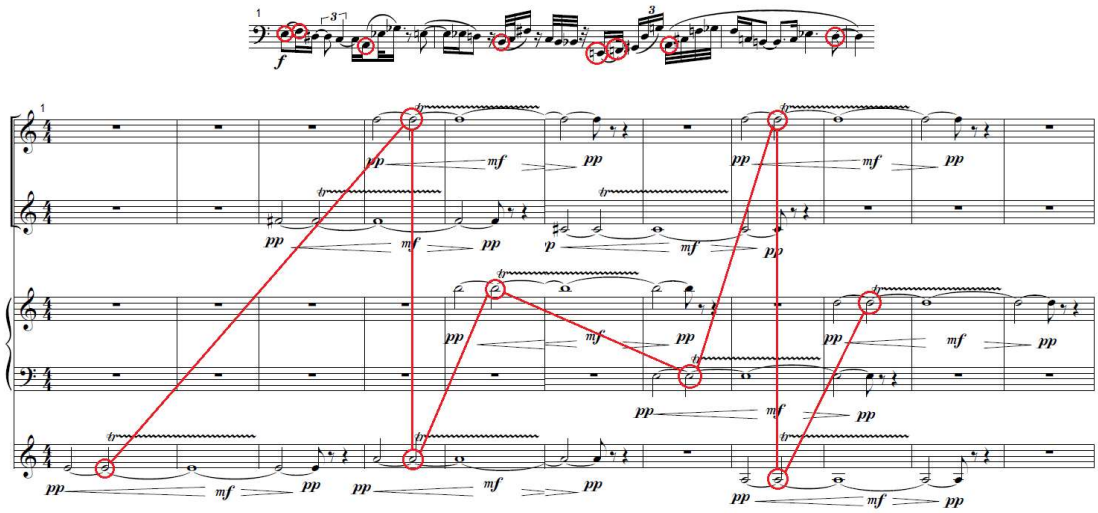

Εικόνα 12 Αντιστοίχιση φθόγγων με νότες με τρίλιες στους αντίστοιχους του πρωτοτύπου. Το κλαρινέτο στην παρτιτούρα είναι γραμμένο σε μεταφορά, οπότε οι νότες του είναι ακριβώς οι ίδιες με τις προηγούμενες.

«Back Love Ass»[64]

Πρόκειται για μια τύποις σειραϊκή αναδιάταξη των φθόγγων του πρωτοτύπου, με σκοπό τη δημιουργία νέας μελωδίας στο σαξόφωνο, και ομοφωνικής συνοδείας στα έγχορδα. Έχει διατηρηθεί αυτούσια η αλληλουχία των φθόγγων, αλλά μοιρασμένη ταυτόχρονα (Εικόνα 13).

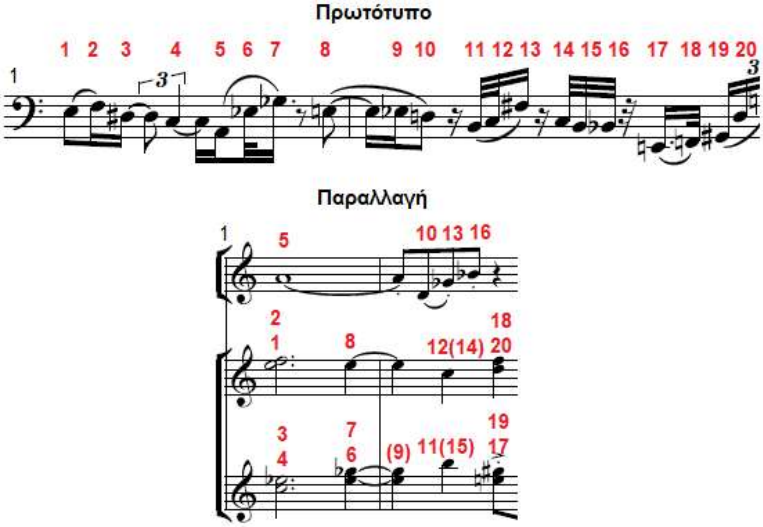

Εικόνα 13 Η οιονεί σειραϊκή «επανατοποθέτηση» των πρώτων 20 φθόγγων της «σειράς» του πρωτοτύπου.

[63] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 07:58
[64] https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 09:18

iii. Σ.Κ.

POV: Διαβάζεις πρώτη φορά ανάλυση

«Inventio»[65]

Λόγω της υποτυπωδώς αντιστικτικής υφής του πρώτου κομματιού στο πρωτότυπο, η παραλλαγή είναι γραμμένη σε μορφή τύπου δίφωνης invention. Οι μελωδικές γραμμές έχουν αντιμετωπιστεί ως θεματικές είσοδοι και απαντήσεις, αλλά με την πρόθεση να ακούγονται «λάθος» (ως αποτυχία δηλαδή στην ίδια τη σύνθεση μιας invention). Η «θεματικές είσοδοι» του 1ου βιολιού προέρχονται από το εναρκτήριο μελωδικό υλικό του βιολιού στο πρωτότυπο (Εικόνα 14). Παρατηρούνται επανεμφανίσεις του «θέματος» στα μ. 3, 8, και 10. Το μελωδικό υλικό του μ. 2 χρησιμοποιείται ως «αντίθεμα», και προέρχεται επίσης από την μελωδία του φλάουτου στο μ. 1 του πρωτοτύπου, αλλά σε αναστροφή (Εικόνα 15). Το «αντίθεμα» επανεμφανίζεται στα μ. 3 (2ο βιολί), 9 (1ο), και 10 (2ο). Ο ισοκράτης που διατηρήθηκε από το πρωτότυπο είναι μια εξαιρετική μεθερμηνεία του ως παραλληλισμός με ισοκράτη τύπου μπαρόκ. Το τελείωμα δε της παραλλαγής εμφανίζει πολλή ομοιότητα με αυτό του πρωτοτύπου (Εικόνα 16).

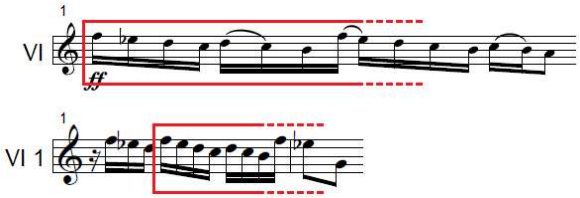

Εικόνα 14

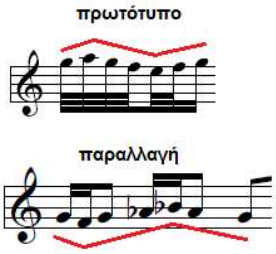

Εικόνα 15

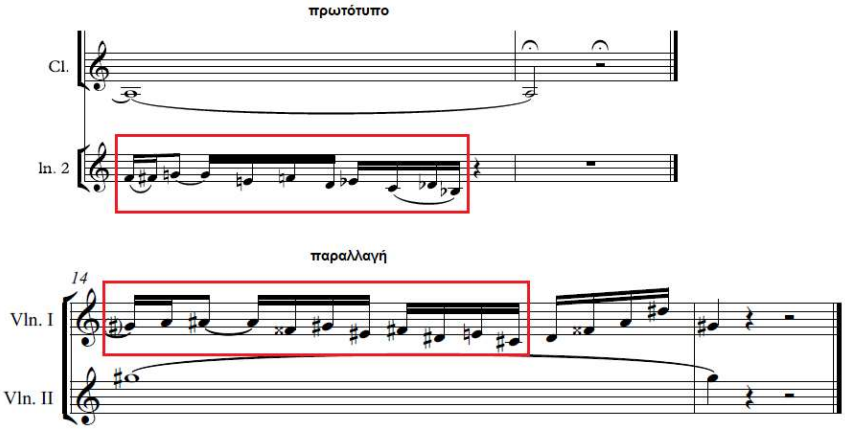

Εικόνα 16

[65] https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 01:53

«POV: Ο Π.Β. σε σκέφτεται στην αίθουσα 13»[66]

Ο τίτλος της έμπνευσης για την συγκεκριμένη παραλλαγή είναι πολύ στοχευμένος και αφορά μάθημα του προγράμματος σπουδών του τ. Μ.Ε.Τ. Η ύλη του συγκεκριμένου μαθήματος αφορά το γερμανικό lied και την σονάτα του του 19ου αιώνα, επομένως επιχείρησα να δημιουργήσω την αίσθηση μιας πιο αφηρημένης μορφής Σονάτας Τύπου 2[67] ως προς τη δομή του κομματιού. Το ρυθμικό ostinato του κοντραμπάσου αποτελεί αναφορά στο lied του Σούμπερτ «Erlkönig»[68], στο οποίο γίνεται αναφορά στις πρώτες διαλέξεις του μαθήματος (Εικόνα 17). Ως «ΚΘ» στην παραλλαγή έθεσα την εναρκτήρια χειρονομία του πρωτοτύπου (Εικόνα 18), κι έπειτα προχώρησα σε διαδικασίες μοτιβικής επεξεργασίας που θυμίζουν αυτές μιας έκθεσης (ζώνη μετάβασης, δευτερεύον θέμα στην πέμπτη – εδώ η «σονάτα» όμως είναι μονοθεματική), και ανάπτυξης-επανέκθεσης.

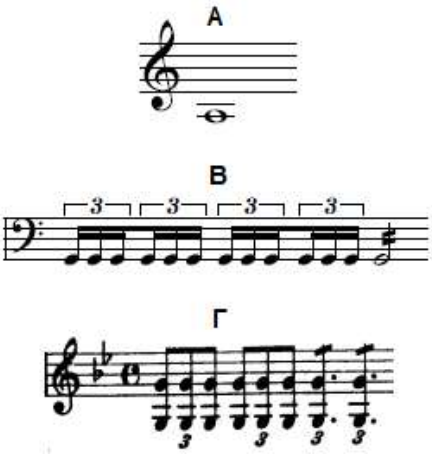

Εικόνα 17 Α. Ο ισοκράτης του κλαρινέτου στο πρωτότυπο, Β. Ο ισοκράτης στη νότα σολ στο κοντραμπάσο στην παραλλαγή, αλλά σε ρυθμικό οστινάτο τριήχων, Γ. Το ίδιο ρυθμικό οστινάτο τριήχων στον Erlkönig του Σούμπερτ.

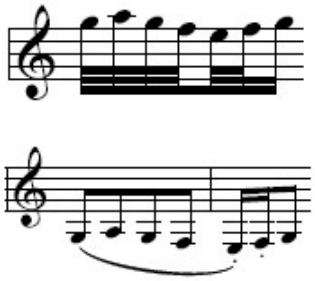

Εικόνα 18

Όταν τρως κάτι και βλέπεις ότι έχει λήξει τρεις μήνες πριν

«I am in Great Physical Pain»[69]

Εδώ έχει διατηρηθεί το ρυθμικό ostinato που υπάρχει στο πρωτότυπο, και τα ρυθμομελωδικά σχήματα έχουν μεθερμηνευτεί, συνάδοντας με το νοηματικό περιεχόμενο του τίτλου, σε ηχομιμητικές χειρονομίες. Το μελωδικό υλικό του πρωτοτύπου διατηρήθηκε αυτούσιο στη

[66] https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 03:33
[67] Βούβαρης, Π. *Εισαγωγή στη μορφολογική ανάλυση της τονικής μουσικής: Μπαρόκ, κλασικισμός*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015.
[68] D.328 ή Op. 1
[69] https://youtu.be/MA2v5THZiUE στο 00:08

γραμμή του κοντραμπάσου στην παραλλαγή, μέχρι το μ. 10 οπότε και εξαντλείται. Σε όσα μέτρα απέμειναν, ο κατιών κύκλος πεμπτών αντικαθίσταται από ανιόντα σε επανάληψη μέχρι το τέλος. Ο ίδιος διατονικός κατιών κύκλος πεμπτών αποτελεί και το αποκλειστικό μελωδικό υλικό του πιάνου, αλλά σε ρυθμική διαστολή, με κάθε νότα να διαρκεί 3 χρόνους. Το υλικό των πνευστών προέρχεται αυτούσιο από το πλείστο των ρυθμομελωδικών χειρονομιών του πρωτοτύπου, όπως επισημαίνεται στην Εικόνα 19.

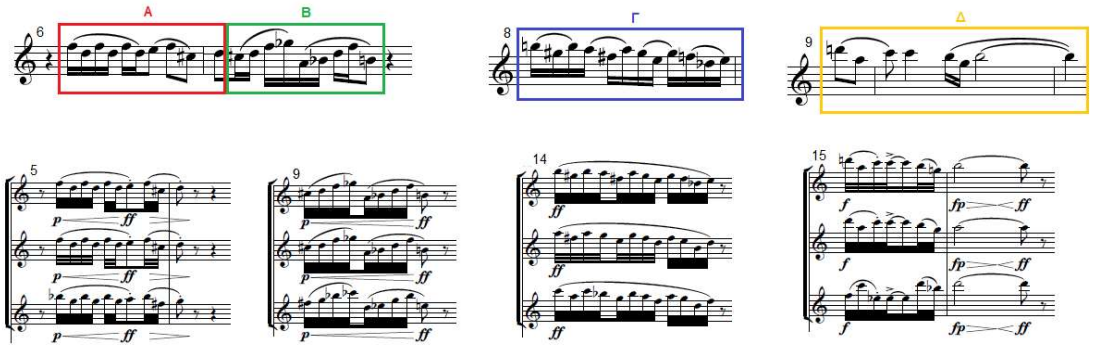

Εικόνα 19

«Εγώ: Τρώω ληγμένο γιαούρτι. Το έντερό μου:»[70]

Οι χειρονομίες της επάνω φωνής διατηρήθηκαν, αλλά σε πιο «κανονικοποιημένες» ρυθμικά εκδοχές τους, και σε πιο αραιή υφή (Εικόνα 20). Η ρυθμική συνοδεία με πέμπτες του πρωτοτύπου επίσης διατηρήθηκε, αλλά και αυτή επίσης πιο αποσπασματική και αραιή (Εικόνα 21). Η ρυθμική κυρίως επέμβαση στα μοτίβα και η έμφαση στα ηχοχρώματα και τις διαφορετικές τεχνικές παραγωγής του ήχου έχουν σκοπό να παραπέμπουν σε ήχους της δυσλειτουργίας του γαστρεντερικού συστήματος.

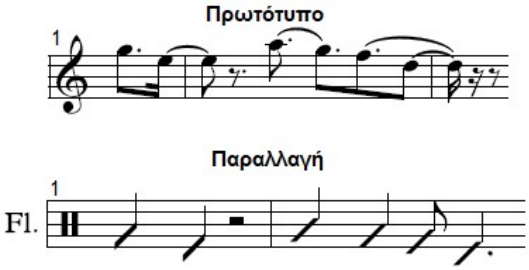

Εικόνα 20

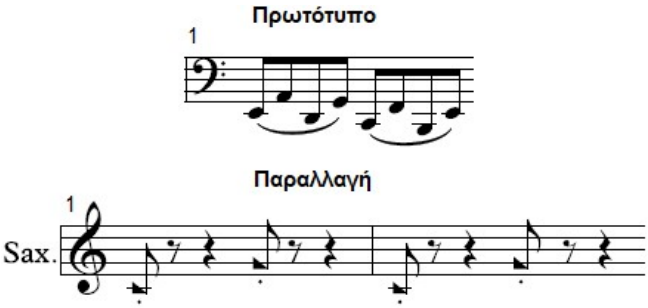

Εικόνα 21

[70] https://youtu.be/MA2v5THZiUE στο 01:38

iv. Σ.Γ.

Σβήσα Όλα

«Σβησα Ολα»[71]

Η πρώτη μινιατούρα είναι μια επαναδιατύπωση του πρωτοτύπου, με την έννοια ότι δραματουργικά διατηρείται η ίδια αλληλουχία συμβάντων (αραιή υφή στην αρχή με νωθρές μελωδίες, έπειτα τρίηχα με πιο ομοφωνική υφή, και τέλος «άδοξο» τελείωμα). Οι μελωδίες είναι σχεδόν ίδιες με τις πρωτότυπες, ενώ η επεξεργασία που έχουν υποστεί είναι κυρίως ρυθμική (Εικόνα 22).

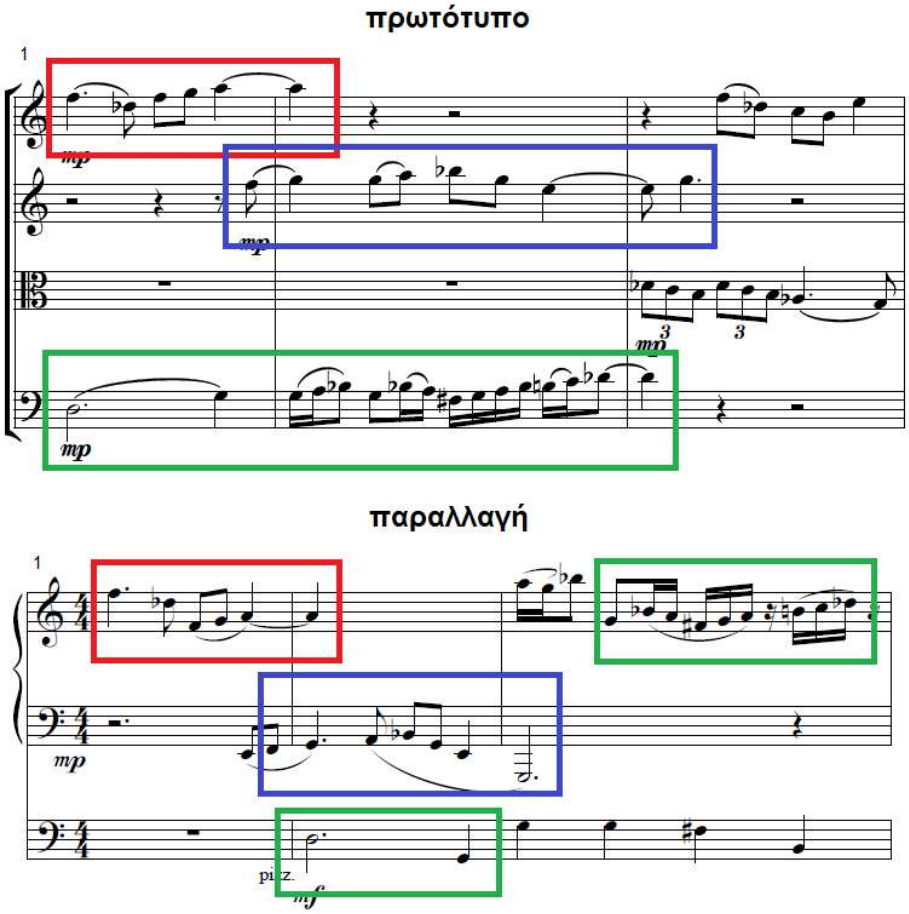

Εικόνα 22

«Σβῆσα Ὅλα»[72]

Εδώ διατηρήθηκε αυτούσιο το πρωτότυπο, αν εξαιρεθεί η παράλειψη του πλείστου των φθόγγων, και η προσθήκη διαφορετικών δυναμικών και οδηγιών άρθρωσης στις εναπομείνασες νότες (Εικόνα 23).

[71] https://youtu.be/FeF7xFy35ds στο 00:00
[72] https://youtu.be/FeF7xFy35ds στο 01:02

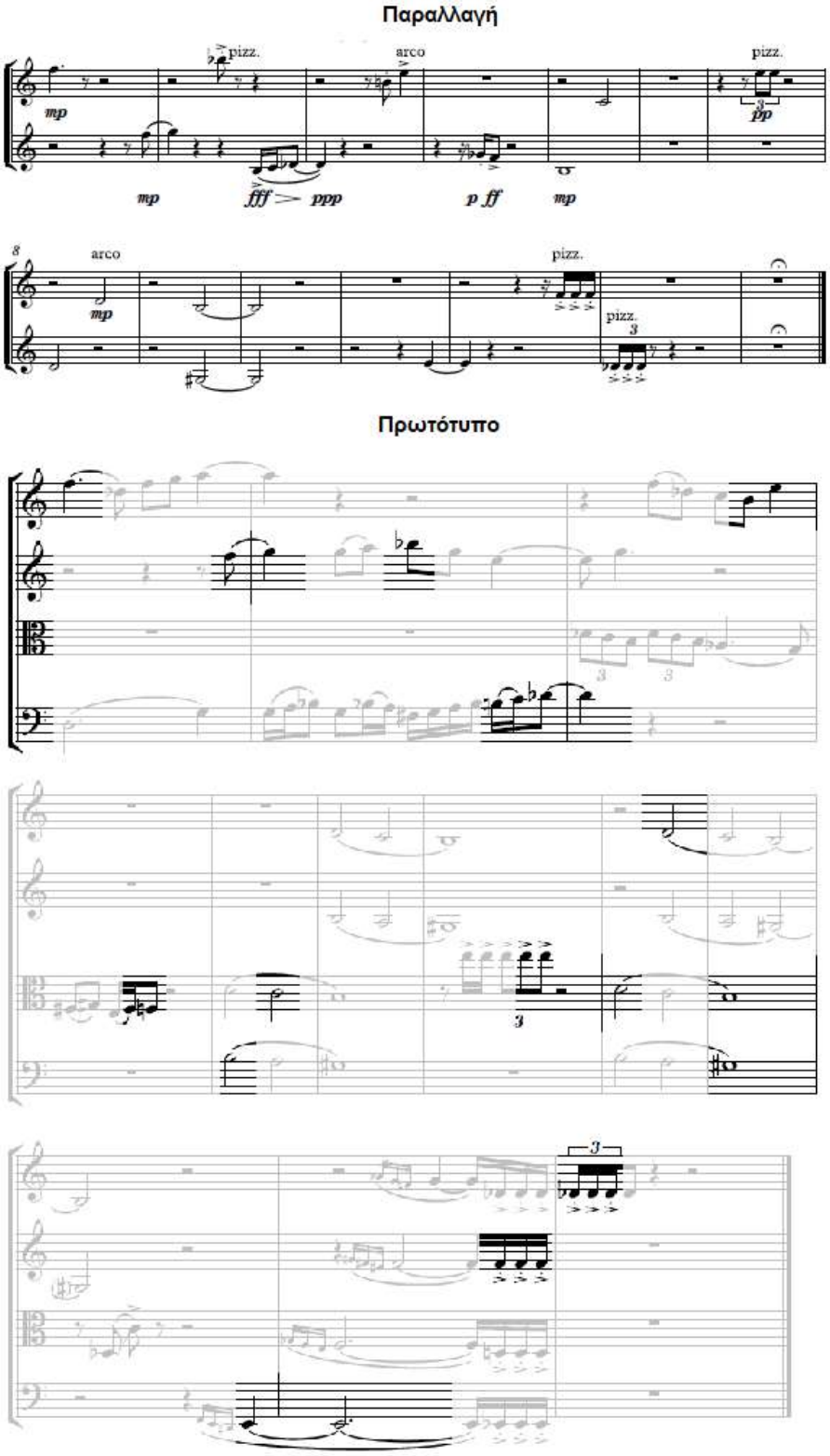

Εικόνα 23 Οι νότες της παραλλαγής και οι «σβησμένες» νότες του πρωτοτύπου

ο Χριστός κι ο Γάιδαρος

«Ο Χριστός κι ο Μούλος»[73]

[73] https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 00:00

Το πρωτότυπο αυτού του κομματιού ήταν αποκλειστικά ρυθμικό. Προστέθηκε μελωδία, αλλά η ρυθμική αλληλουχία έχει μείνει ως επί το πλείστον απαράλλαχτη. Το μελωδικό υλικό αποτελείται αποκλειστικά από τους φθόγγους E# - F# - G, εκτός από τα μέτρα 5 και 9 που εμφανίζονται άπαξ οι φθόγγοι E και A.

«Και Χριστός και Γάιδαρος»[74]

Στην παραλλαγή αυτή διατήρησα αυτούσια την αλληλουχία των ρυθμικών αξιών, με την προσθήκη μελωδίας, η οποία προέρχεται από το γνωστό παιδικό τραγούδι του Δήμου Μούτση «Ήταν ένας Γάιδαρος» (Εικόνα 24) και τη μελωδία της μουσικής των τίτλων αρχής του τηλεοπτικού δράματος «Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ» του Τζεφιρέλι (Εικόνα 25)[75].

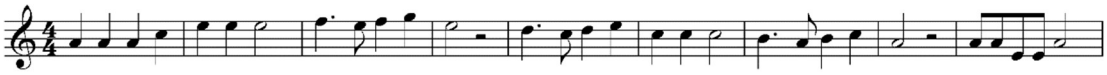

Εικόνα 24 Ήταν ένας γάιδαρος

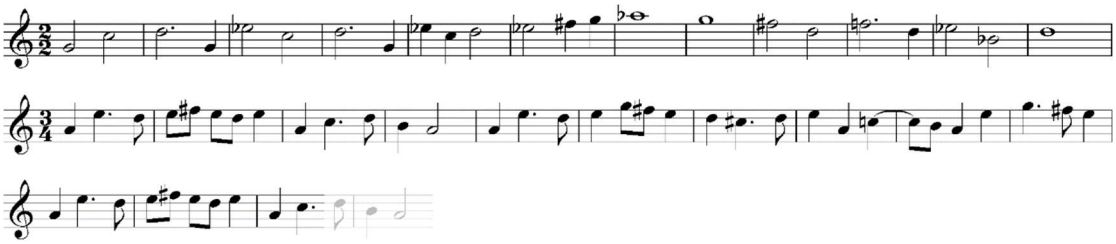

Εικόνα 25 Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ

v. N.K.

Sad Pepe

«sad pepe»[76]

Στην παραλλαγή του Sad Pepe, η κύρια μελωδία διατηρήθηκε σχεδόν αυτούσια, και οι παραλλαγές αφορούν την μορφολογία και την ρητορική δομή. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούνται τέσσερις υποενότητες: αργό – γρήγορο – αργό – πολύ αργό. Στο πρώτο μέρος, πρωταγωνιστικό ρόλο έχει το κλαρινέτο, στο οποίο βλέπουμε την κύρια μελωδία αυτούσια με κάποιες πολύ μικρές διαφορές ως προς τη ρυθμική αλληλουχία (Εικόνα 26). Η συνοδεία είτε είναι τμήματα της μελωδίας με σκοπό να «φωτίσει» συγκεκριμένους φθόγγους (Εικόνα 27), είτε προέρχεται από την ίδια τη μελωδία με ρυθμική και διαστηματική προσαρμογή και μετατόνιση (Εικόνα 28).

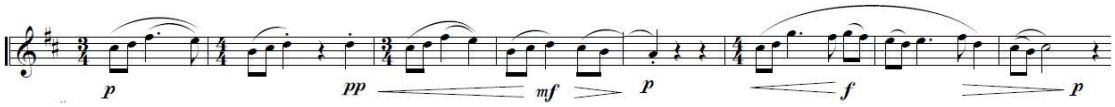

Εικόνα 26

[74] https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 00:52
[75] Την μουσική συνέθεσε ο Γάλλος συνθέτης Maurice Jarr.
[76] https://youtu.be/EcAPX00sI9k στο 00:00

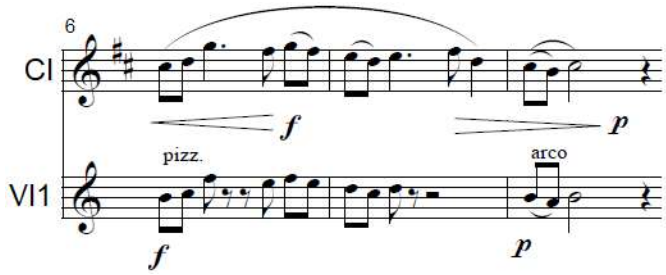

Εικόνα 27

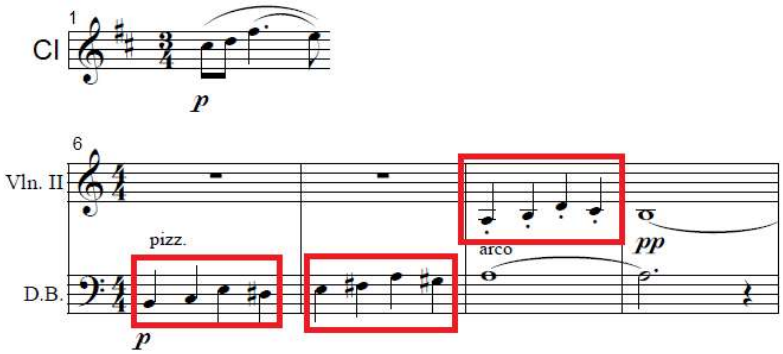

Εικόνα 28

Στην δεύτερη φάση της παραλλαγής, το μελωδικό υλικό αποτελείται από τμήματα των μοτίβων της αρχικής μελωδίας σε «αντίστιξη» μεταξύ φλάουτου και κλαρινέτου. Μάλιστα, οι μελωδίες του κλαρινέτου προέρχονται από την αρχική, αλλά είναι όμως σε διαστηματική αναστροφή (Εικόνα 29). Η τρίτη φάση παρουσιάζει την μελωδία σε ταυτοφωνία μεταξύ βιολιού και κλαρινέτου, ενώ τα έγχορδα συνοδεύουν όπως στην πρώτη φάση, με την «κεφαλή» του θέματος σε ρυθμική και διαστηματική προσαρμογή και μετατόνιση. Η τελική χειρονομία είναι ο απόηχος που αφήνει η συνεχής επανάληψη του μοτίβου, επίσης με την αυτούσια επανάληψη του θέματος στο κλαρινέτο.

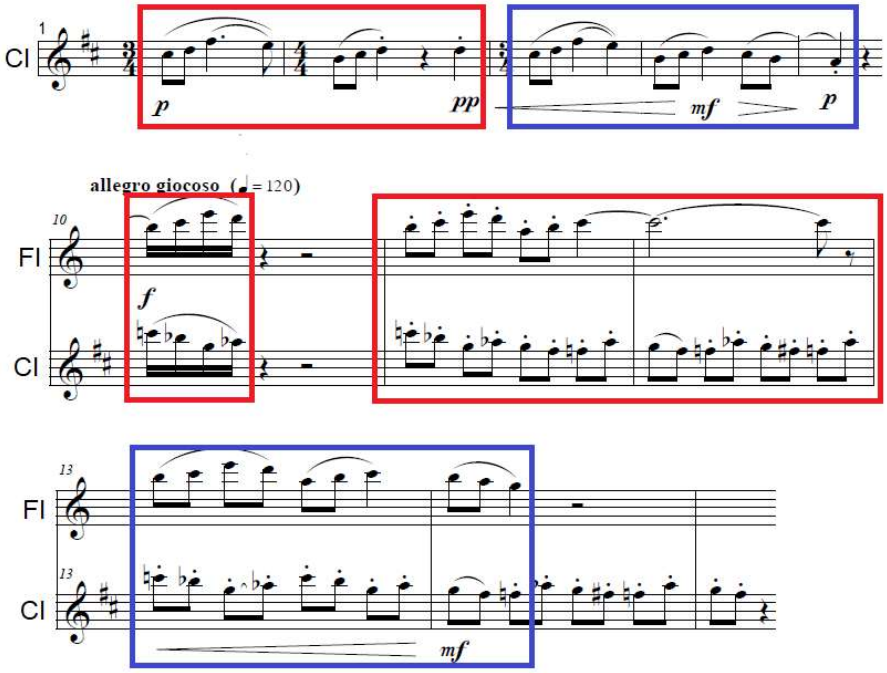

Εικόνα 29

«Sad Pepa»[77]

Το υλικό ολόκληρης της παραλλαγής προέρχεται από την αρχική μελωδία του πρωτοτύπου, σαν παιχνίδι αποκλειστικά μοτιβικής επεξεργασίας. Οι πιο συχνοί μοτιβικοί μετασχηματισμοί που χρησιμοποιούνται είναι η προέκταση, ο διανθισμός, η μεταφορά και η κατοπτρική αναστροφή (Εικόνα 30).

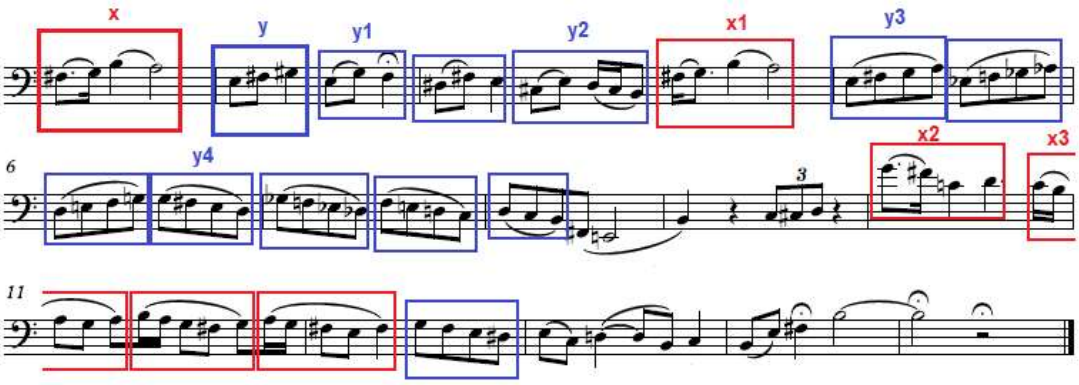

Εικόνα 30 Μοτιβική ανάλυση: x και y τα δύο κύρια μοτίβα. x1=ρυθμική παραλλαγή του x ως προς τους δύο πρώτους φθόγγους. x2=αναστροφή του x. x3=αναστροφή και παρεμβολή φθόγγου. y1=Αντιμετάθεση φθόγγων. y2=Παρεμβολή φθόγγου στο y1. y3=προέκταση του y. y4=αναστροφή του y3.

Περιφορά Επιταφίου στο Μπουκιτσι Ιαπωνίας

«επιτάφιος στο Μπουκίτσι'απωνίας»[78][79]

Η παραλλαγή αυτή ελάχιστα θυμίζει το πρωτότυπο. Η διαρκής πολυρυθμία έχει αντικατασταθεί με μια αραιή εναλλαγή ρυθμικών μέτρων τριών και τεσσάρων τετάρτων, αλλά έχει προστεθεί η συχνή αλλαγή της ρυθμικής αγωγής (adagio-lento-adagio-lento-adagio). Οι μελωδίες έχουν παραλλαχθεί τόσο που δεν είναι αναγνωρίσιμες, αλλά οι φθόγγοι από τους οποίους αποτελούνται μπορούν να εντοπιστούν στο πρωτότυπο (Εικόνες 31 και 32). Η σύνθεση του κομματιού δηλαδή έγινε με αφετηρία τα επισημασμένα μοτίβα των εικόνων 31 και 32, και η παραλλαγές τους είναι κυρίως ρυθμικές.

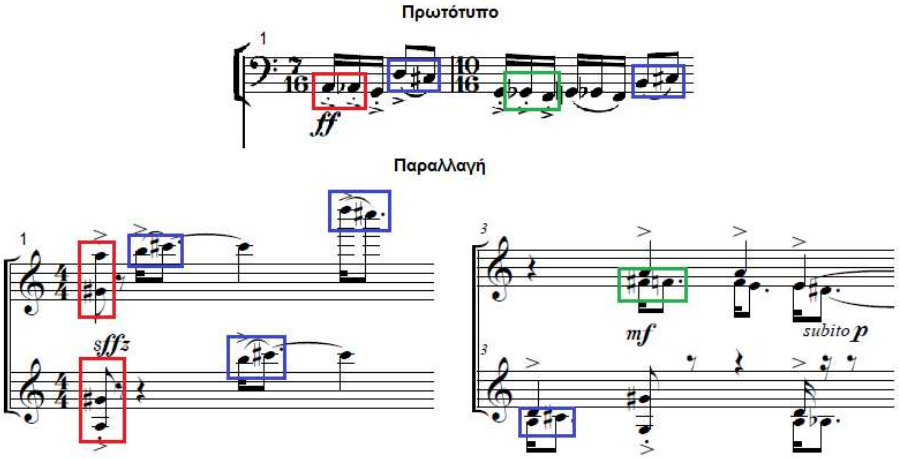

Εικόνα 31

[77] https://youtu.be/EcAPX00sI9k στο 01:32
[78] Στο πρωτότυπο χειρόγραφο η λέξη «Μπουκίτσι» είναι γραμμένη χωρίς τόνο.
[79] https://youtu.be/z99lvuoSBag στο 00:00

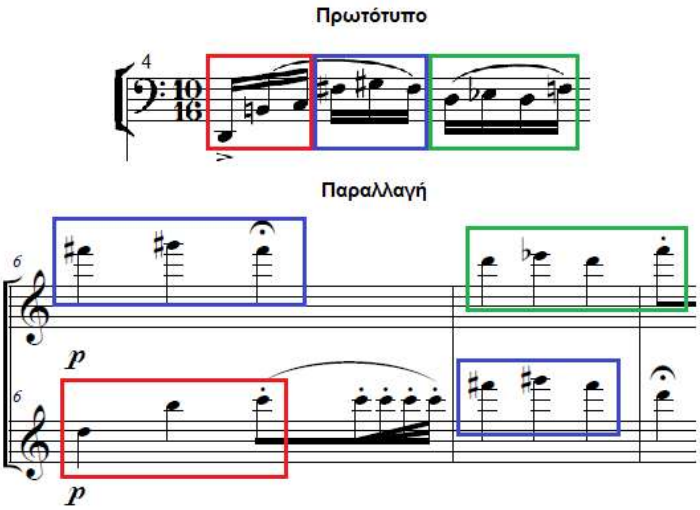

Εικόνα 32

«Efutihisu Buretsuasu Anime Opening»[80]

Σε αυτή την παραλλαγή κρίθηκε αναγκαία μια κατά το δυνατόν λιγότερο πιστή ανασύνθεση του πρωτοτύπου λόγω της πολύπλοκης πολυρυθμίας του. Η πολυρυθμία βέβαια διατηρήθηκε, αλλά με μια πιο σταθερή εναλλαγή ρυθμικών μέτρων. Η παραλλαγή της αρχικής μελωδίας και η συνοδεία που προστέθηκε παραπέμπουν σε μουσικά ιδιώματα της σύγχρονης ιαπωνικής μουσικής. Οι αρμονικές διαδοχές i – $_{\#2}$ – v (ή III^6_4) – $\#vi^{ø7}$ – VI^7 – V και VI^7 – VII – v^7 – i είναι μάλιστα χαρακτηριστικές στερεοτυπικές αρμονικές συνοδείες στην ιαπωνική τζαζ, ποπ, και ροκ (Εικόνα 33).

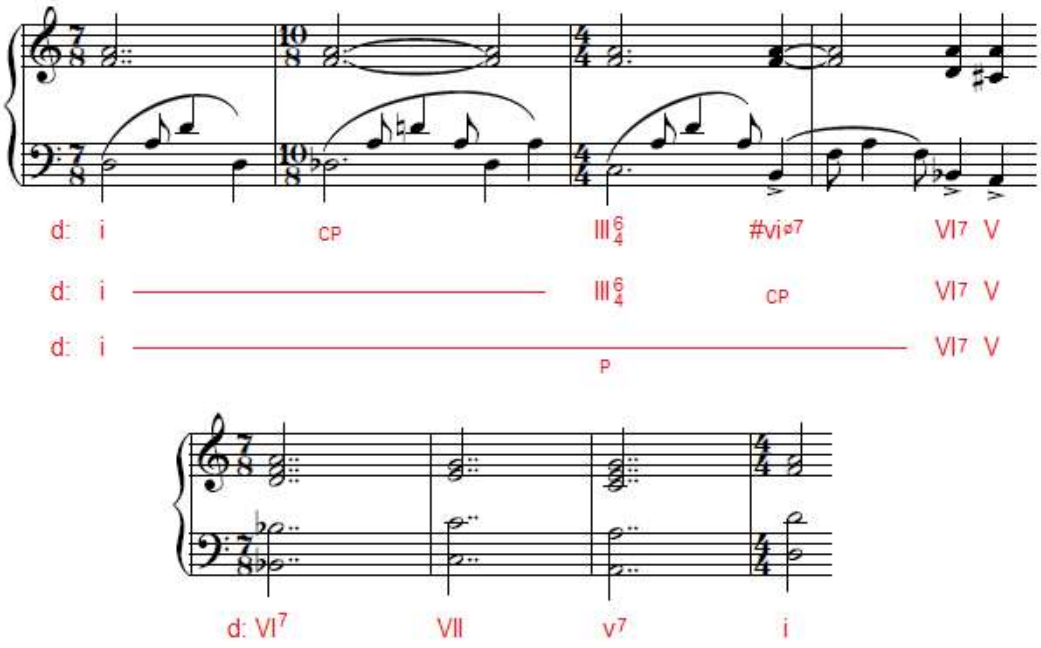

Εικόνα 33

vi. A.T.

Ο Μαμαλάκης τρώει γίδα βραστή

[80] https://youtu.be/z99lvuoSBag στο 03:00

«Adagietto»[81]

Εδώ η παραλλαγή αφορά κυρίως την συνοδεία στη μελωδία, η οποία έχει παραμείνει σχεδόν ίδια, με μερικές παραλλαγές ως προς τη ρυθμική αλληλουχία των φθόγγων (Εικόνα 34). Είναι γραμμένο με τέτοιον τρόπο ώστε να προσδίδεται παραπάνω λυρικότητα και δραματικότητα. Μέχρι το μ. 9, την μελωδία συνοδεύουν το 2ο βιολί και τα πνευστά, ενώ στο μ. 9 η μελωδία περνά στο πιάνο για τρία μέτρα, ώσπου εν τέλει επανέρχεται στο 1ο βιολί, και το πιάνο λειτουργεί πλέον συνοδευτικά, εκτός από τα τέσσερα τελευταία μέτρα, στα οποία αναλαμβάνει τη μελωδία εκ νέου.

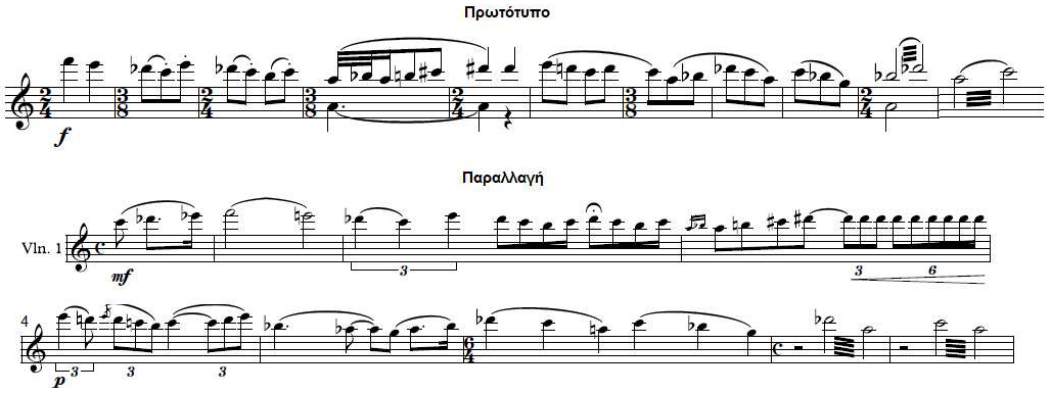

Εικόνα 34

«Μοιρολόι για τη Γίδα του Μαμαλάκη»[82]

Παράλλαξα την μελωδία του πρωτοτύπου ώστε να δημιουργηθούν αποσπασματικές χειρονομίες που να μοιάζουν με μοιρολόι (παραδείγματα στις Εικόνες 35, 36, και 37). Επίσης πρόσθεσα συνοδεία με κρουστούς ήχους στα έγχορδα.

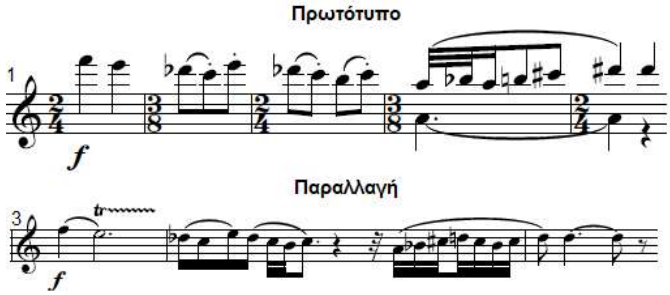

Εικόνα 35

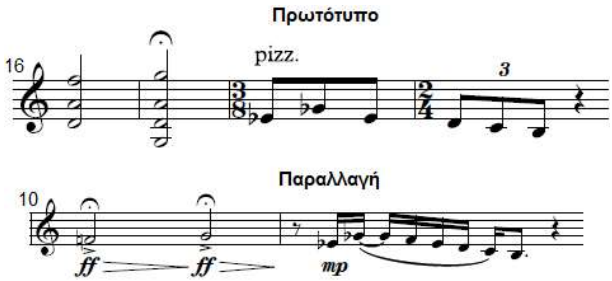

Εικόνα 36

[81] https://youtu.be/dLUdsgFoYIw στο 00:05
[82] https://youtu.be/dLUdsgFoYIw στο 02:24

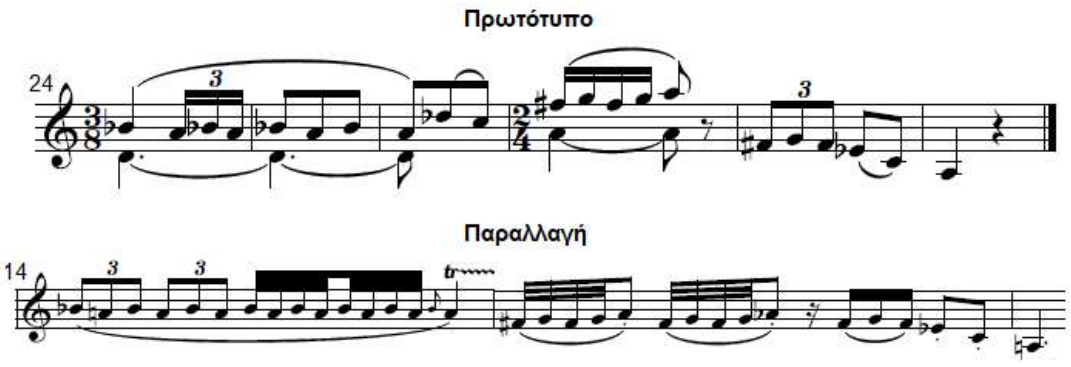

Εικόνα 37

Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί

Ο Α. ανταποκρίθηκε μόνο στην 1η παραλλαγή λόγω έλλειψης χρόνου.

«-Κανείς: - Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί:»[83]

Προσπάθησα να ανασυνθέσω το πρωτότυπο σε μια διαφορετική παραλλαγή που θα περιλαμβάνει όλα τα διαθέσιμα όργανα (φλάουτο, κλαρινέτο, σαξόφωνο, πιάνο, 2 βιολιά, και κοντραμπάσο), με σκοπό να δημιουργηθούν ακόμη πιο περίπλοκες ρυθμικές δομές, σχεδόν πουαντιγιστικές, που να δημιουργούν την εντύπωση μιας συνεχούς μάζας ήχων, αλλά να μην υπάρχει καμία σύμπτωση φωνών ή ηθελημένης συνήχησης.

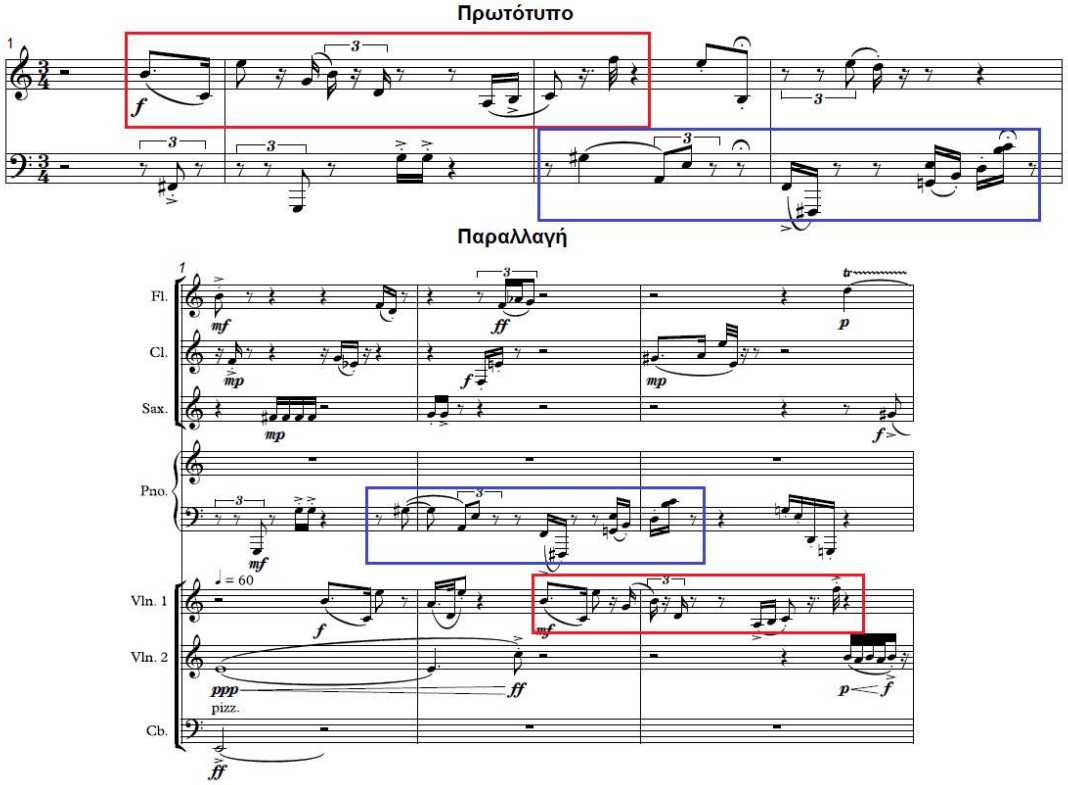

Εικόνα 38 Σύγκριση της έναρξης πρωτοτύπου και παραλλαγής. Μερικές από τις χειρονομίες έχουν διατηρηθεί αυτούσιες όπως π.χ. στο πιάνο και το πρώτο βιολί.

[83] https://youtu.be/etV4blqzpiU

2.2.3. Κοινή Παραλλαγή

Μαζί με τις δύο βασικές μινιατούρες, ανατέθηκε στους συνθέτες και μία κοινή, η οποία θα παραλλασσόταν ως σκυταλοδρομία. Την παραλλαγή του πρώτου παραλάμβανε ο δεύτερος, και ούτω καθεξής. Η έμπνευση αυτή τη φορά, αντί για κάποια λεζάντα, ήταν εικόνα (βλ. Παράρτημα). Όταν ολοκληρώθηκε ο κύκλος επεξεργασιών, συνέθεσα την τελευταία παραλλαγή.

1η παραλλαγή (Β.Γ.)

«Χριστιανός Μπαρόβιος Μπαχοδήμαρχος»[84]

Η πρώτη επεξεργασία της μινιατούρας είναι ως προς την ρυθμική άρθρωση της μελωδίας. Παρατηρείται μια πιο «κανονικοποιημένη» εκδοχή των ρυθμικών αξιών, και προσθήκη «2ης φωνής».

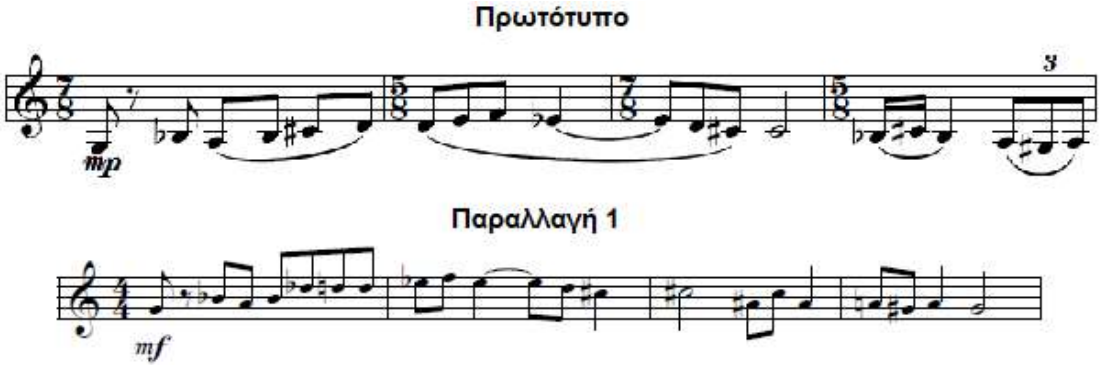

Εικόνα 39 Σύγκριση βασικής μελωδίας πρωτοτύπου και 1ης παραλλαγής.

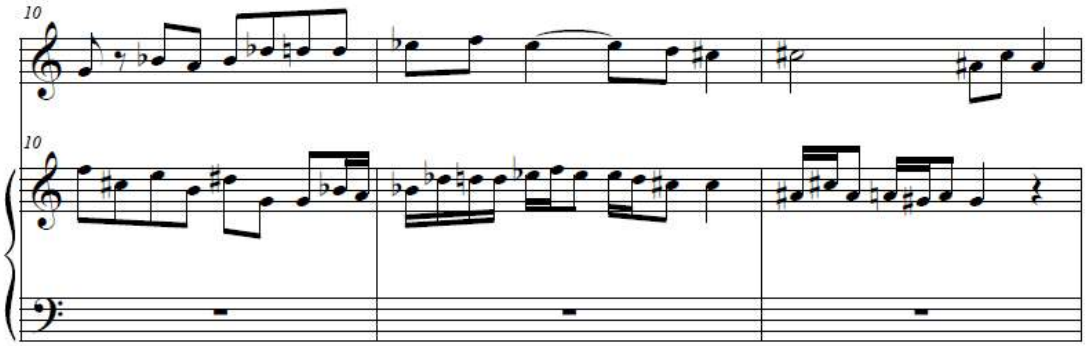

Εικόνα 40 Το πιάνο, μετά την προσθήκη νέου υλικού στα μέτρα 9-10, εμφανίζει τη μελωδία σε ρυθμική συστολή. Παράλληλα, η μελωδία υπερτίθεται στο φλάουτο.

2η παραλλαγή (Σ.Γ.)

«Μπαχοδημαρχιακή Ενότητα Απαυτονικής»[85]

Στην 2η παραλλαγή, υπάρχει επίσης έντονο το στοιχείο της επέμβασης στις ρυθμικές αξίες των φθόγγων, οι οποίοι έχουν παραμείνει οι ίδιοι. Η υφή ταλαντώνεται διαρκώς, καθώς τα κατακερματισμένα μοτίβα χωρίζονται μεταξύ τους από συχνές παύσεις (Εικόνα 41). Στην δεύτερη φάση της μινιατούρας (μ. 9-19), λόγω της διατήρησης του στοιχείου των

[84] https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 00:00
[85] https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 00:54

παρεμβαλλόμενων παύσεων, η συνοδεία του πιάνου βρίσκεται σε διαφορά φάσης με το φλάουτο.

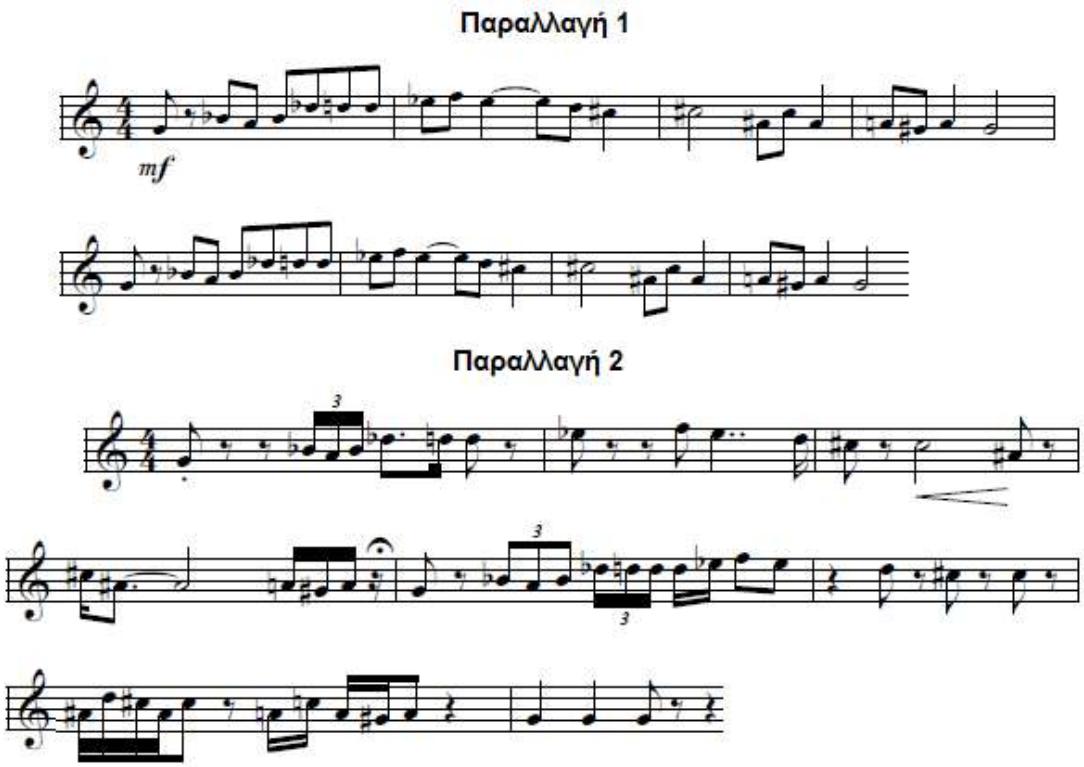

Εικόνα 41 Η διαφοροποίηση της βασικής μελωδίας μεταξύ 1ης και 2ης παραλλαγής

3η Παραλλαγή (Θ.Μ.)

«3.»[86]

Ο Θ. αντικατέστησε το φλάουτο με κλαρινέτο. Η ρυθμική επεξεργασία της μελωδίας αφορά την μετατροπή της σε μια «κανονικοποιημένη», μη διακοπτόμενη μελωδία. Διατηρείται παρόλα αυτά η ταλάντωση ως προς το ρυθμό, με τη μορφή εναλλαγής ρυθμικών αξιών τριών ογδόων με δύο σε διαρκώς εναλλασσόμενα ρυθμικά μέτρα 7 και 5 ογδόων. Η νέες προσθήκες είναι η ομοφωνική συνοδεία με συνηχήσεις στο αριστερό χέρι του πιάνου, και η αντίστιξη του κλαρινέτου με μεγαλύτερες ρυθμικές αξίες στα μέτρα 6-12.

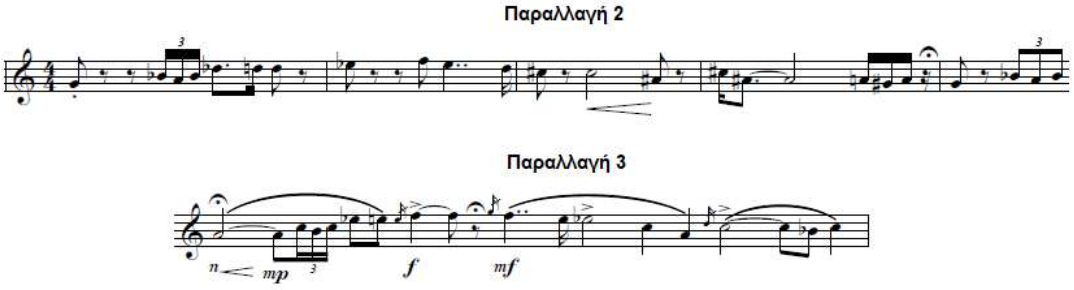

Εικόνα 42 Διαφοροποίηση της αρχικής μελωδίας σε σχέση με τη 2η παραλλαγή. Ο Θ. επίσης πρόσθεσε δυναμικές ως προς την ένταση και χώρισε την μελωδία σε τρεις φράσεις (σημ. το κλαρινέτο είναι γραμμένο σε μεταφορά).

[86] https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 02:08

4η Παραλλαγή (Ν.Κ.)

«3!»[87]

Η μινιατούρα αυτή είναι η πλέον παραλλαγμένη από όλες, σε βαθμό που δεν μπορεί να παρατηρηθεί η συσχέτιση με τις προηγούμενες. Είναι πιθανό ότι οι φθόγγοι των πνευστών σχετίζονται είτε με φθόγγους (Εικόνα 43) είτε με την κατεύθυνση των φθόγγων των συνηχήσεων του πιάνου στην 3η παραλλαγή (Εικόνα 44), ενώ δεν χρησιμοποιείται καθόλου η βασική μελωδία την οποία παράλλαξαν οι προηγούμενοι συνθέτες.

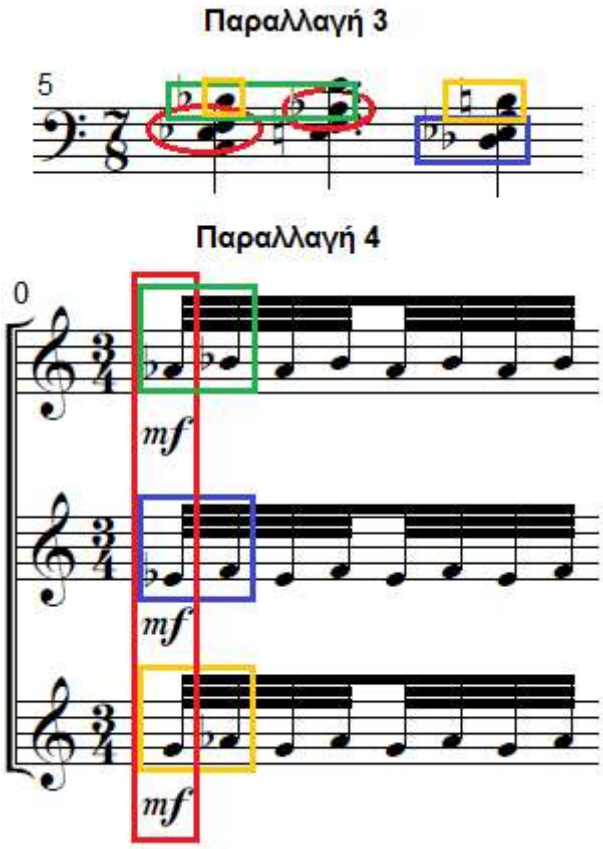

Εικόνα 43 Σημειωτέο ότι το κλαρινέτο και το σαξόφωνο είναι σε μεταφορά, επομένως οι πραγματικοί φθόγγοι τους είναι Db-Eb και Bb-Cb αντίστοιχα.

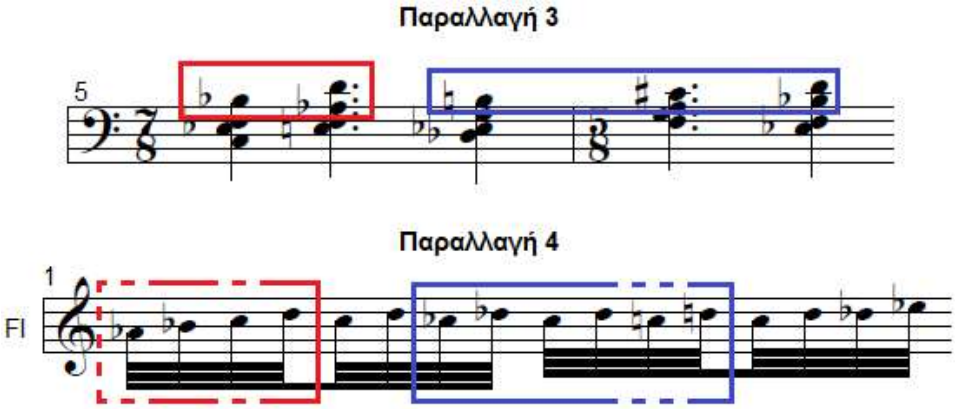

Εικόνα 44

[87] https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 03:21

Μέσα από την συνεχή ροή τριακοστών δευτέρων δημιουργείται μια διαρκώς κινούμενη ηχητική μάζα, η οποία εξελίσσεται μέσω της διαφοράς φάσης της εκάστοτε εκκίνησης του κάθε οργάνου (μ.3 και 6). Στην τελευταία φάση του κομματιού, ο Ν. εμφανίζει καινούργιο υλικό, το οποίο προέρχεται από την μινιατούρα «Sad Pepe» της προηγούμενης ανάθεσής του.

5η Παραλλαγή (Εγώ)

«Σου βάζω τ[R]ία»[88]

Θέλοντας να προσδώσω μια αντίθεση στην παραλλαγή μου σε σχέση με την προηγούμενη, την μετέτρεψα σε βαλς και χρησιμοποίησα τονικό ιδίωμα. Ως προς την μορφολογία, έκανα τις ίδιες επιλογές σε σχέση με την προηγούμενη παραλλαγή, με ένα εκτενές πρώτο μέρος (μ.1-24. Αντικατέστησα όμως τη συνεχή ροή με τρεις οκτάμετρες φράσεις), και ένα δεύτερο καταληκτικό τμήμα στο οποίο εμφανίζεται υλικό από το «Sad Pepe» (μ. 25-39, Εικόνα 46). Το μελωδικό υλικό προέρχεται αποκλειστικά από τις χειρονομίες της 4ης παραλλαγής (Εικόνα 45).

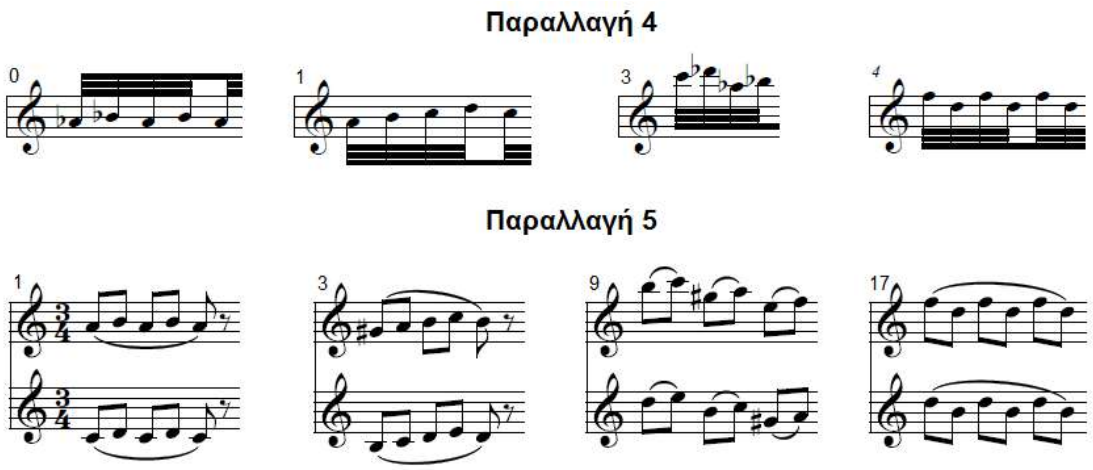

Εικόνα 45 Σύγκριση των μοτίβων 4ης και 5ης παραλλαγής σε αντιστοίχιση μεταξύ τους

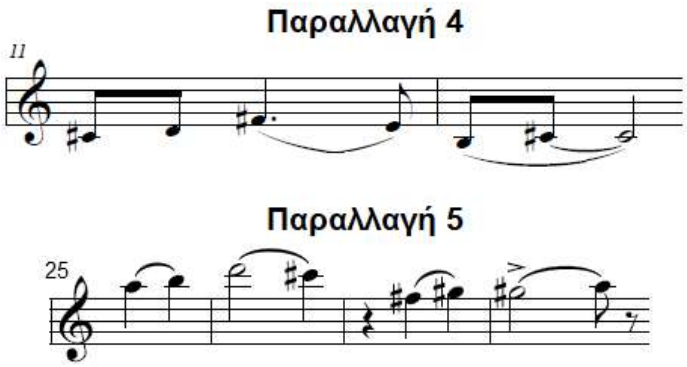

Εικόνα 46

[88] https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 04:40

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αυτή η εργασία δεν έχει ως στόχο να δημιουργήσει μουσικά memes αποκλειστικά, ούτε να προτείνει νέες τεχνικές παραλλαγών, αλλά να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο τα memes ως συλλογικές δημιουργικές διαδικασίες μπορούν να παραλληλιστούν με τη διαδικασία της συλλογικής σύνθεσης. Στόχος, ο οποίος επετεύχθη, ήταν να προταθεί ένα νέο μοντέλο συλλογικής σύνθεσης το οποίο θα δημιουργούσε ένα λειτουργικό περιβάλλον μουσικής αλληλεπίδρασης.

Υπό την οπτική των memes, η διαδικασία της μουσικής σύνθεσης γίνεται πιο δημοκρατική. Ακριβώς όπως ο καθένας μπορεί να δημιουργήσει και να μοιραστεί memes, η μουσική σύνθεση μπορεί να ανοιχτεί σε ένα ευρύτερο κοινό πέρα από εκπαιδευμένους συνθέτες (στα παραπάνω πειράματα βέβαια, λόγω περιορισμένου χρόνου, αφενός ο αριθμός των συμμετεχόντων ήταν επίσης περιορισμένος, αφετέρου το υπόβαθρό τους ήταν σχετικό με τη διαδικασία της σύνθεσης – μόνο ένας από τους συμμετέχοντες δεν δηλώνει συνθέτης). Η ίδια η τεχνολογία μέσω των διαδικτυακών πλατφορμών και γενικότερα κοινοτήτων μπορεί να παράσχει δυνατότητα σε άτομα με περιορισμένες μουσικές γνώσεις να συμμετάσχουν στη διαδικασία δημιουργίας ή παραλλαγής της μουσικής.

4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Τα memes γίνονται συχνά viral και εξαπλώνονται ταχύτατα μέσω των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, συνδέοντας τους ανθρώπους μέσω κοινών πολιτισμικών αναφορών. Ομοίως και η μουσική. Μια περαιτέρω διερεύνηση του παραλληλισμού μεταξύ memes και σύνθεσης (σαφέστατα με μεγαλύτερο και πιο ποικίλο δείγμα τόσο μουσικής όσο και συμμετεχόντων) μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη κατανόησή μας σχετικά με το πώς μπορούν τα δύο αυτά μέσα να επηρεάσουν ή και να διαμορφώσουν τον σύγχρονο πολιτισμό.

Εφόσον τα memes μπορούν να εμπνεύσουν μια πιο εκδημοκρατισμένη μουσική δημιουργία, με ποιους τρόπους θα μπορούσε η συμμετοχική φύση των memes και της μουσικής να συμβάλει σε μια πιο δημοκρατική και δίκαιη κοινωνία; Πώς θα μπορούσε η αμφισβήτηση και η ανατροπή της ιεραρχίας στην σύνθεση και γενικά στην δημιουργική πράξη να εμπνεύσει την αμφισβήτηση και σε άλλες πτυχές της κοινωνίας, ενθαρρύνοντας μια πιο συμμετοχική προσέγγιση π.χ. στη λήψη αποφάσεων και τη διακυβέρνηση; Πώς ο παραμερισμός των «θεματοφυλάκων» («gatekeepers») στην τέχνη θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια πιο συμπεριληπτική καλλιτεχνική κοινότητα στην οποία το κάθε άτομο θα μπορεί να έχει τη δυνατότητα να είναι ταυτόχρονα, εκτός από αποδέκτης, και δημιουργός;

5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

5.1. Παρτιτούρες

i. Οι πρωτότυπες μινιατούρες του 2ου πειράματος:

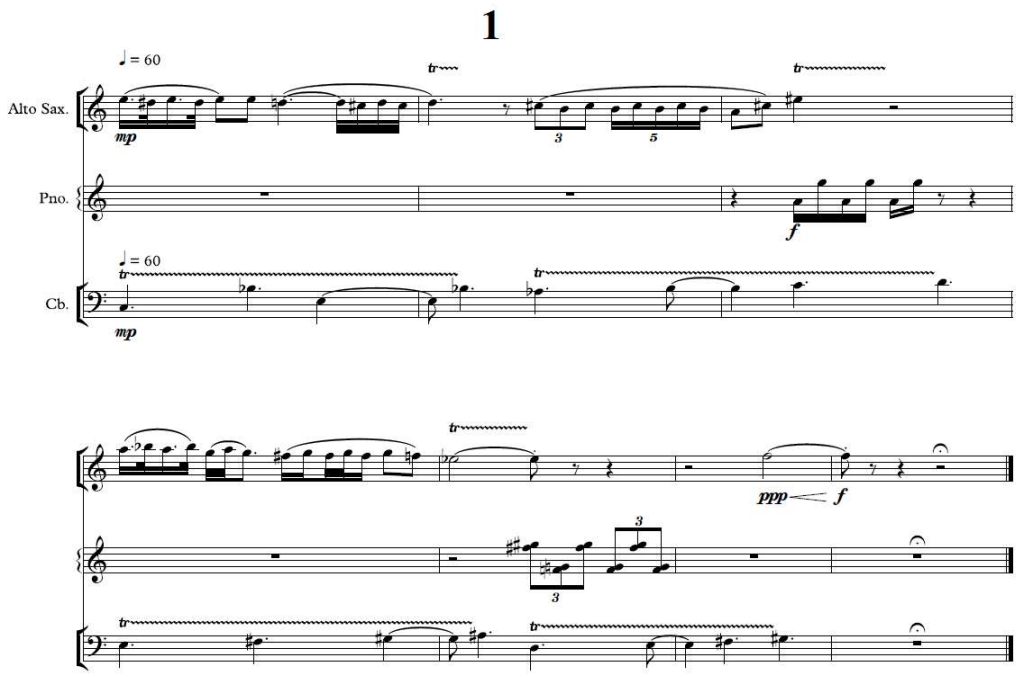

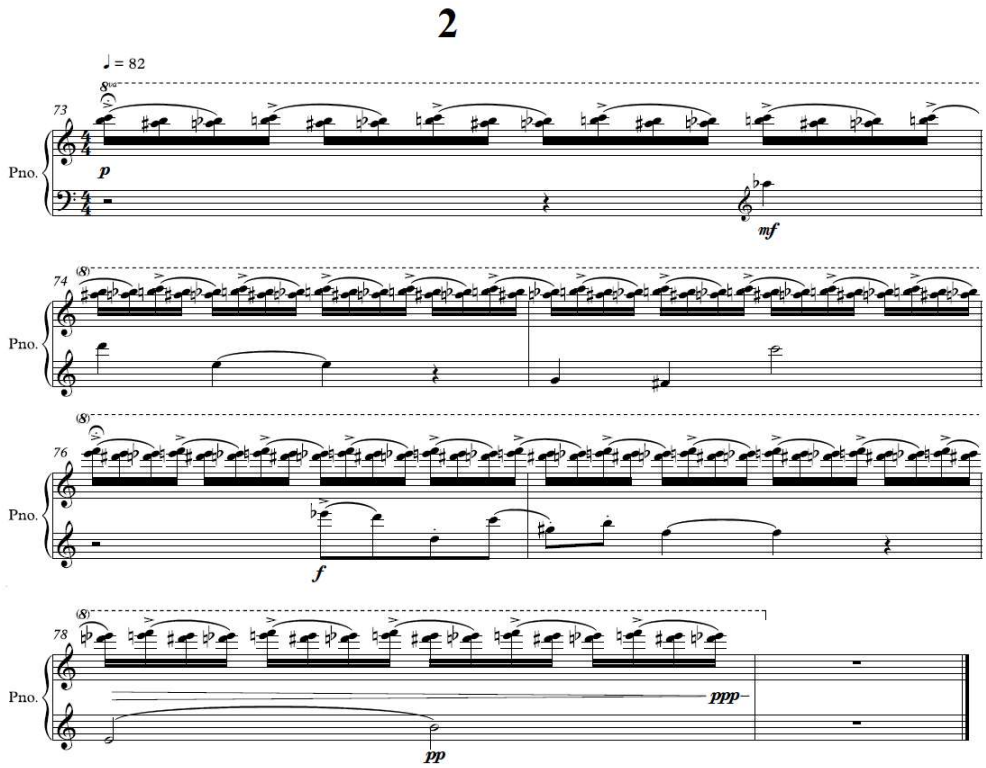

«Αγοράζοντας μέλι» και «Η γάτα που έχει ένα ερωτηματικό στο κεφάλι», οι αναθέσεις του Β.Γ.

1

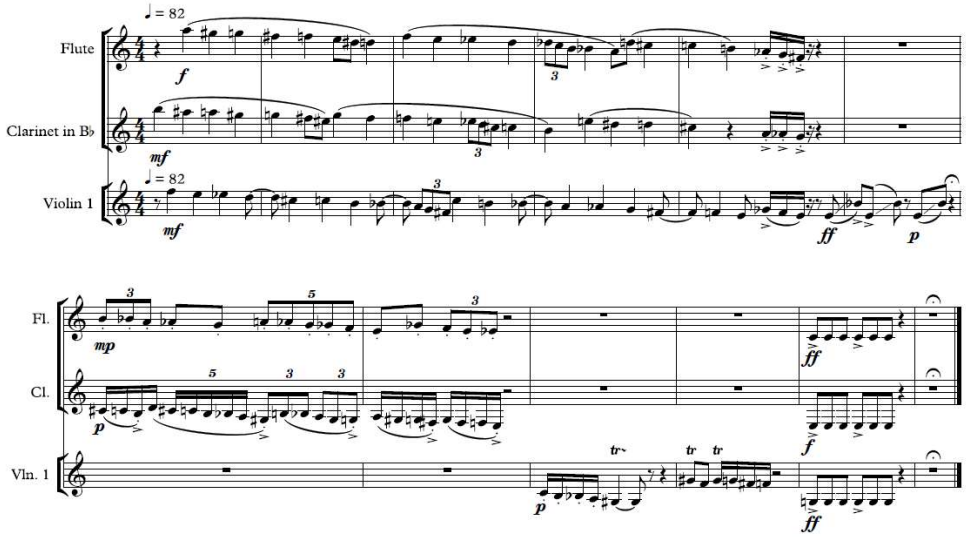

2

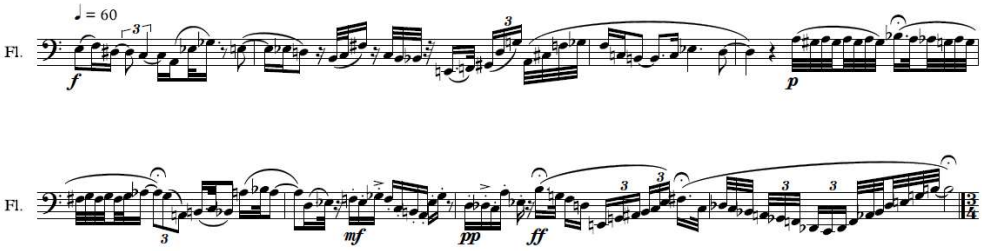

«Χέσιμο μετά από μεθύσι με χάλια τσίπουρο» και «Όταν στα σκάει ο μπακλαβάς», οι αναθέσεις του Θ.Μ.

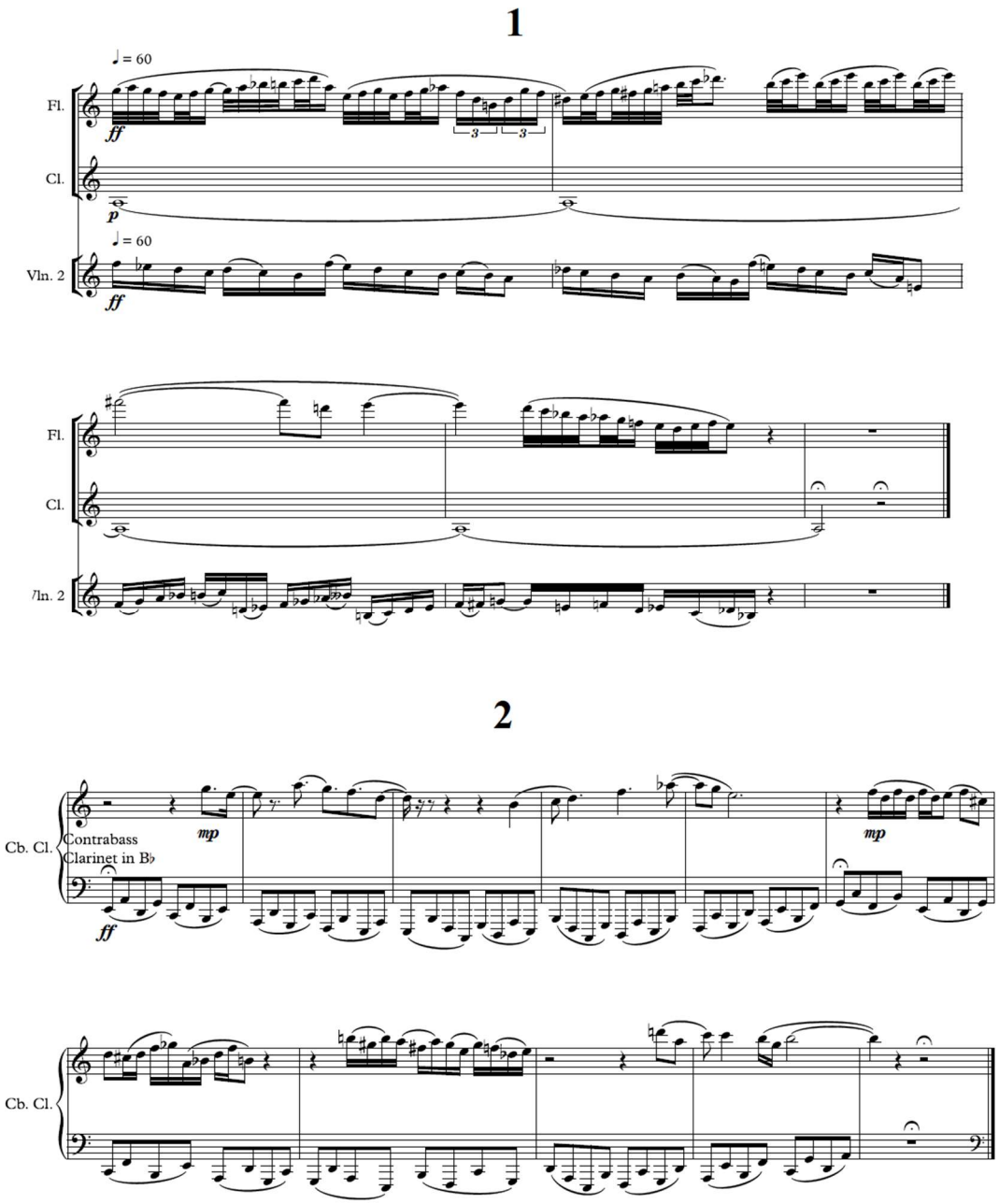

«POV: Διαβάζεις πρώτη φορά ανάλυση» και «Όταν τρως κάτι και βλέπεις ότι είχε λήξει 3 μήνες πριν», οι αναθέσεις του Σ.Κ.

1

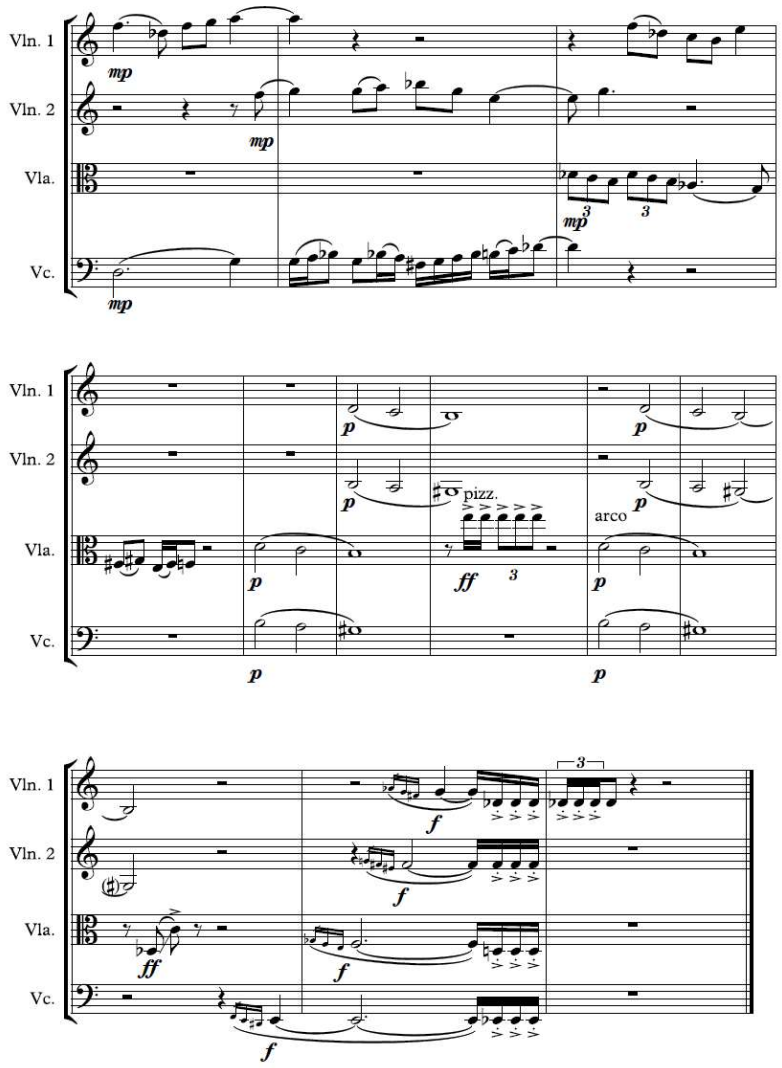

2

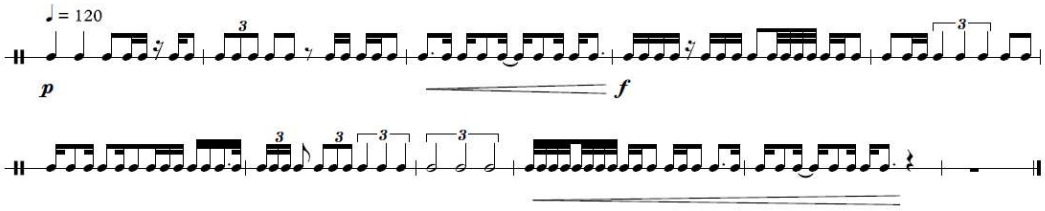

«Σβήσα Όλα» και «Ο Χριστός κι ο Γάιδαρος», οι αναθέσεις του Σ.Γ.

1

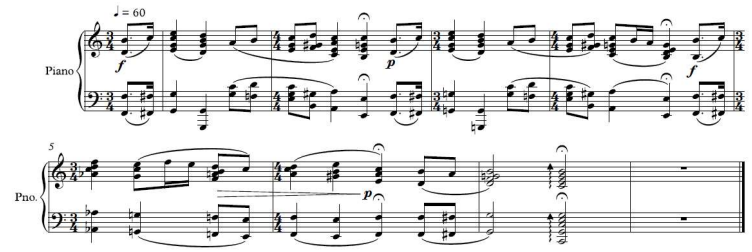

2

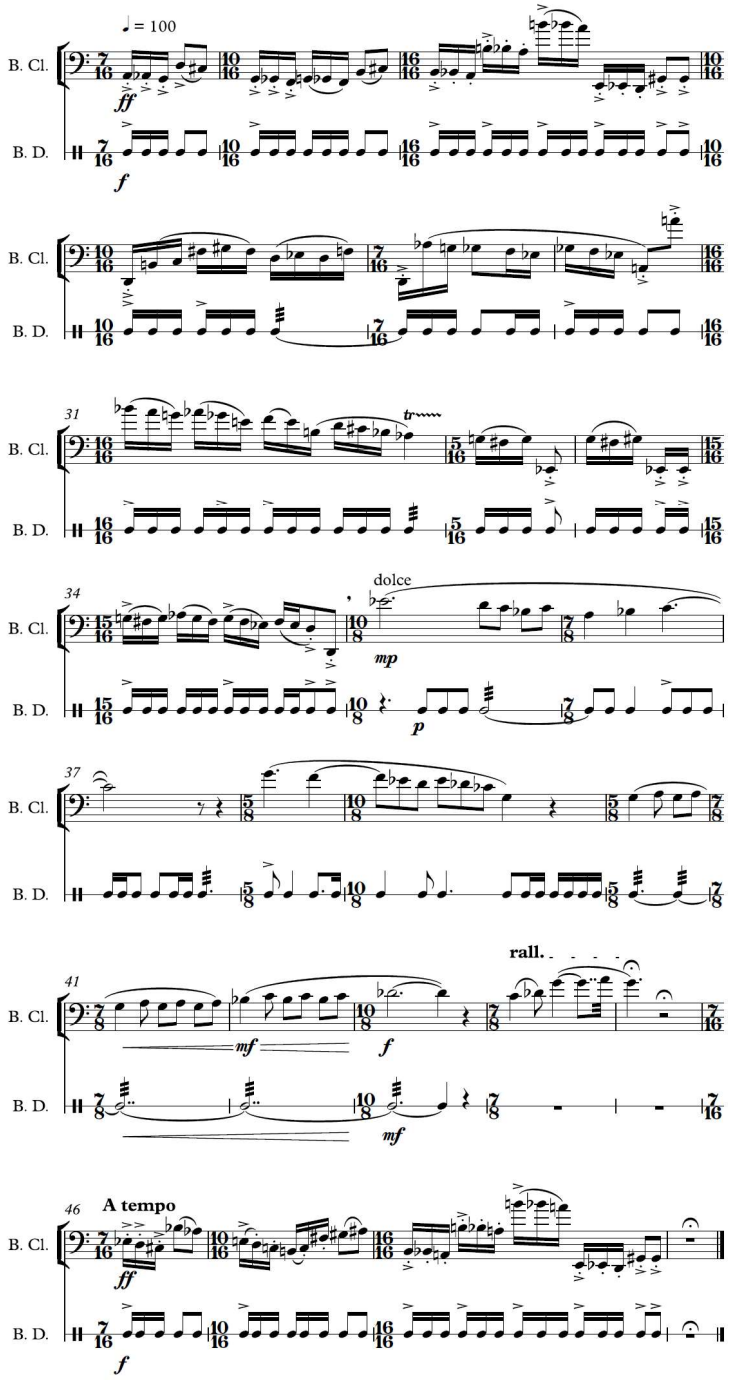

«Sad Pepe» και «Περιφορά επιταφίου στο Μπουκιτσι Ιαπωνίας», οι αναθέσεις του Ν.Κ.

1

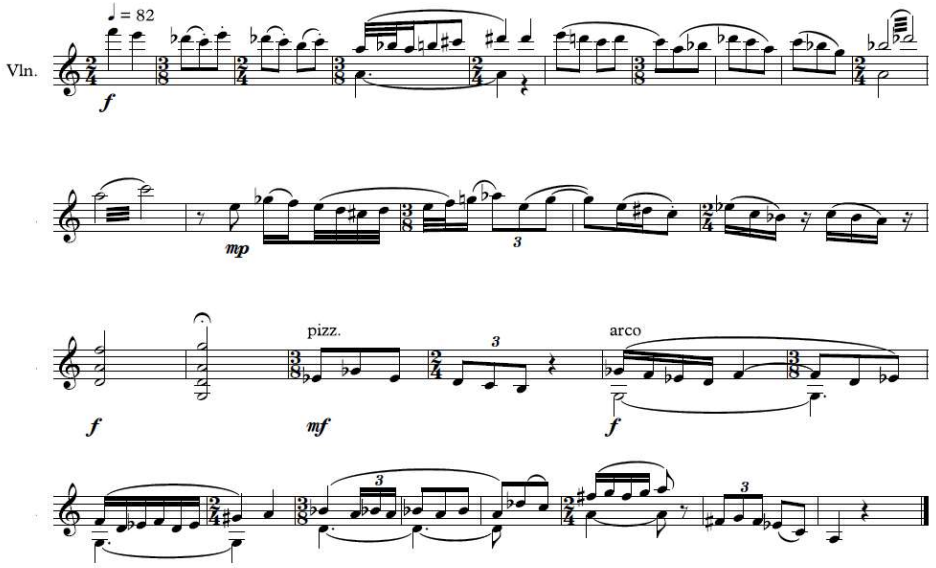

2

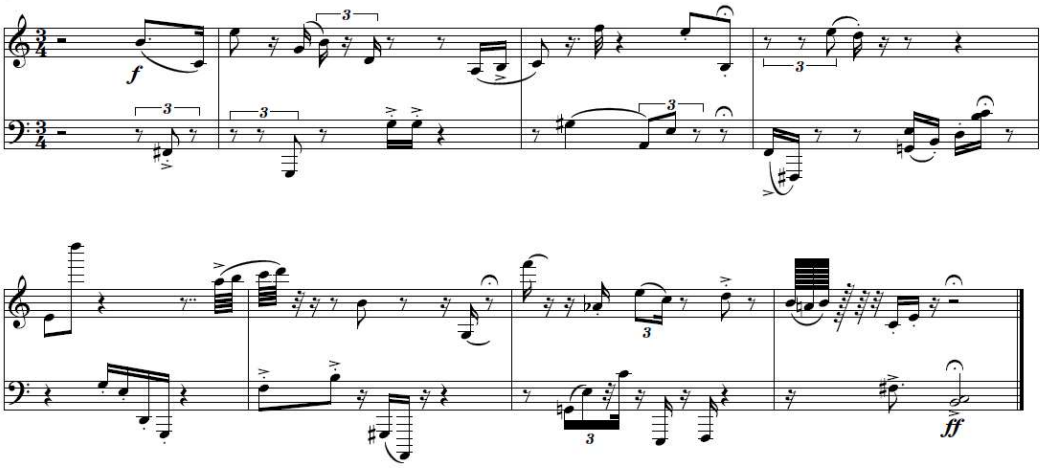

«Ο Μαμαλάκης τρώει γίδα βραστή» και «Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί», οι αναθέσεις του Α.Τ.

ii. Οι παραλλαγές των συμμετεχόντων:

(Παρατίθενται στο τέλος και οι σύνδεσμοι από βίντεο του YouTube στο οποίο υπάρχουν οι εκτελέσεις τους)

Β.Γ.

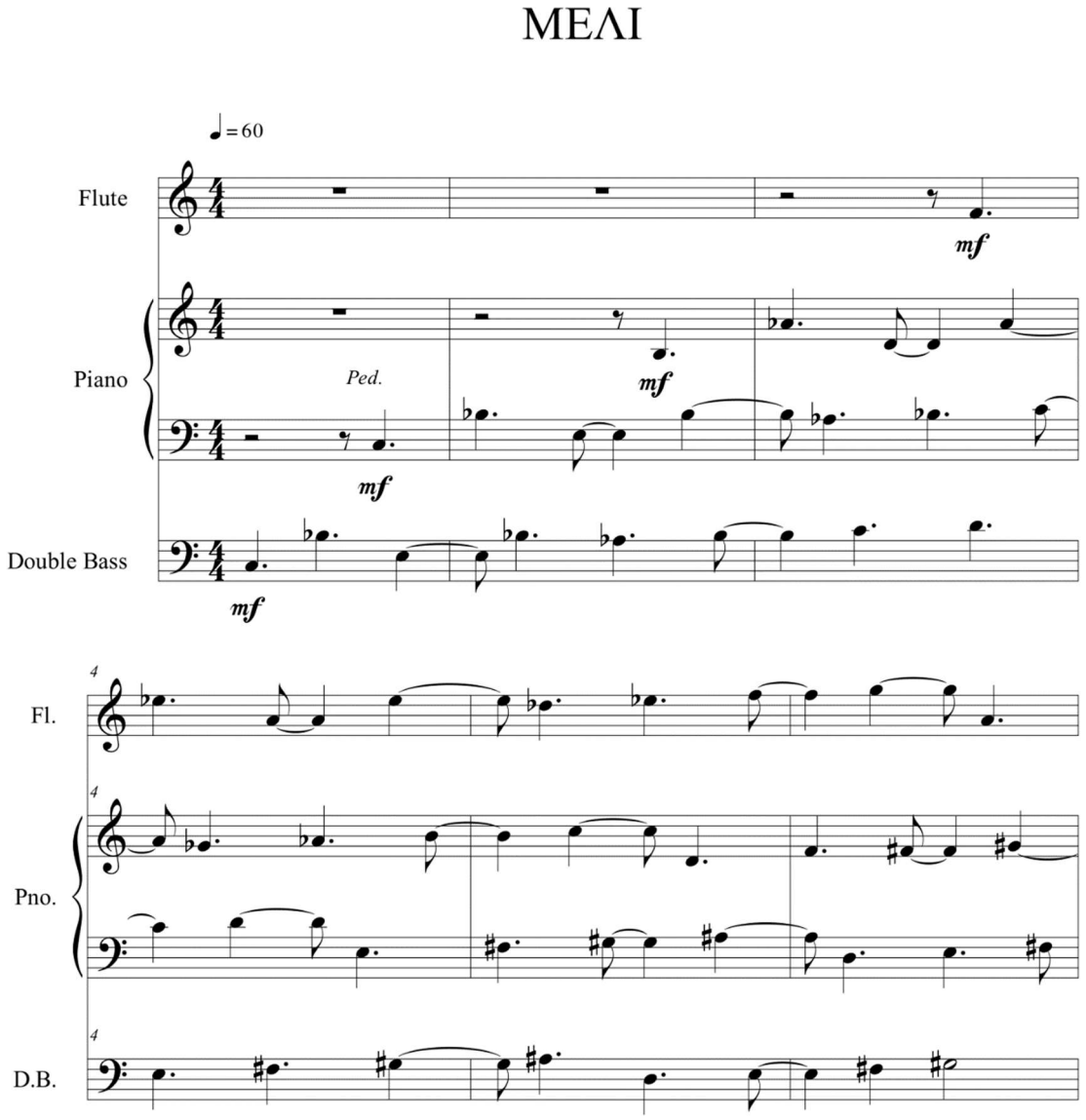

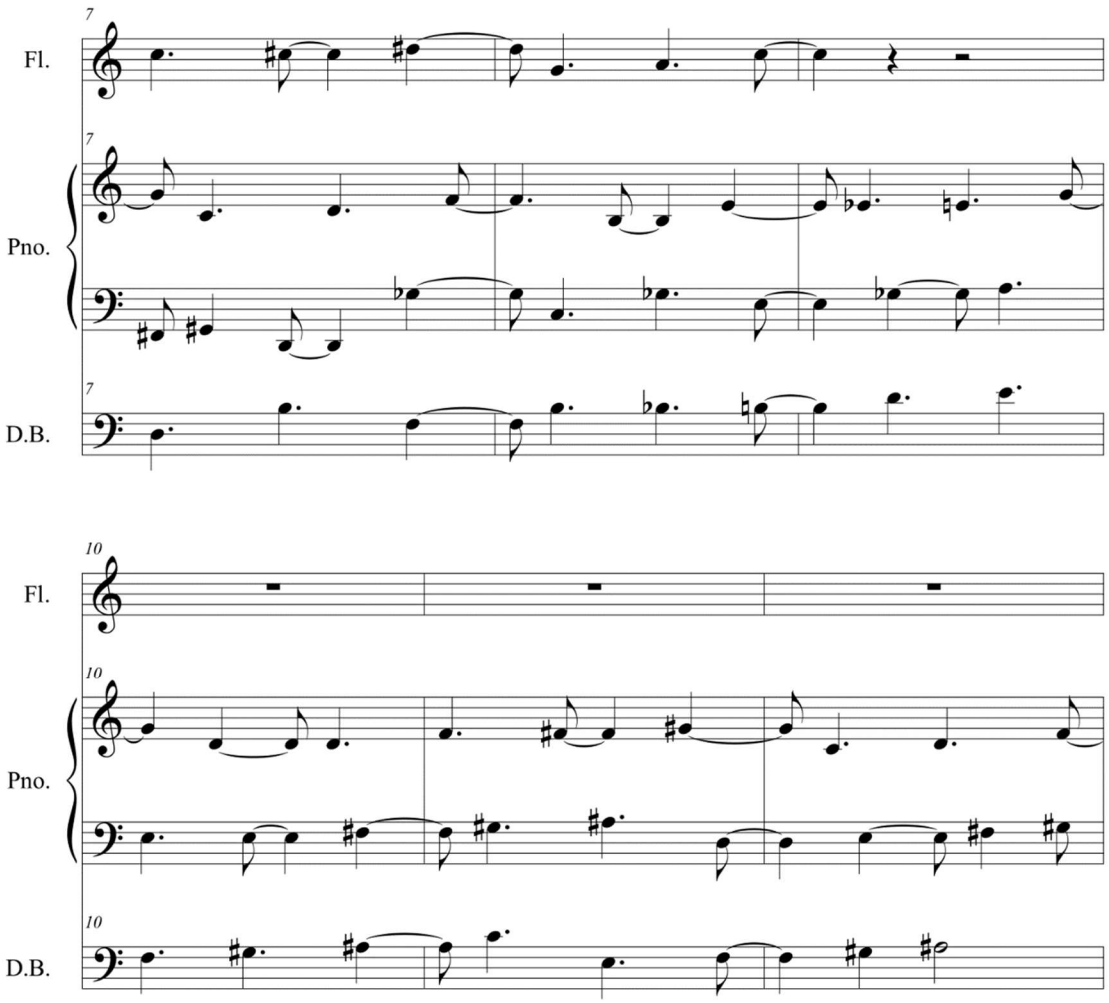
7
Fl.
7
Pno.
7
D.B.
10
Fl.
10
Pno.
10
D.B.

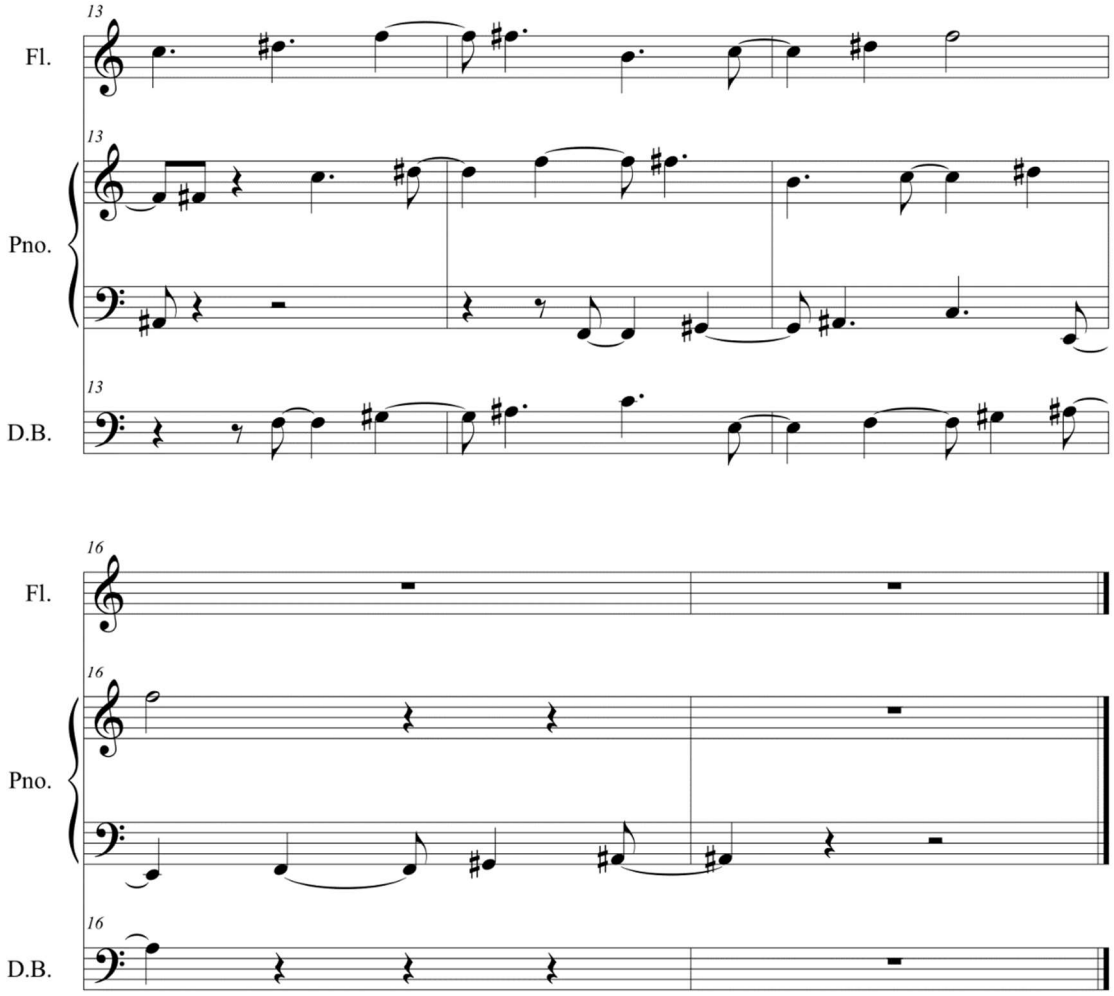

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 00:08

?

ΓΚΑΤΙΤΟ

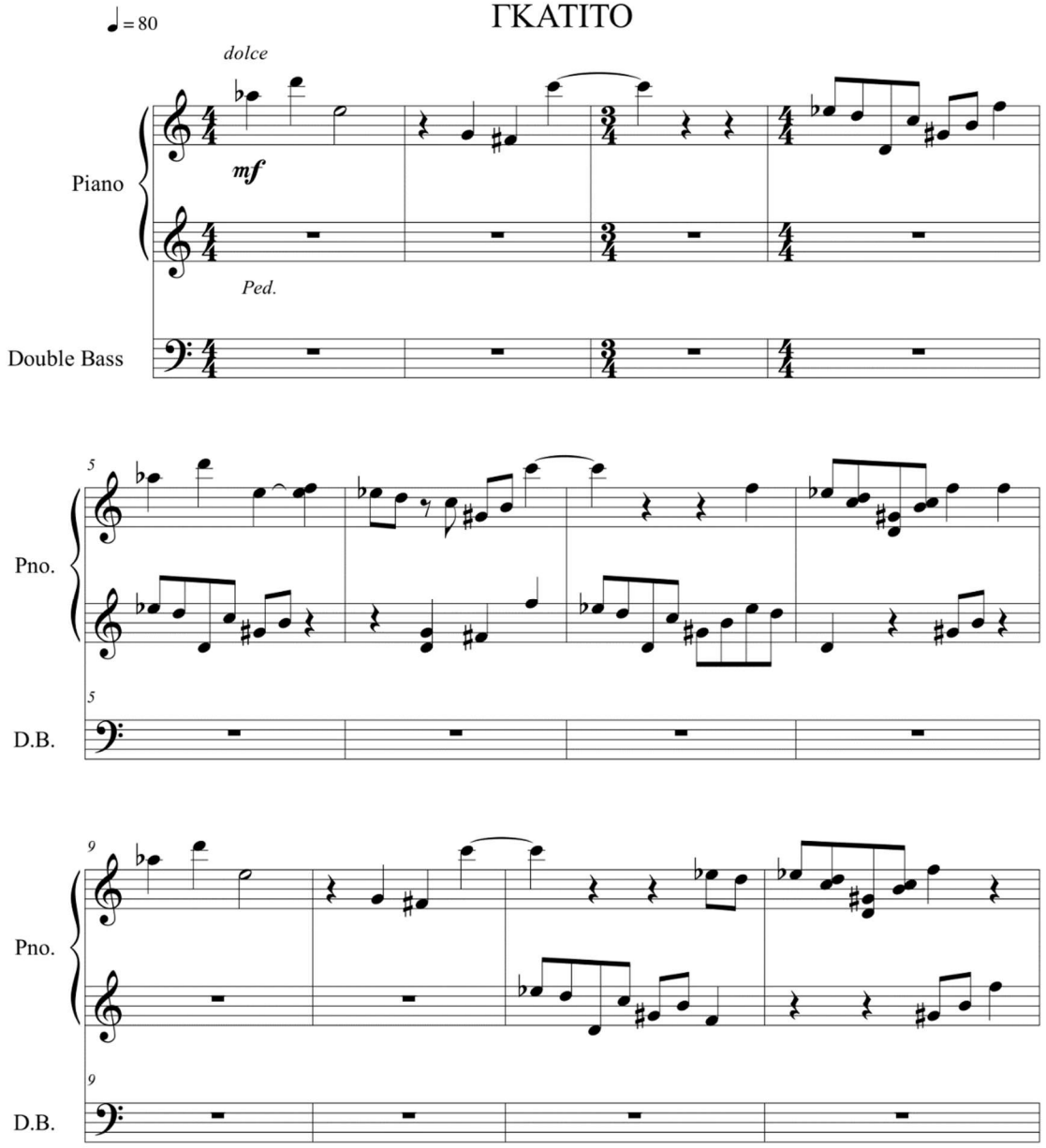

*Ο κοντραμπασίστας να φοράει πιπίλα όλοι την διάρκεια του έργου

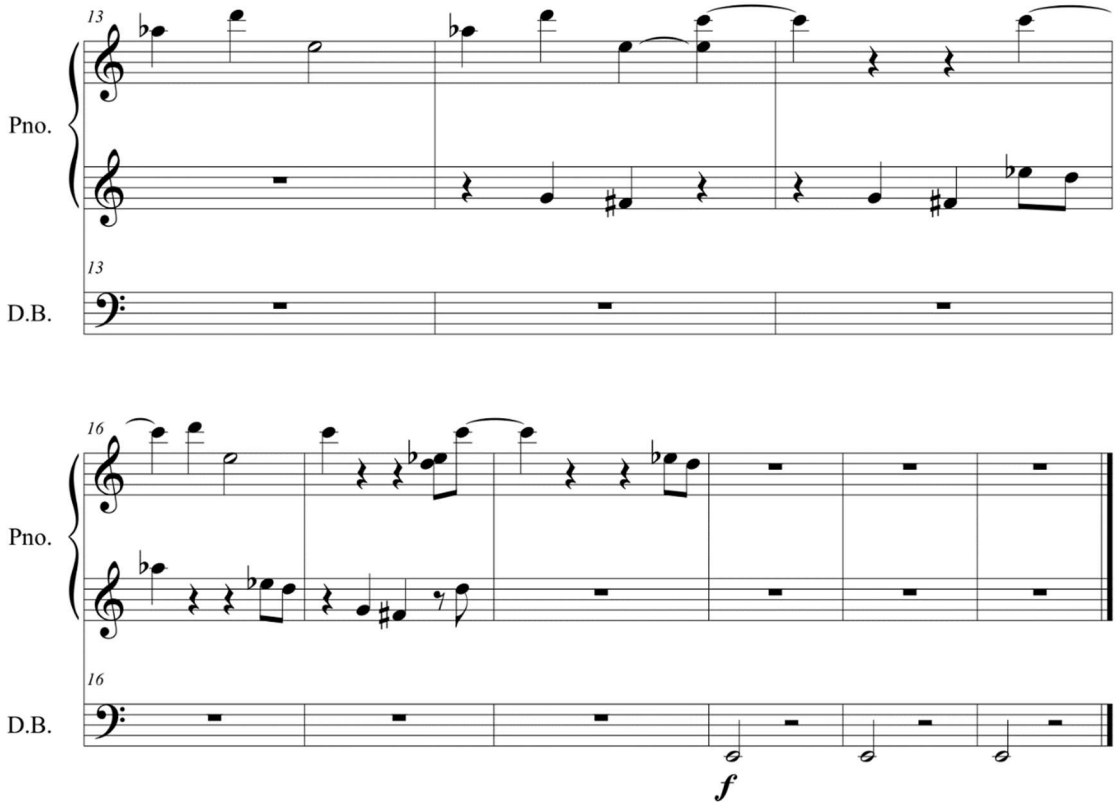

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 02:51

Ѳ.М.

1.

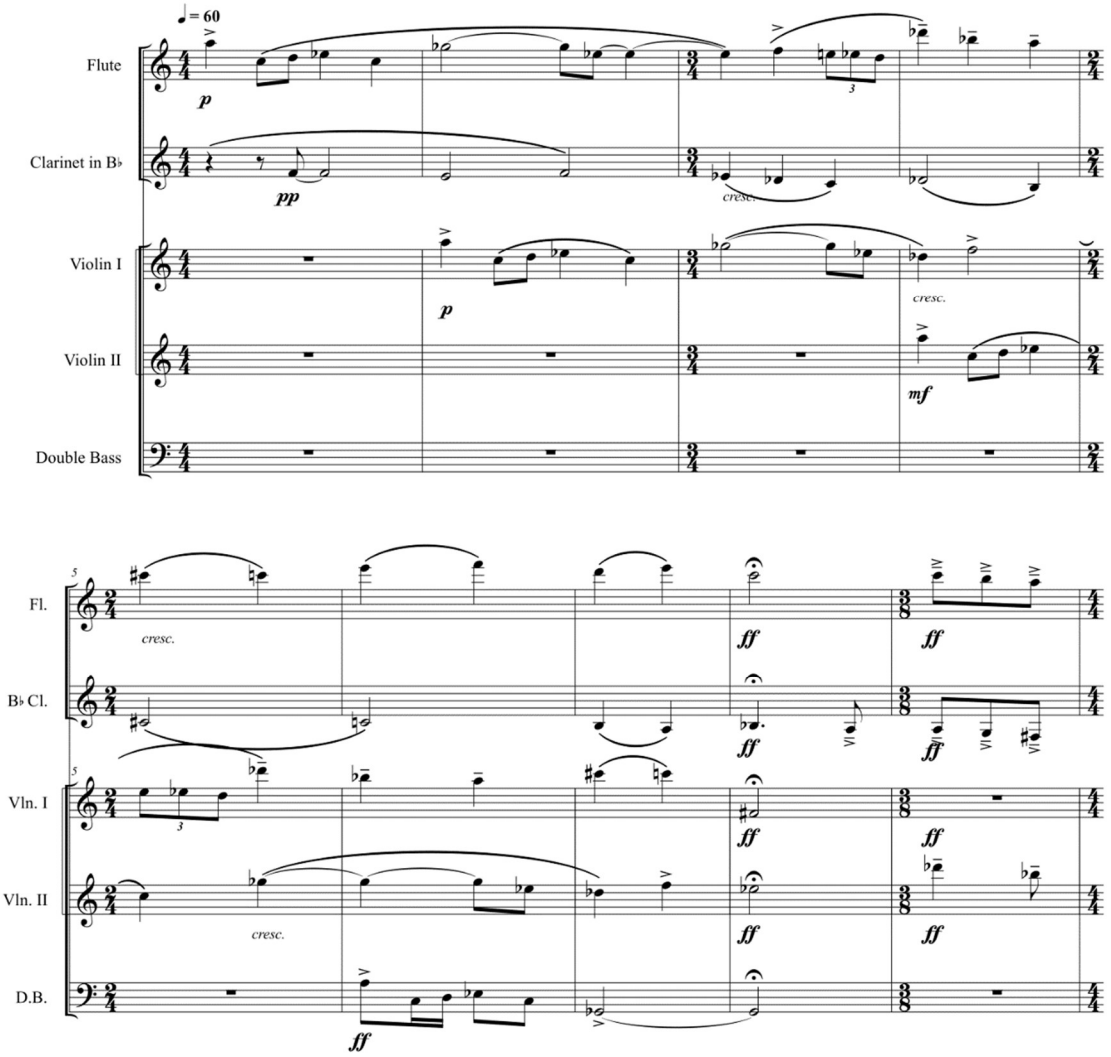
♩= 60
Flute
Clarinet in B♭
Violin I
Violin II
Double Bass
p
pp
cresc.
mf
Fl.
B♭ Cl.
Vln. I
Vln. II
D.B.
ff

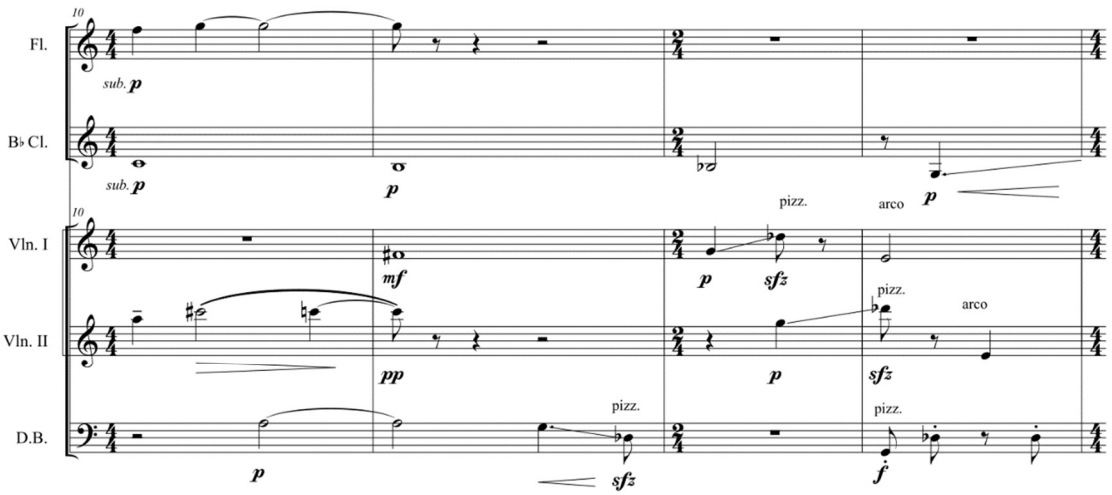

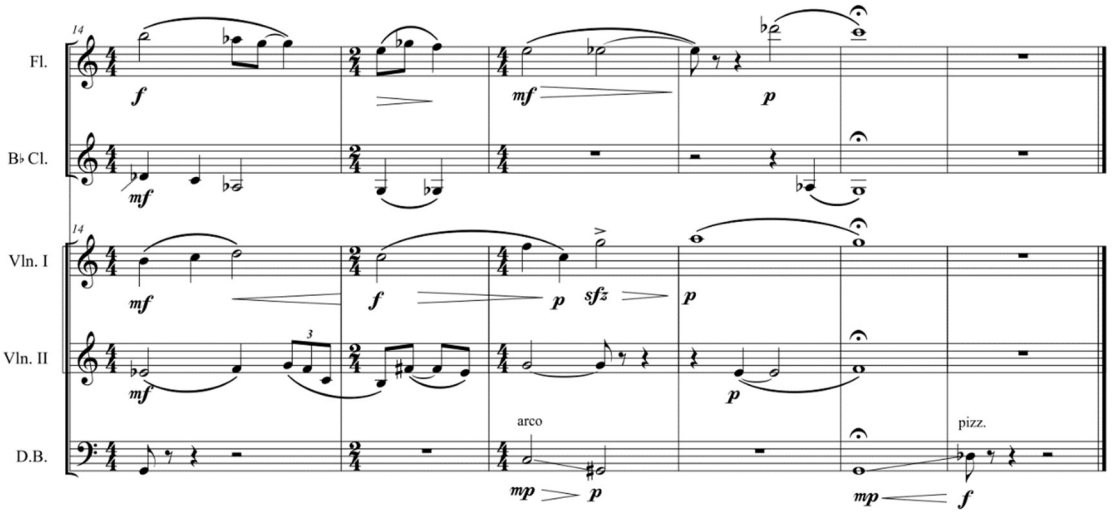

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 05:34

2.

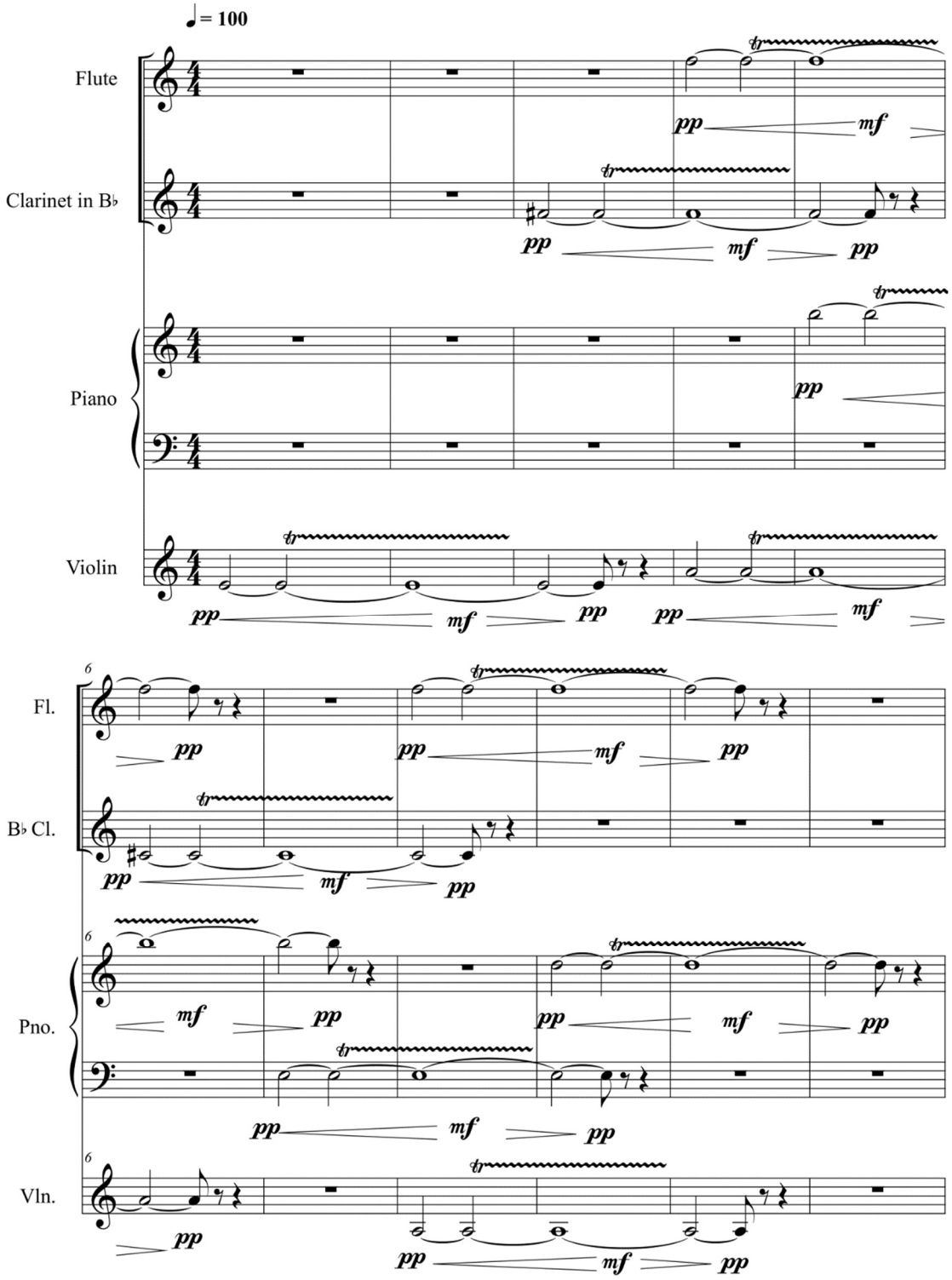

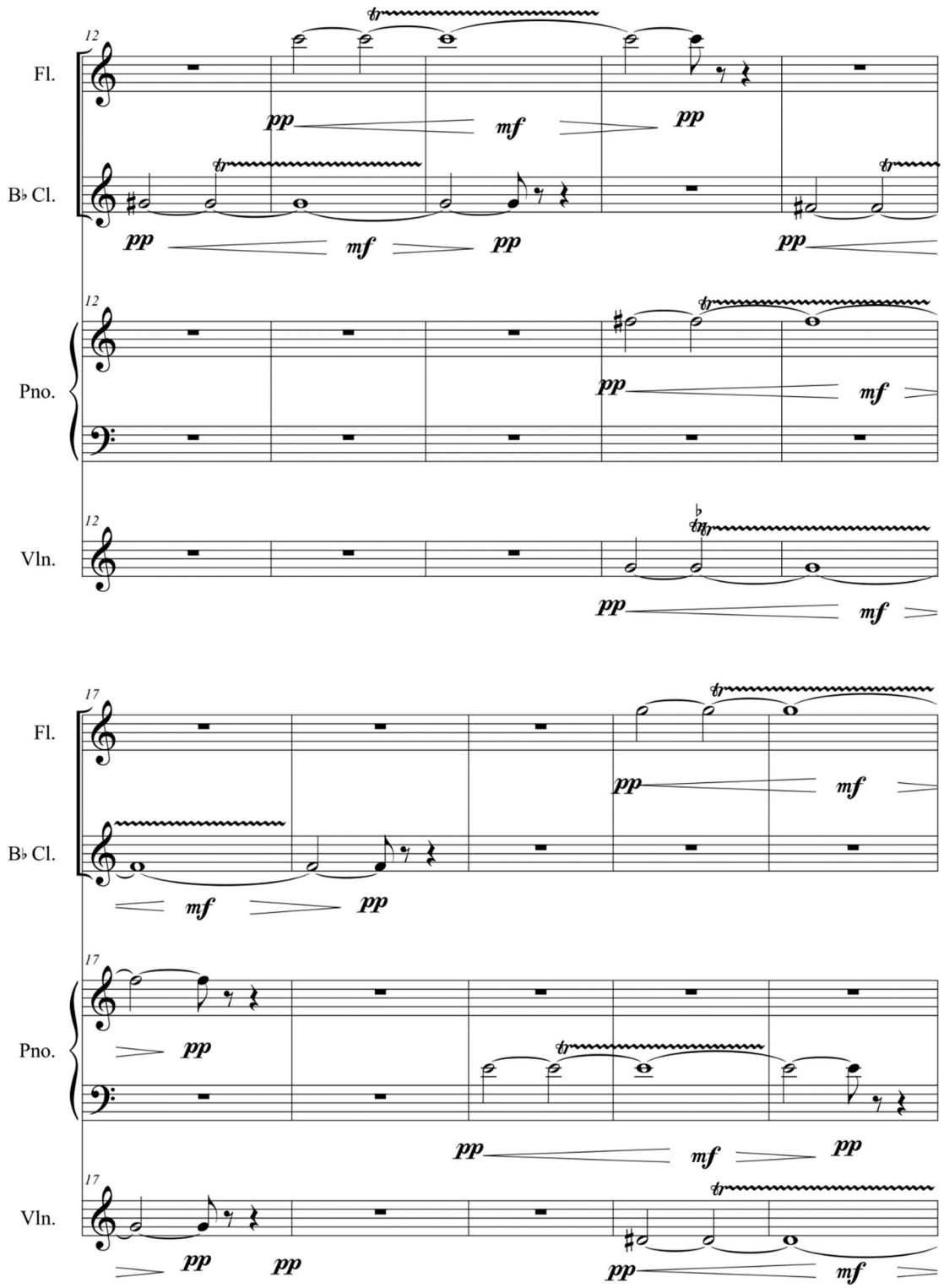
12
Fl.
B♭ Cl.
Pno.
Vln.
17
Fl.
B♭ Cl.
Pno.
Vln.

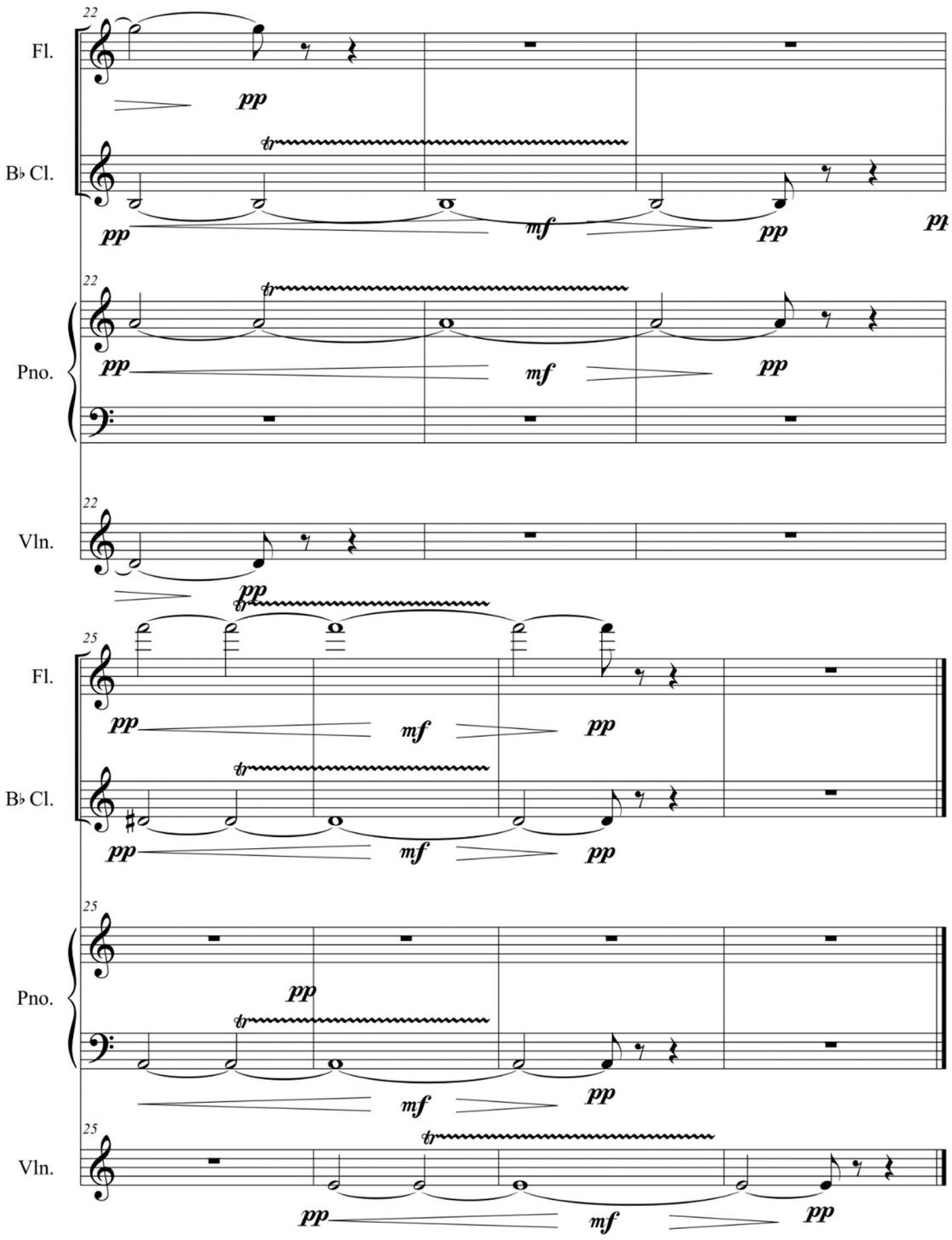

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 07:58

Σ.Κ.

Inventio

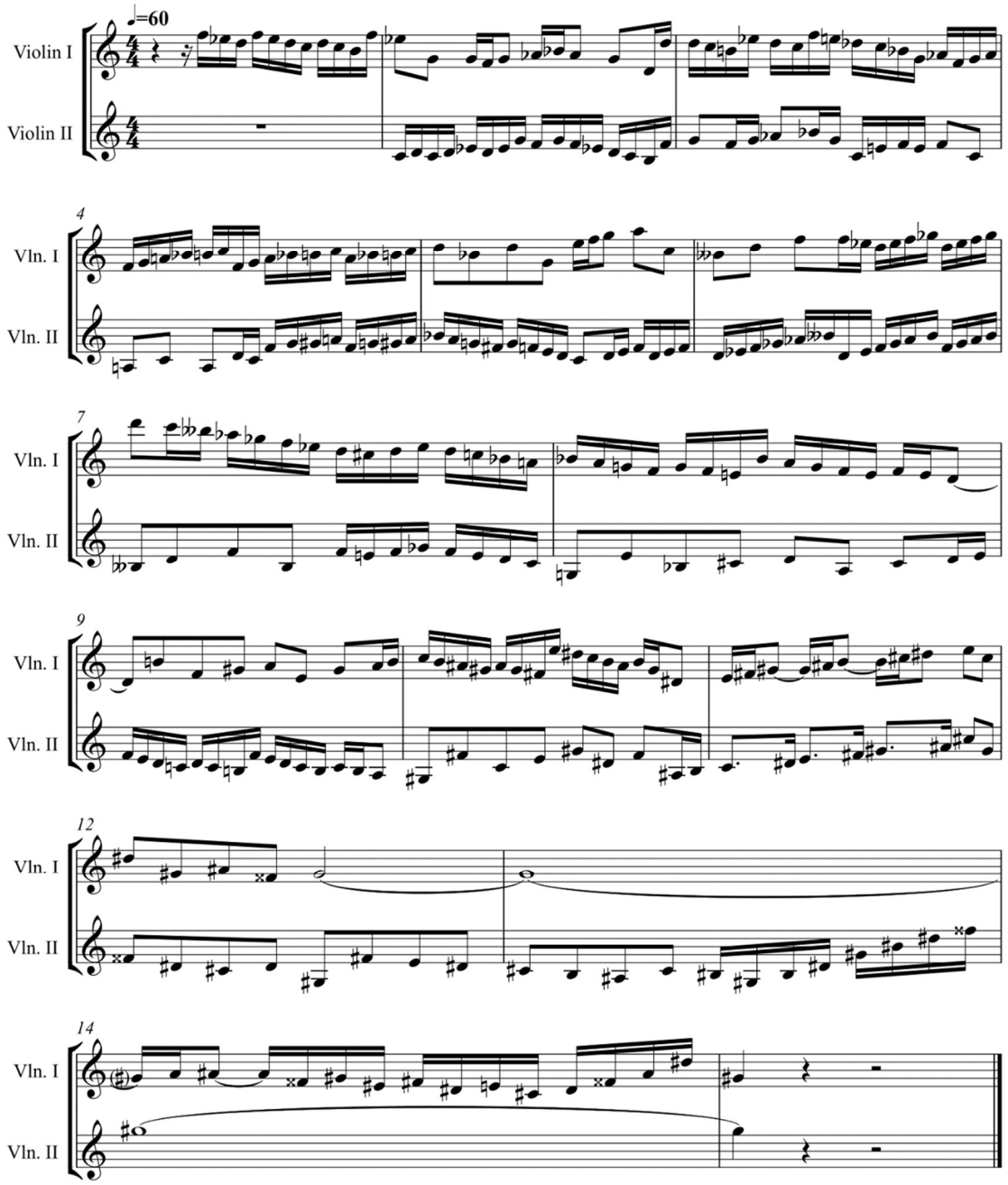

https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 01:53

I am in Great Physical Pain

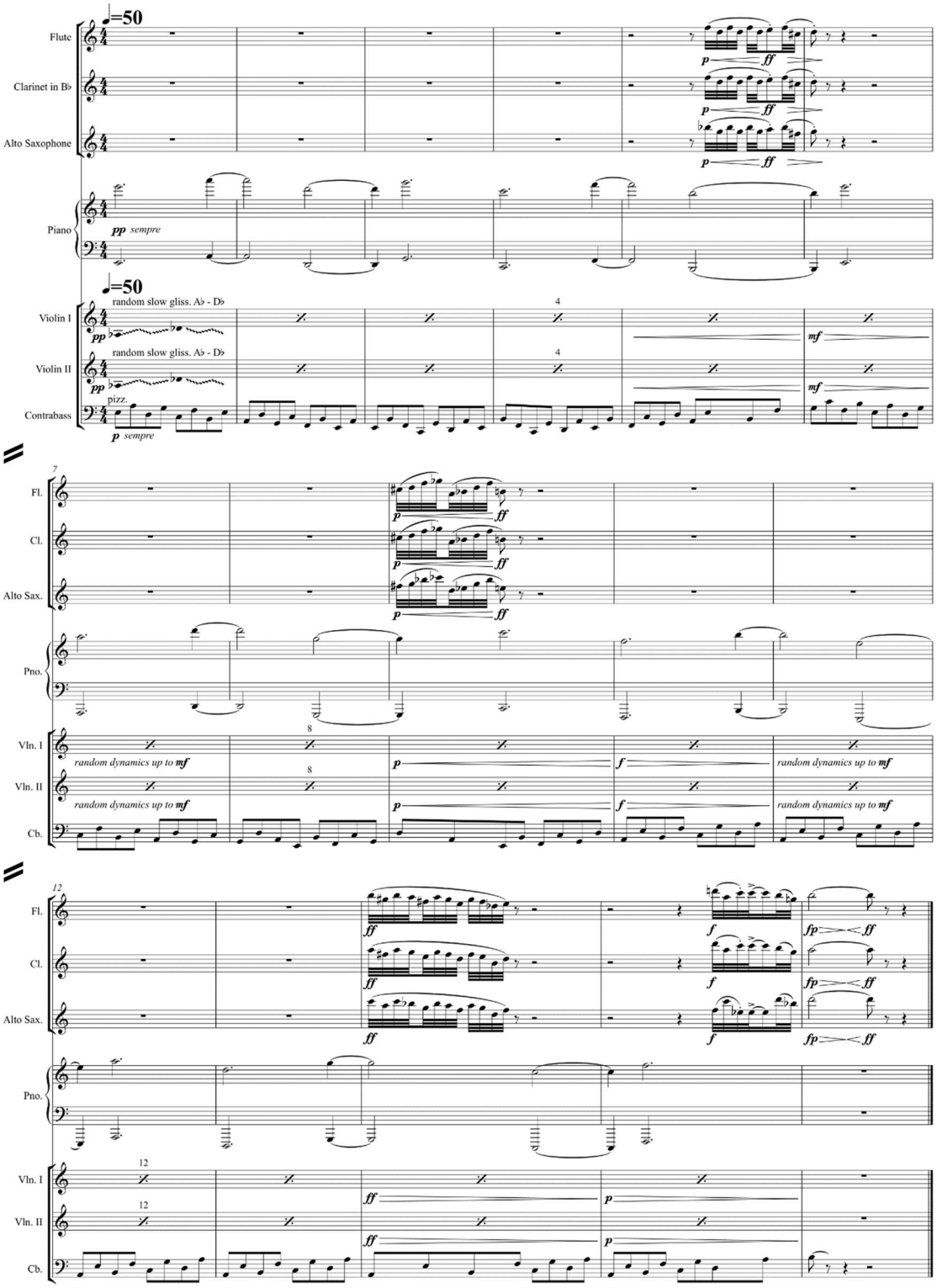

https://youtu.be/MA2v5THZiUE στο 00:08

Σ.Γ.

Ο Χριστος κι ο μουλος

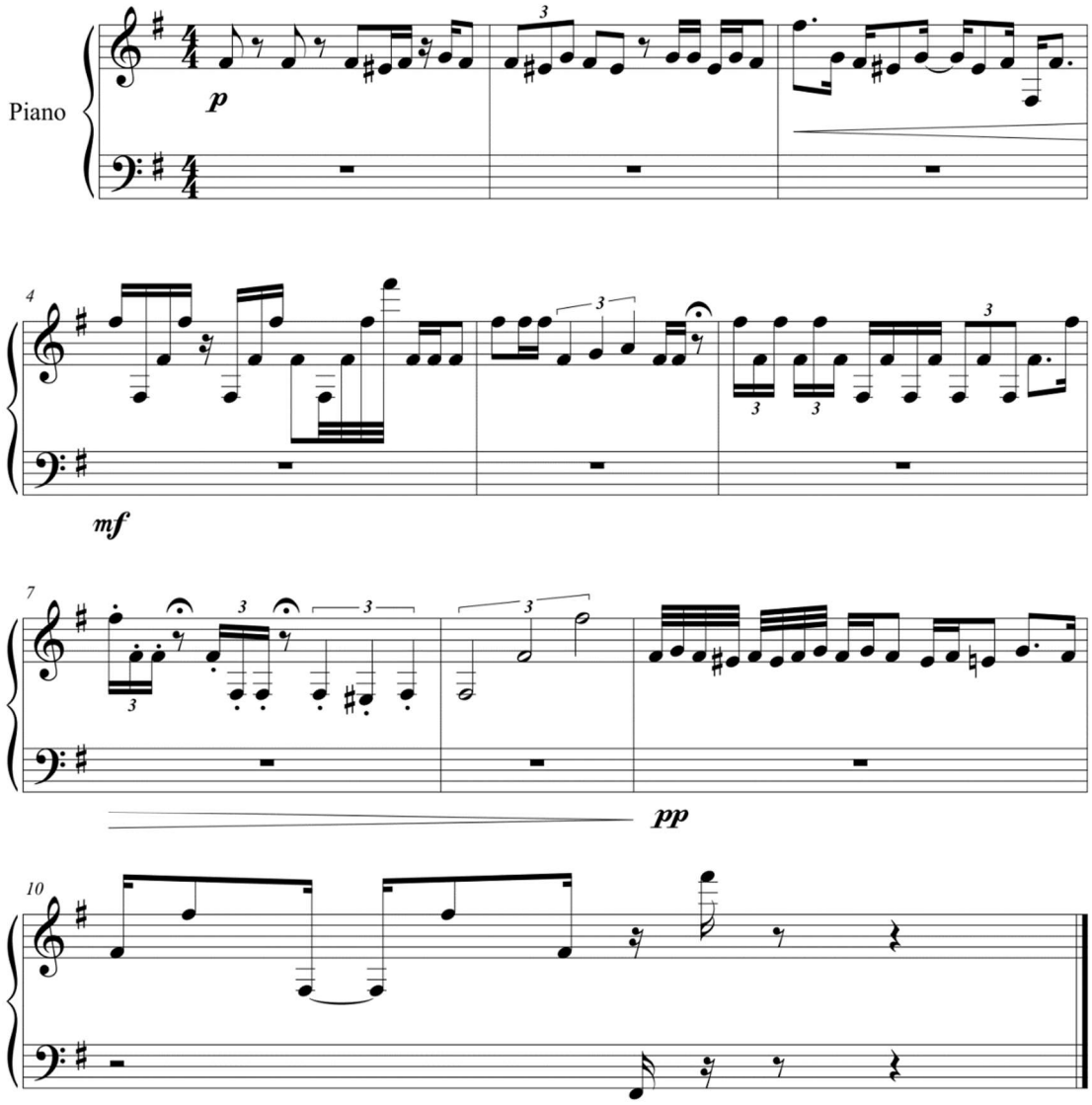

https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 00:00

Σβησα Ολα

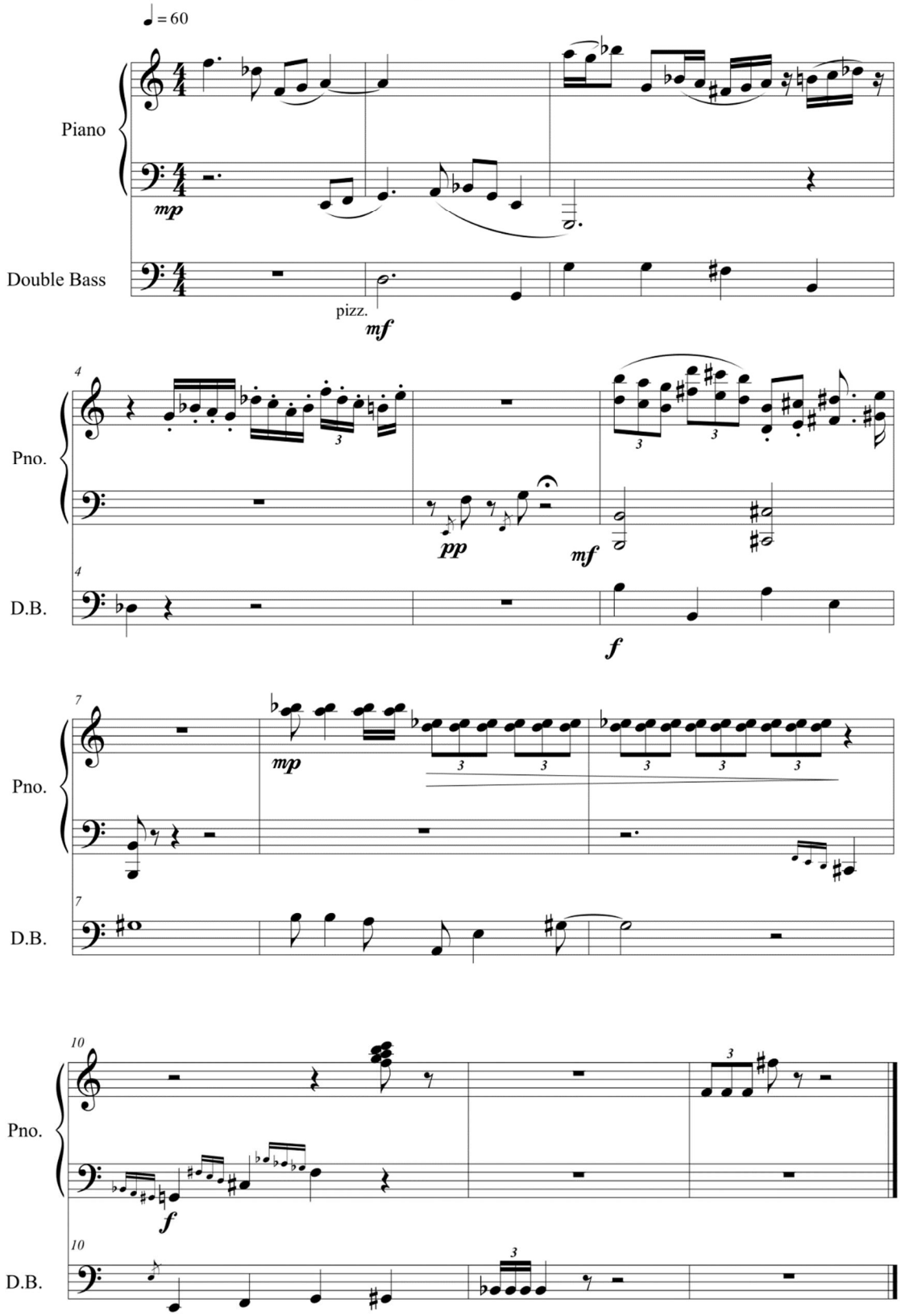

https://youtu.be/FeF7xFy35ds στο 00:00

N.K.

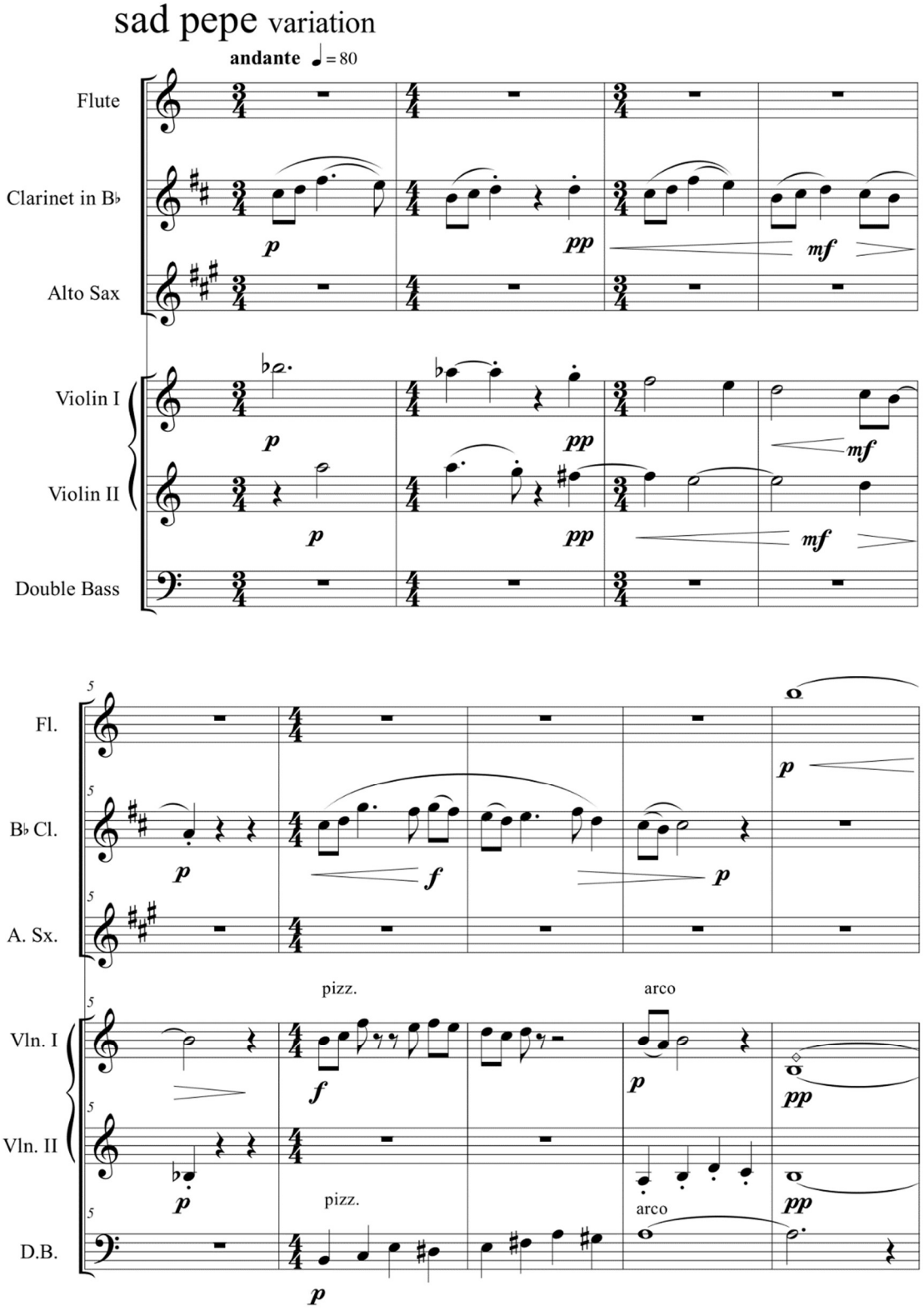
sad pepe variation
andante ♩ = 80
Flute
Clarinet in B♭
Alto Sax
Violin I
Violin II
Double Bass
Fl.
B♭ Cl.
A. Sx.
Vln. I
Vln. II
D.B.
pizz.
arco

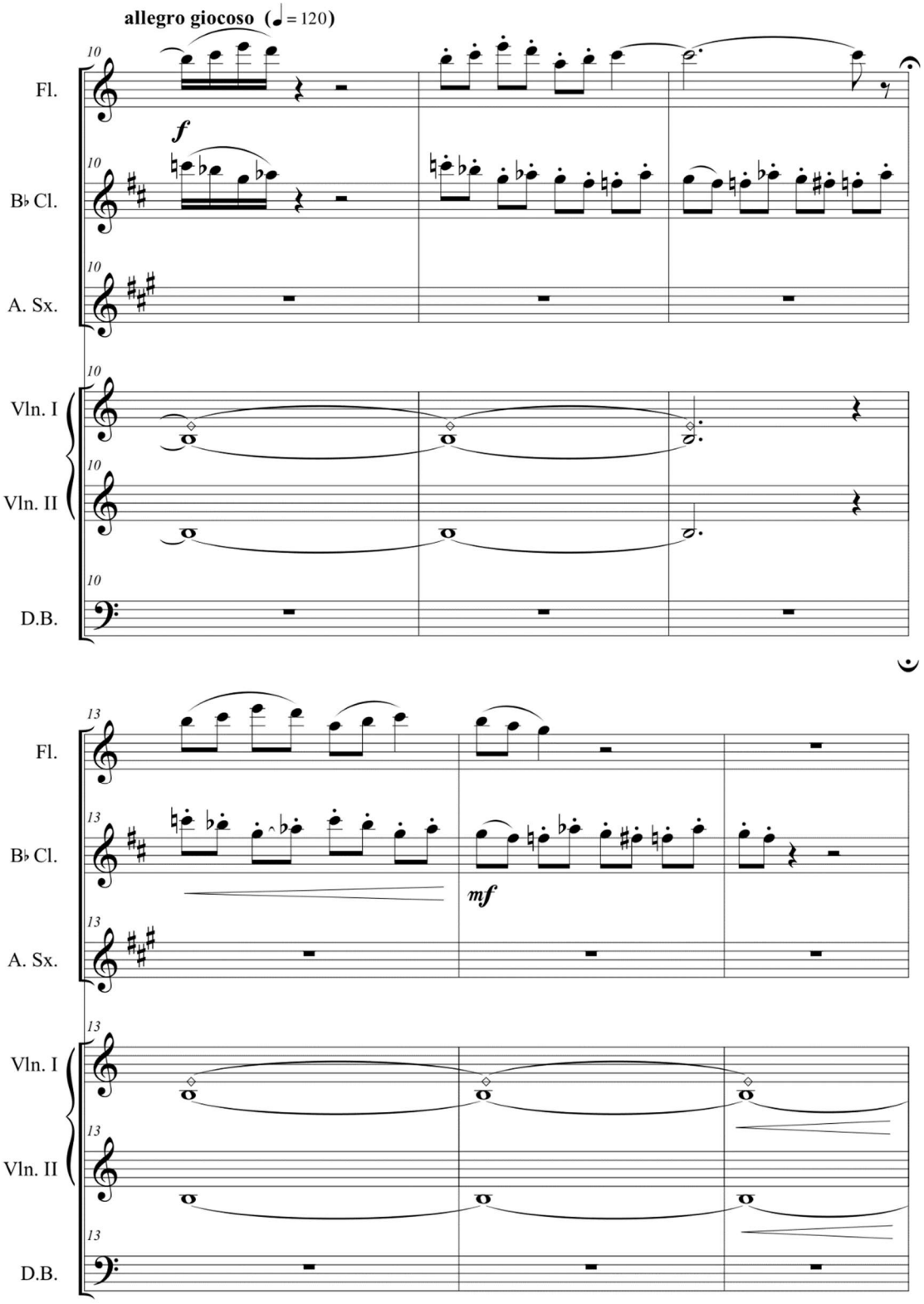
allegro giocoso (♩ = 120)
Fl.
B♭ Cl.
A. Sx.
Vln. I
Vln. II
D.B.
f
mf

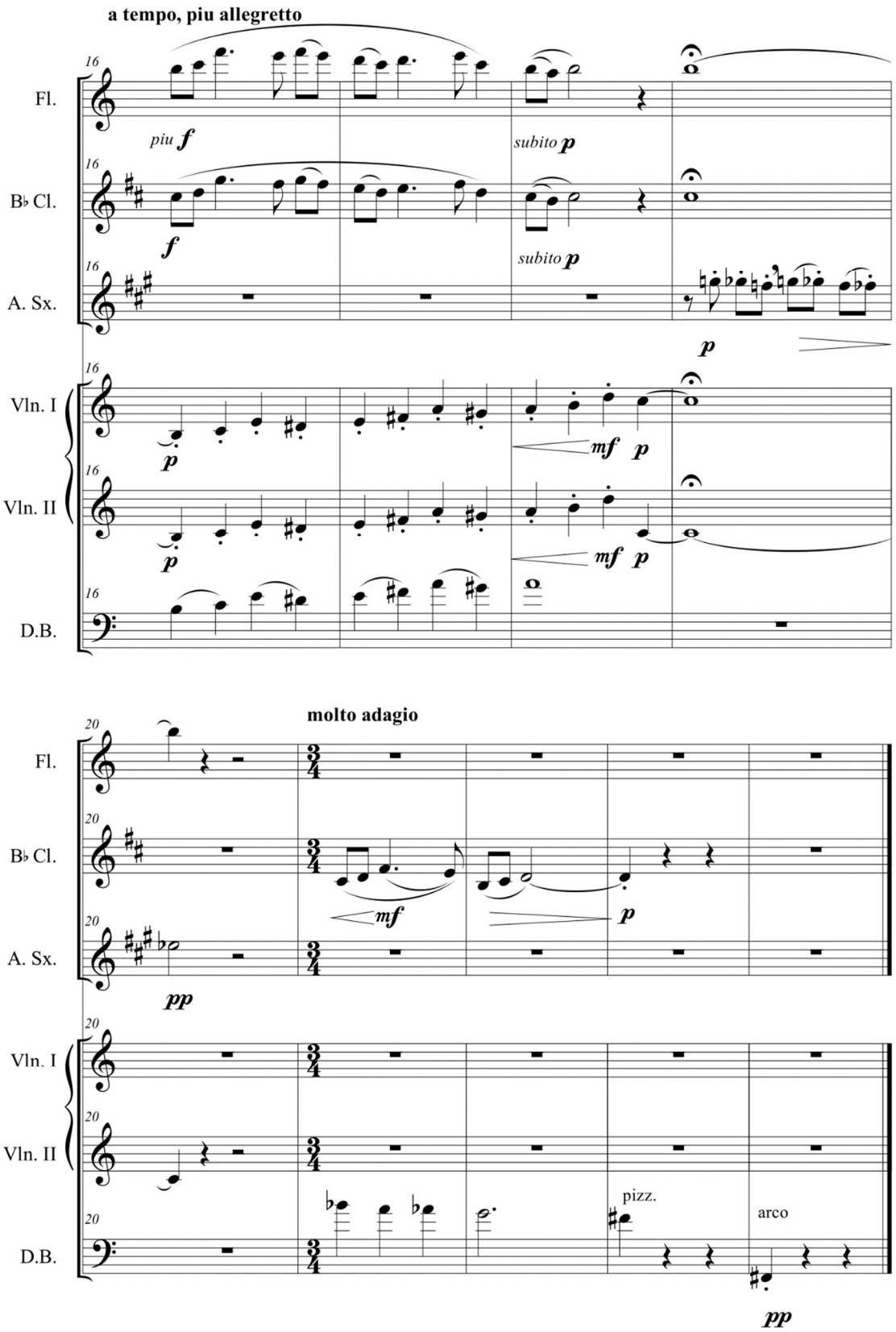

https://youtu.be/EcAPX00sI9k στο 00:00

επιτάφιος στο Μπουκίτσι'απωνίας variation

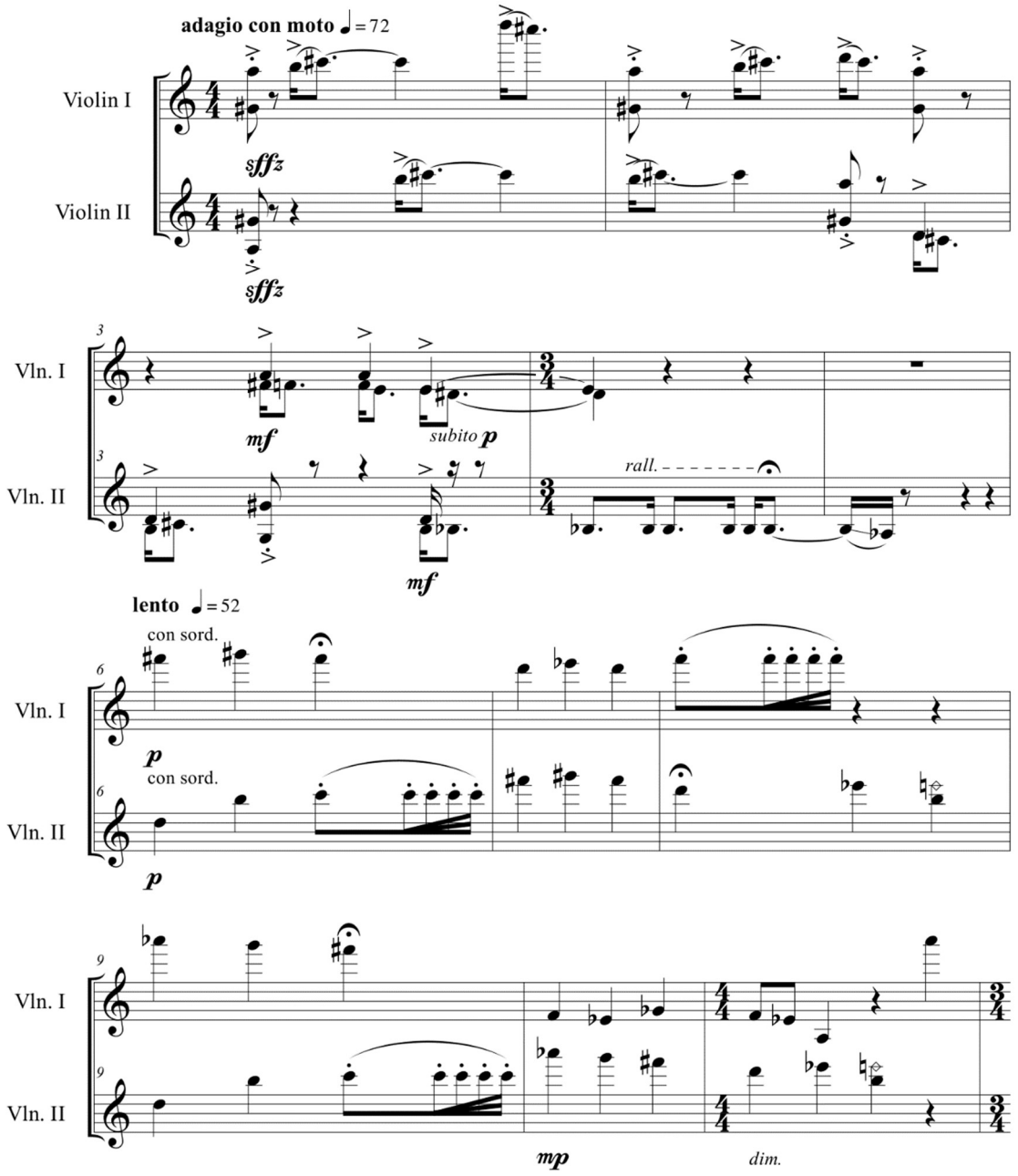

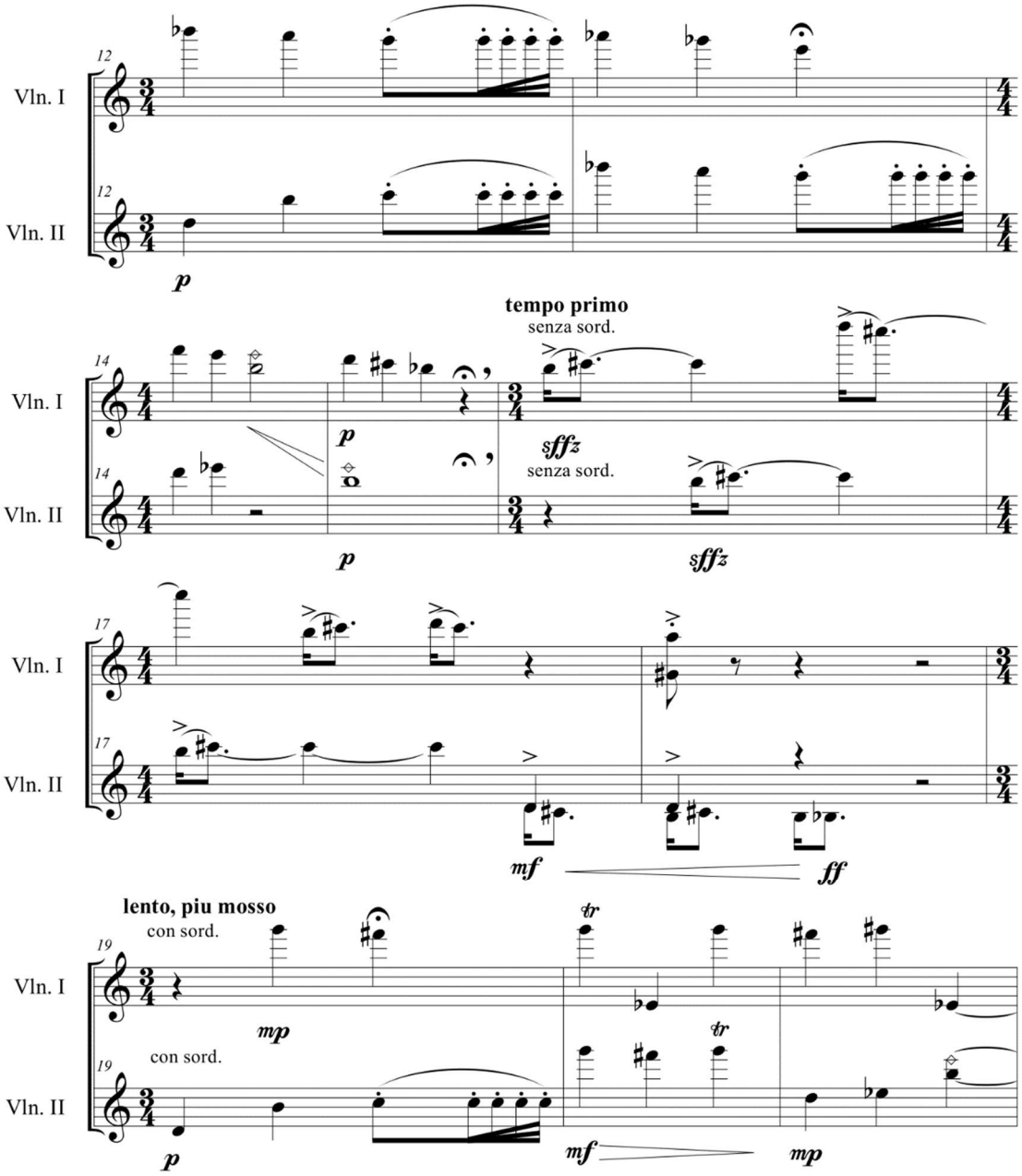
Vln. I
Vln. II
p
tempo primo
senza sord.
sffz
senza sord.
mf
ff
lento, piu mosso
con sord.
mp
con sord.
mf
mp

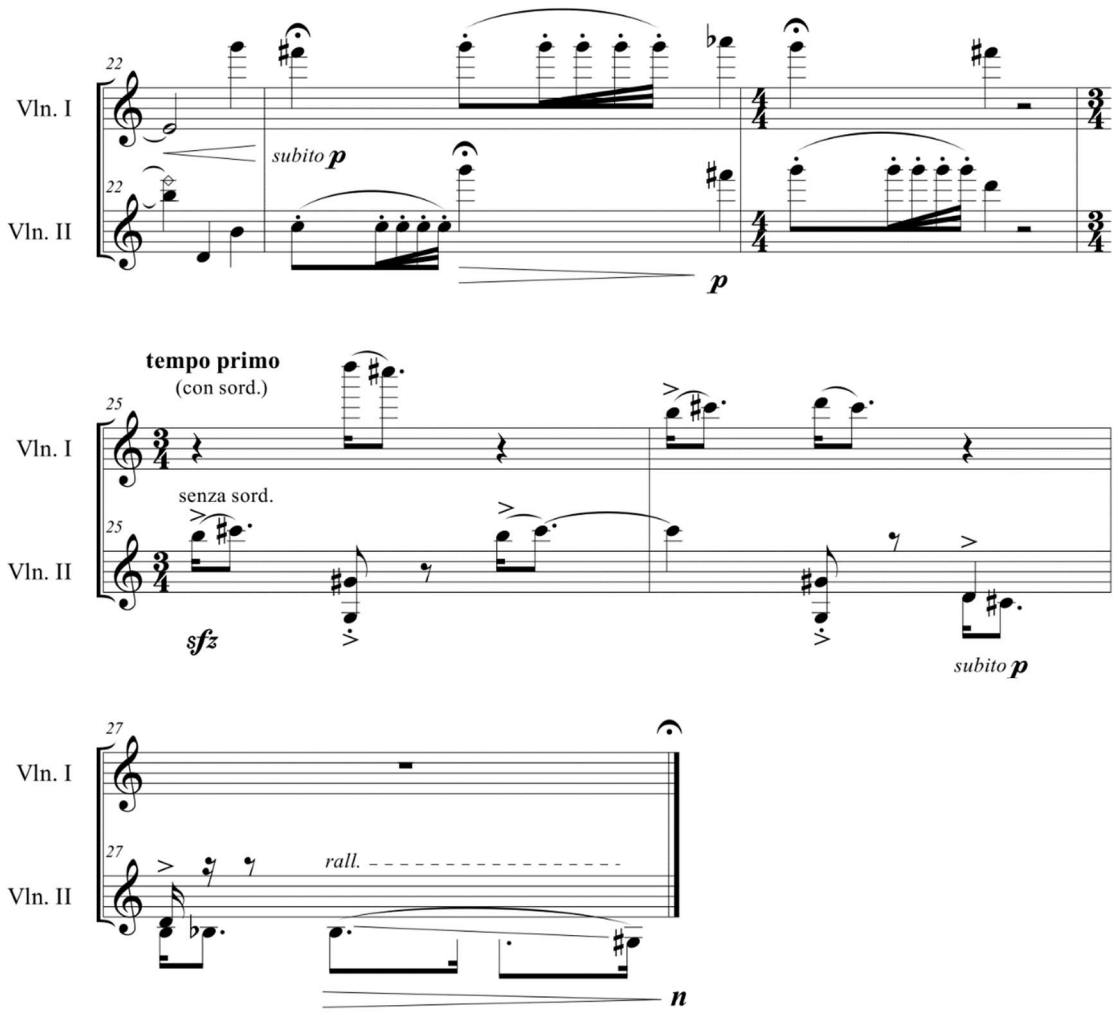

https://youtu.be/z99lvuoSBag στο 00:00

A.T.

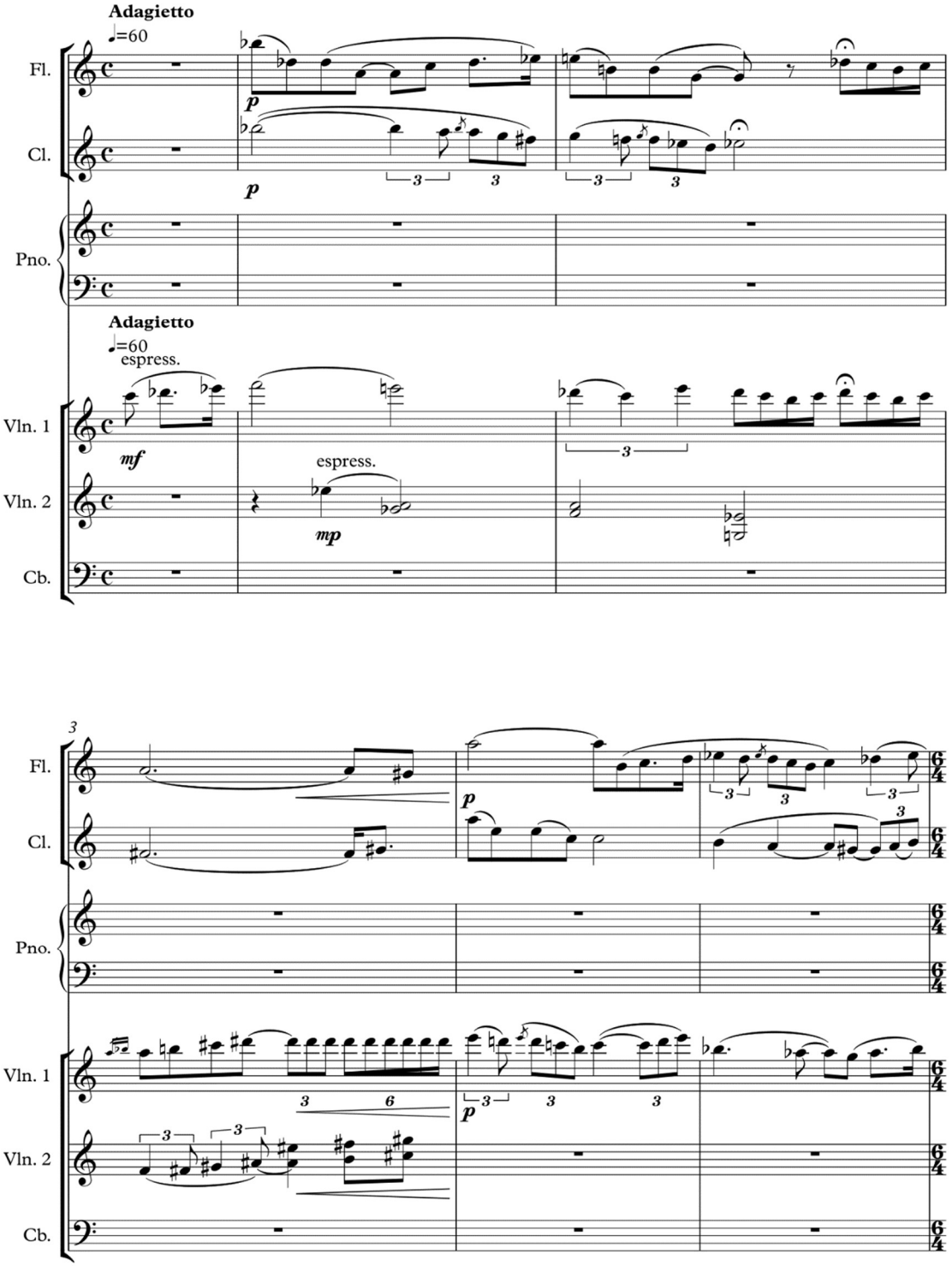
Adagietto
♩=60
Fl.
Cl.
Pno.
Adagietto
♩=60
espress.
Vln. 1
Vln. 2
Cb.
espress.

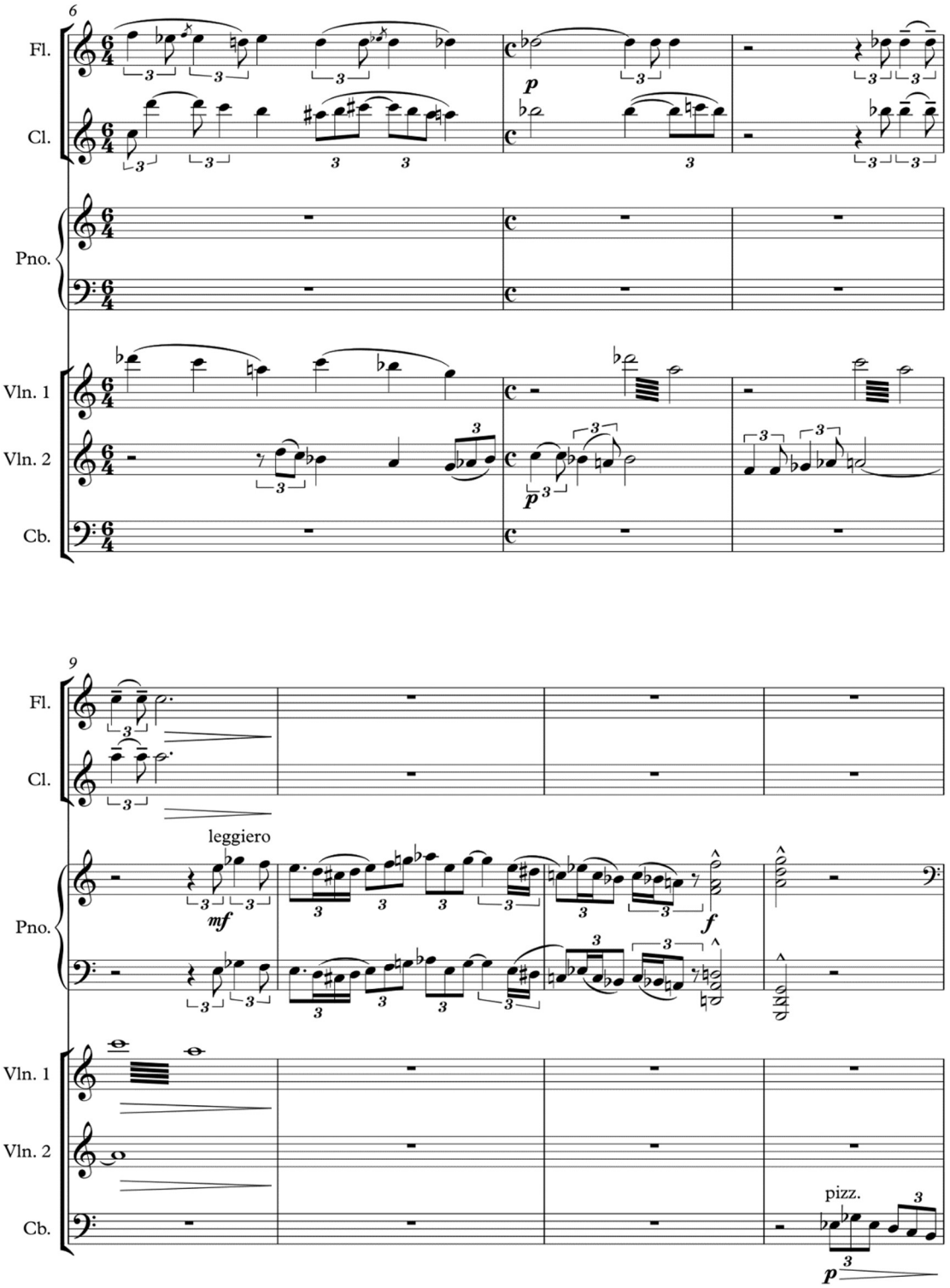
6
Fl.
Cl.
Pno.
Vln. 1
Vln. 2
Cb.
p
9
leggiero
mf
f
pizz.
p

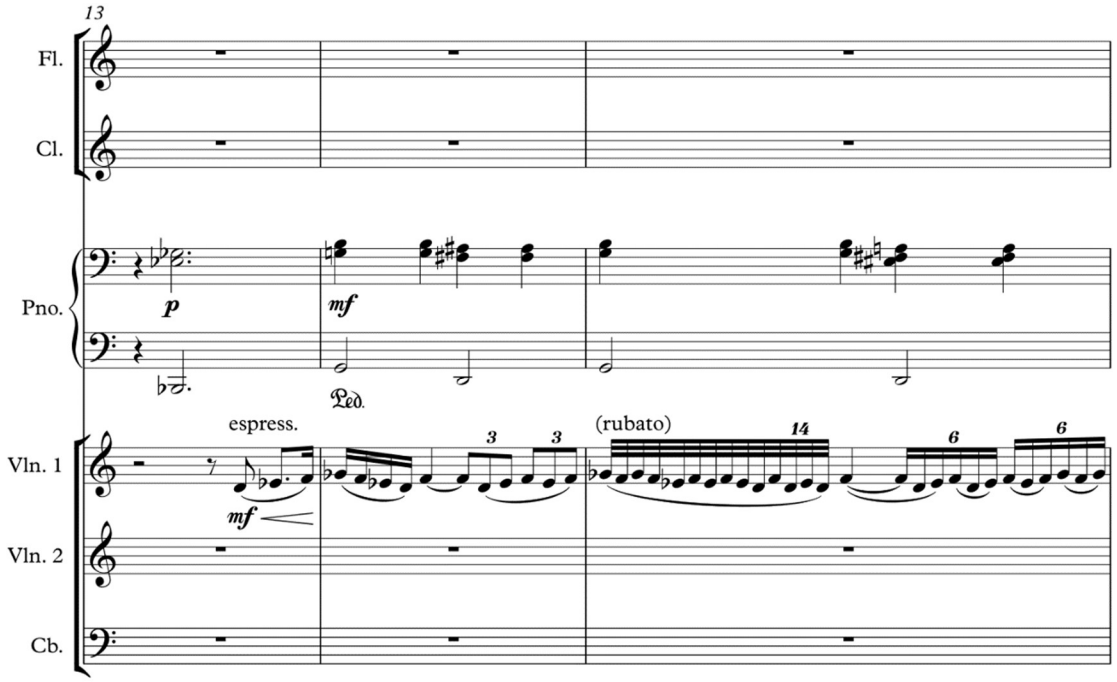

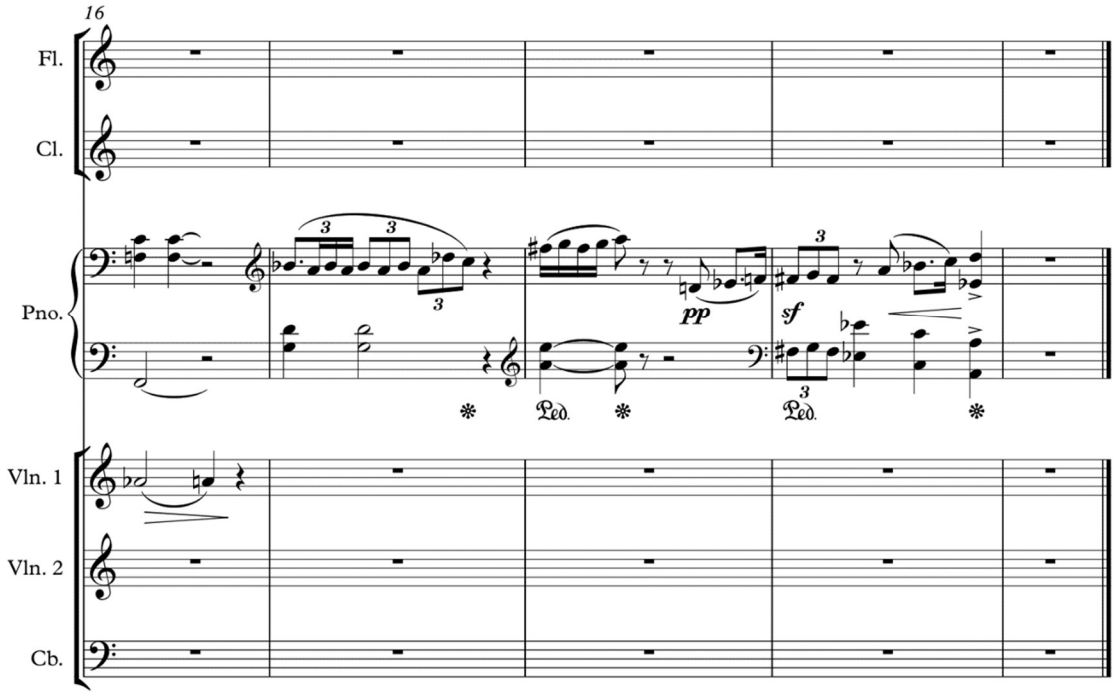

https://youtu.be/dLUdsgFoYIw στο 00:05

iii. Οι δικές μου παραλλαγές

(Οι παρτιτούρες παρατίθενται με concert pitch)

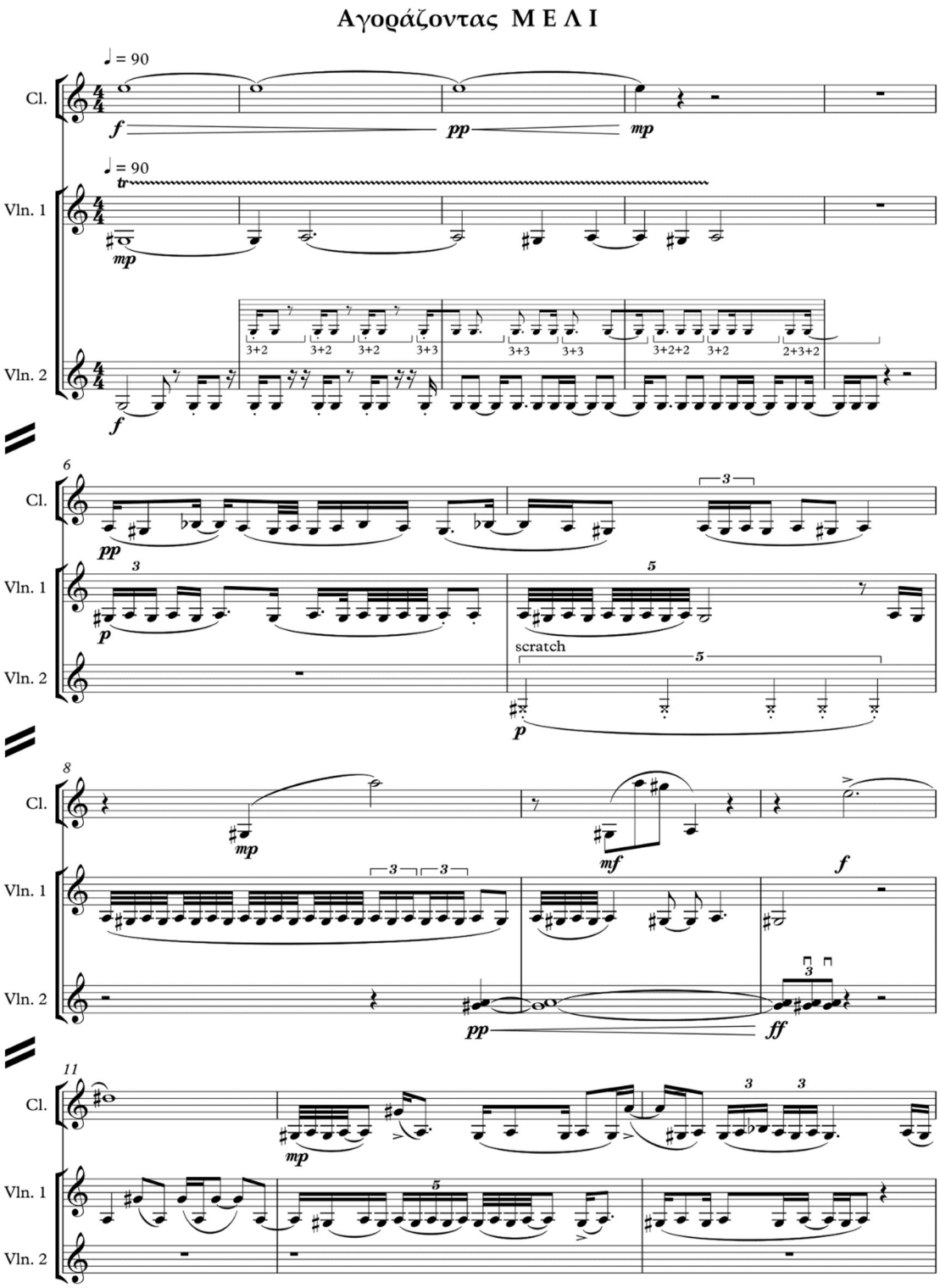

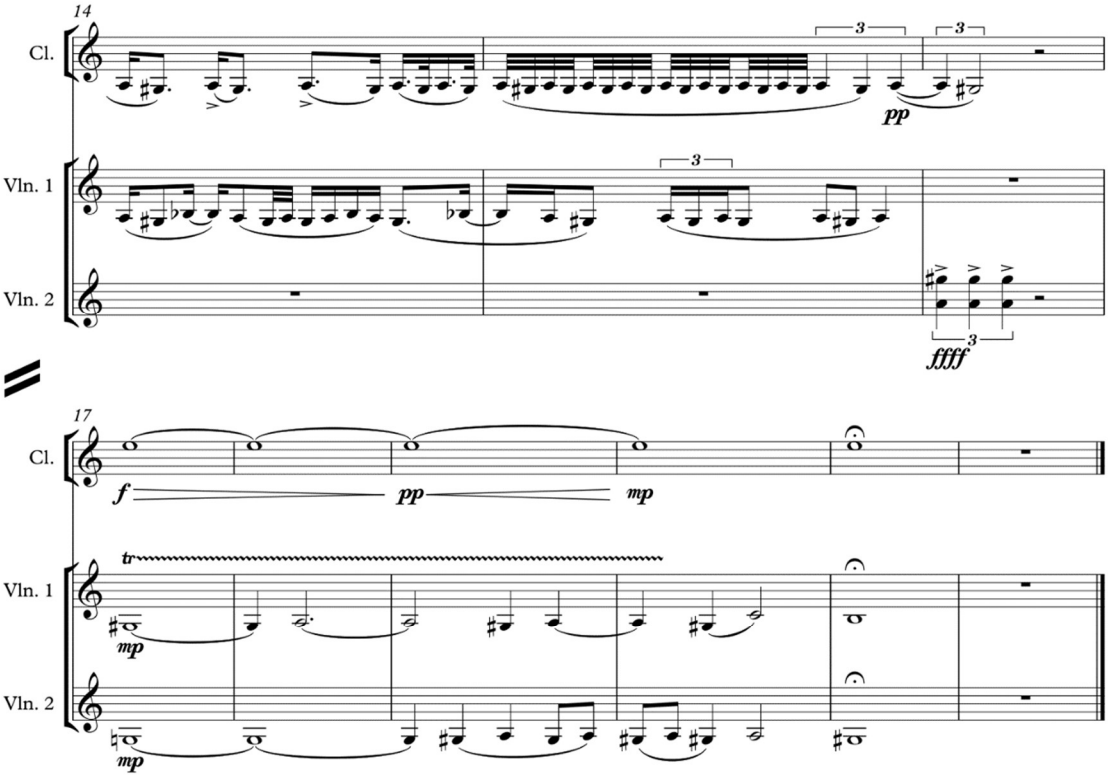

Το ερωτηματικό που έχει μια γάτα στο κεφάλι

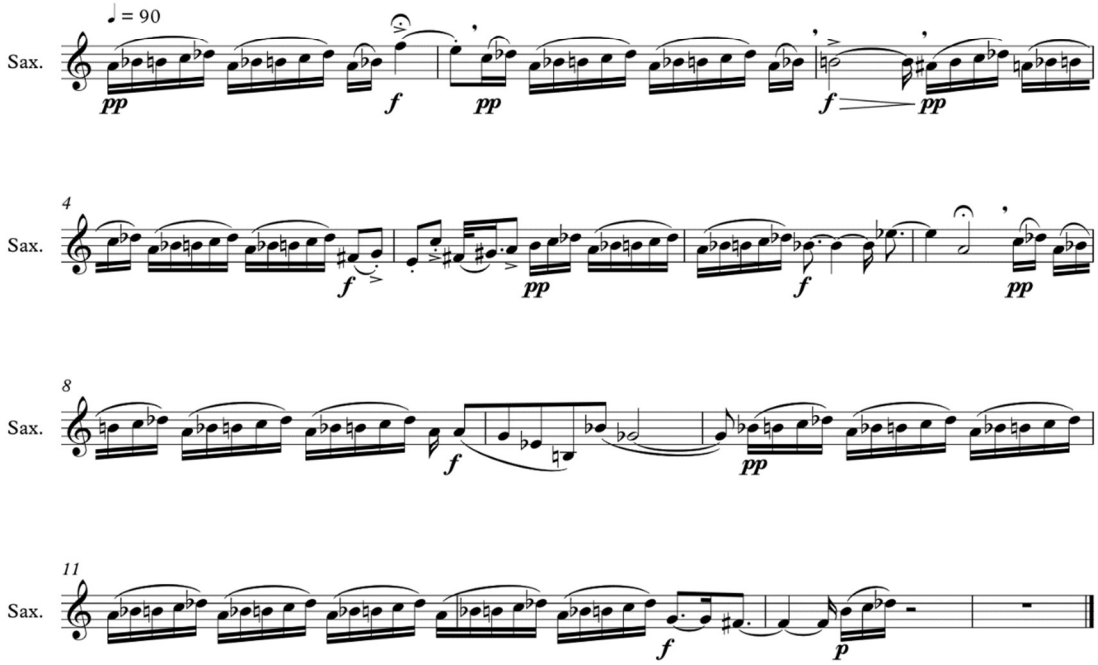

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 01:18 και 04:23 αντίστοιχα.

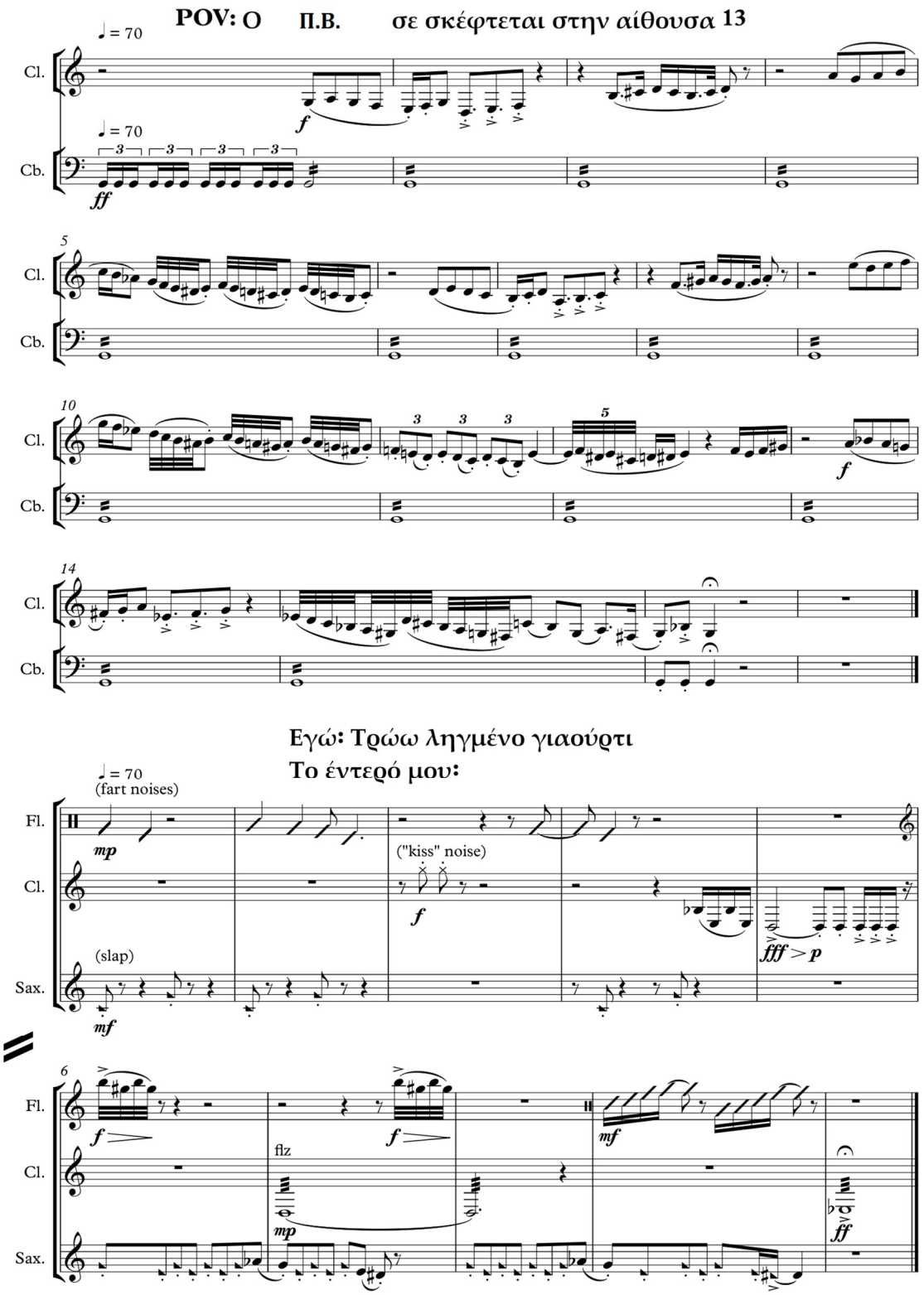

https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 03:33 και https://youtu.be/MA2v5THZiUE στο 01:38 αντίστοιχα.

Τσίπουρο και χέσιμο

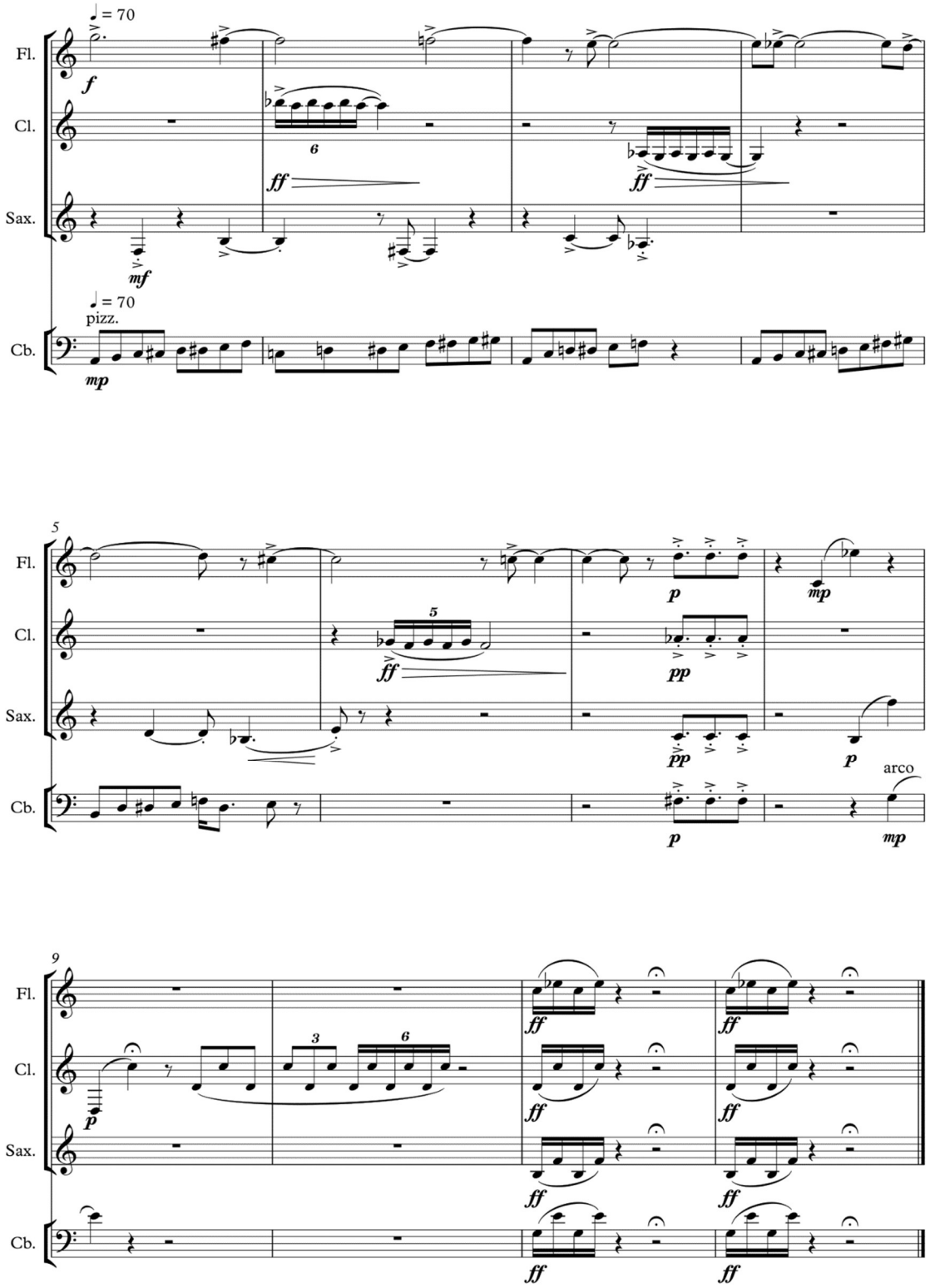

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 06:52

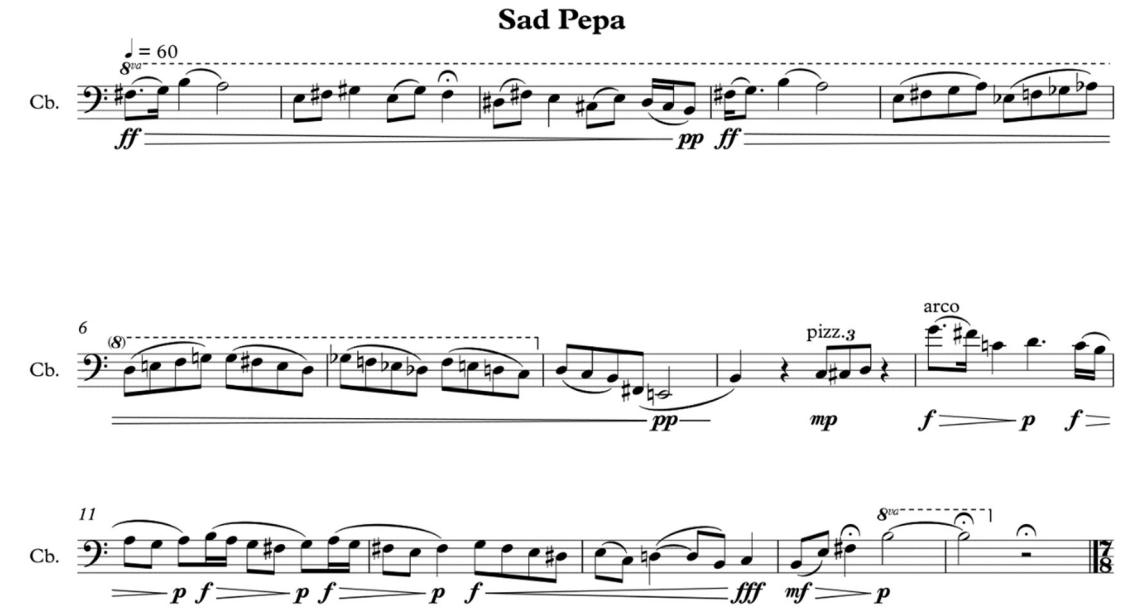

https://youtu.be/xcfONkOz4zs στο 09:18 και https://youtu.be/EcAPX00sI9k στο 01:32 αντίστοιχα.

Efutihisu Buretsuasu Anime Opening

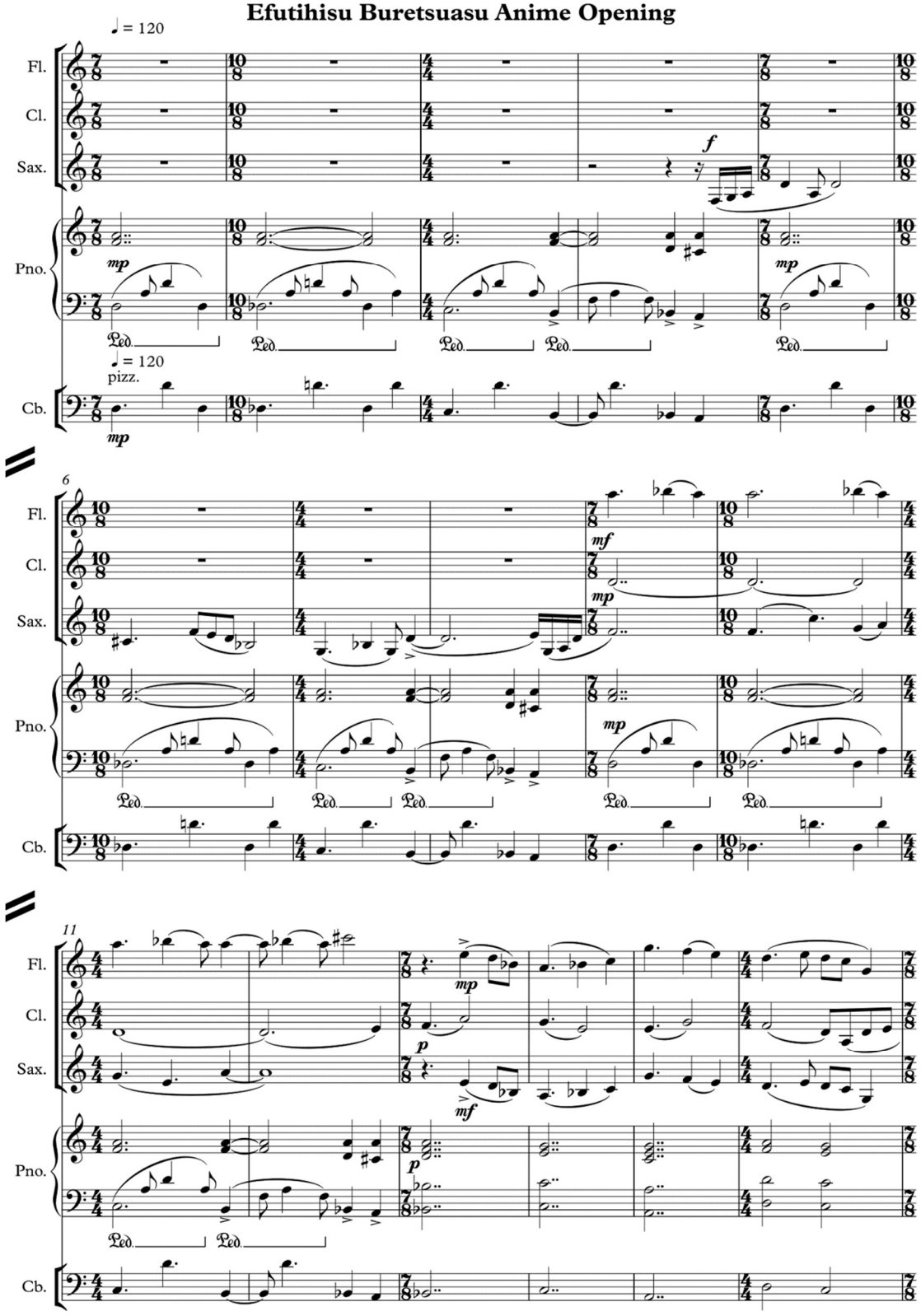

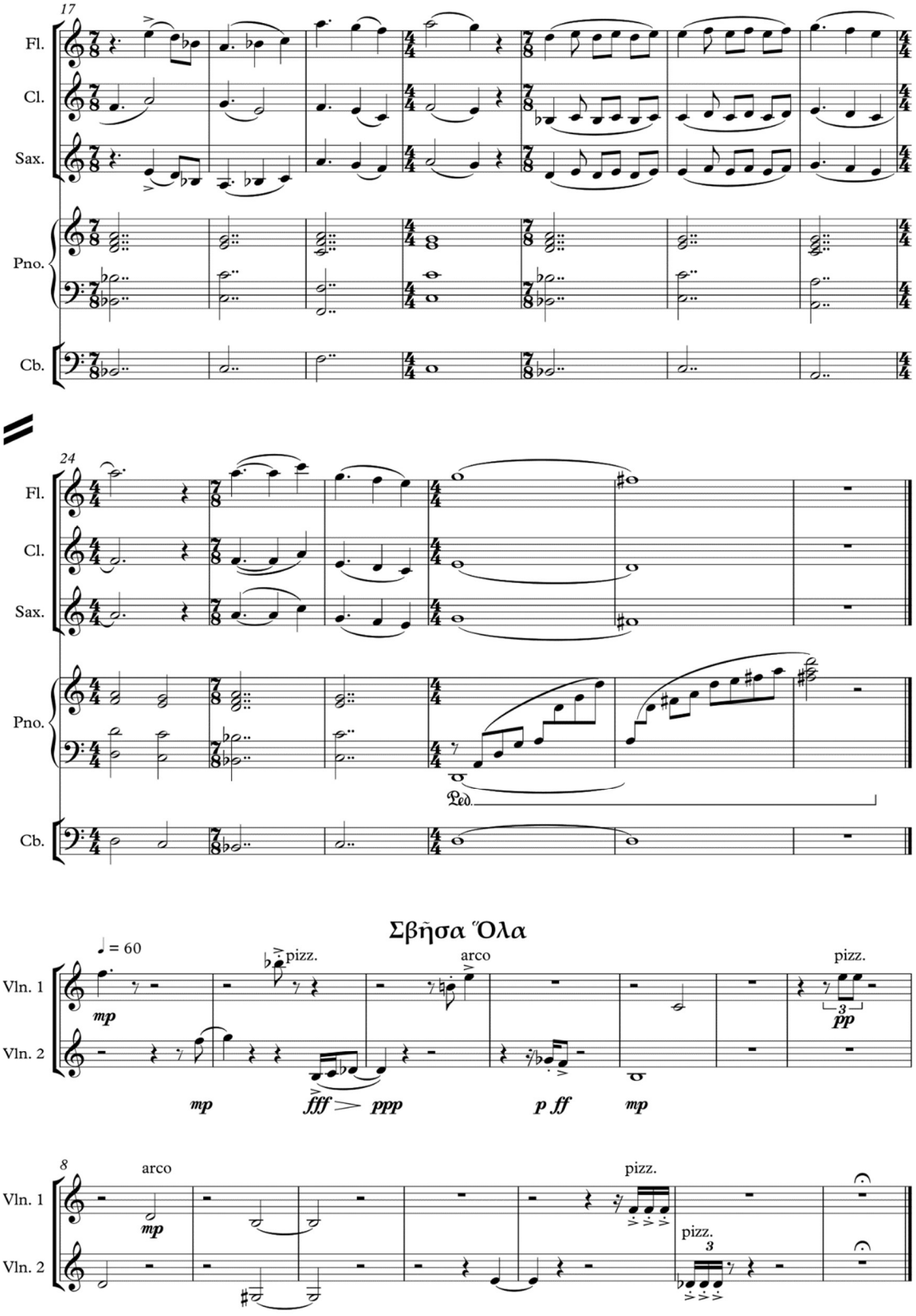

https://youtu.be/z99lvuoSBag στο 03:00 και https://youtu.be/FeF7xFy35ds στο 01:02 αντίστοιχα.

Και Χριστός και Γάιδαρος

Lento, senza misura

Fl.

slap ord.

Μοιρολόι για τη γίδα του Μαμαλάκη

♩ = 60

Sax.

Vln. 1

Vln. 2

Cb.

ακανόνιστα χτυπήματα στο ξύλο

repeat until end

https://youtu.be/9Fhcvq1mVOA στο 00:52 και https://youtu.be/dLUdsgFoYIw στο 02:24 αντίστοιχα.

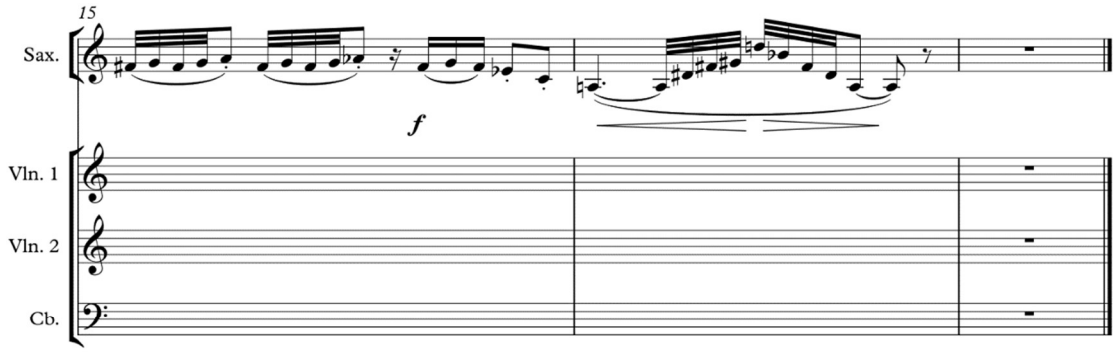

Κανείς:
Ο εγκέφαλός μου στις 4 το πρωί:

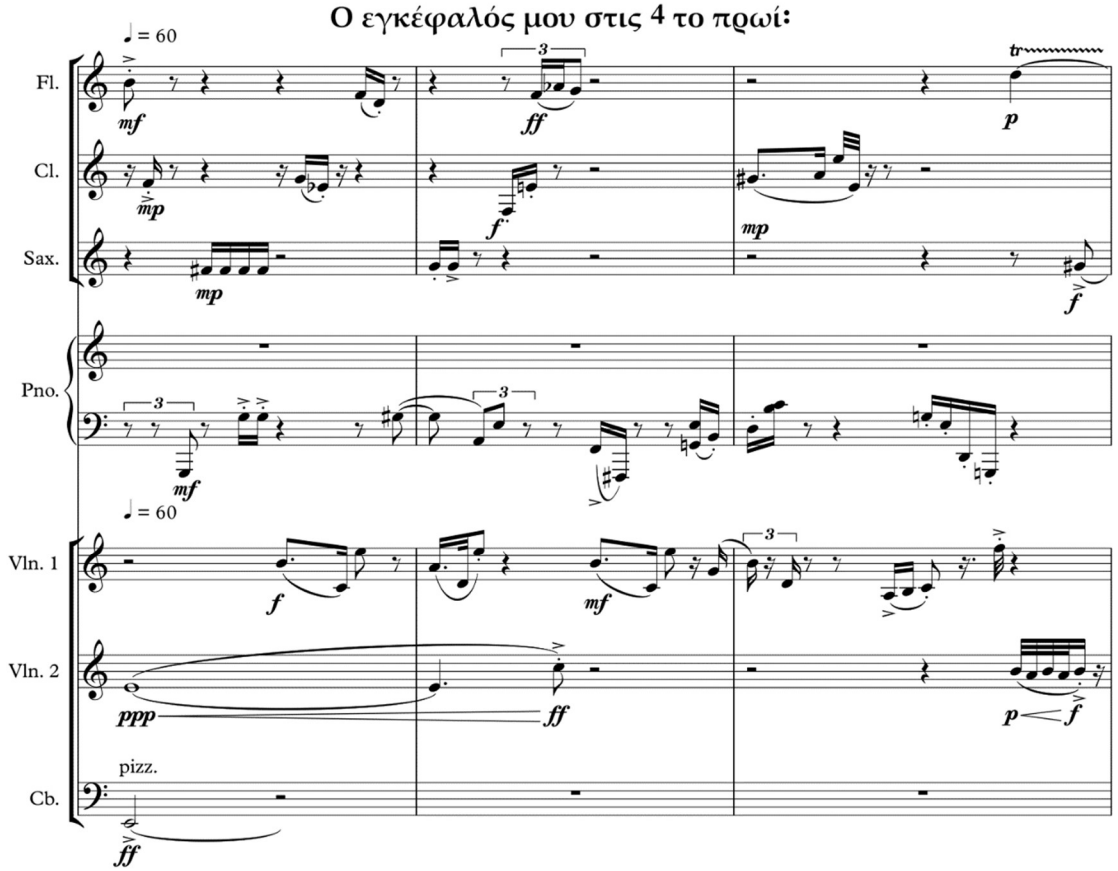

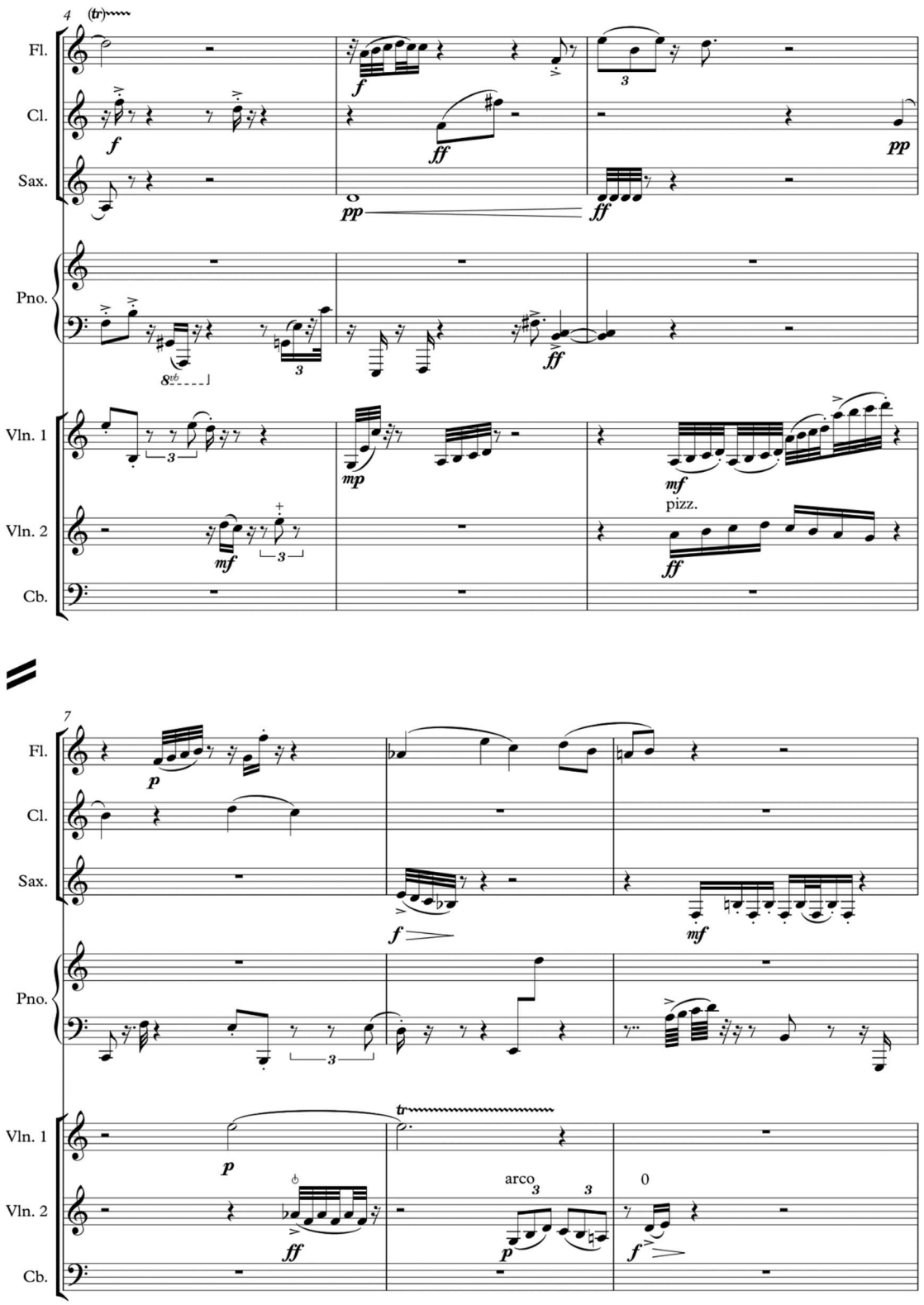
4
(tr)
Fl.
Cl.
Sax.
Pno.
Vln. 1
Vln. 2
Cb.
pizz.
7
tr
arco
0

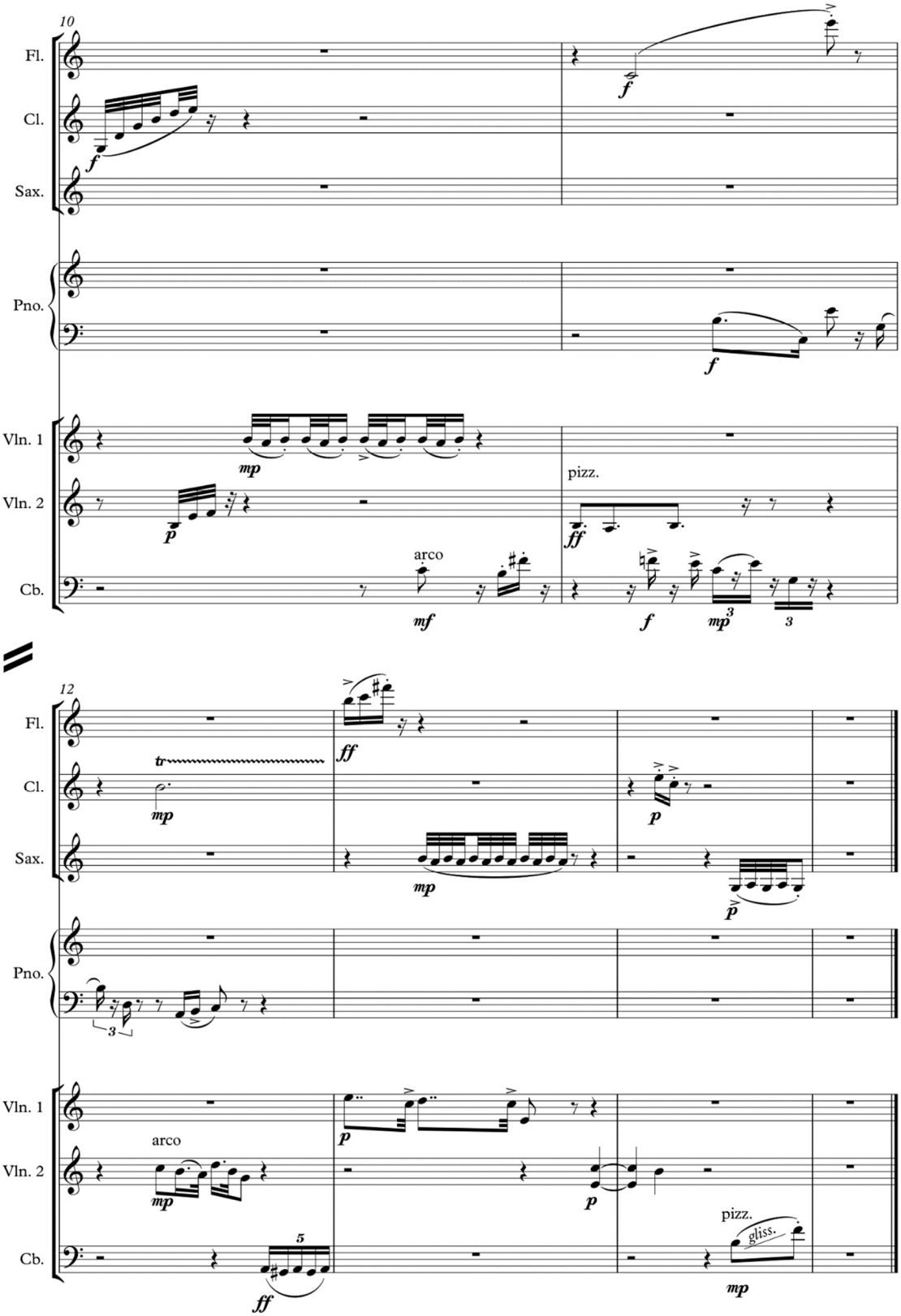

https://youtu.be/etV4blqzpiU

iii. Η κοινή παραλλαγή

Το πρωτότυπο

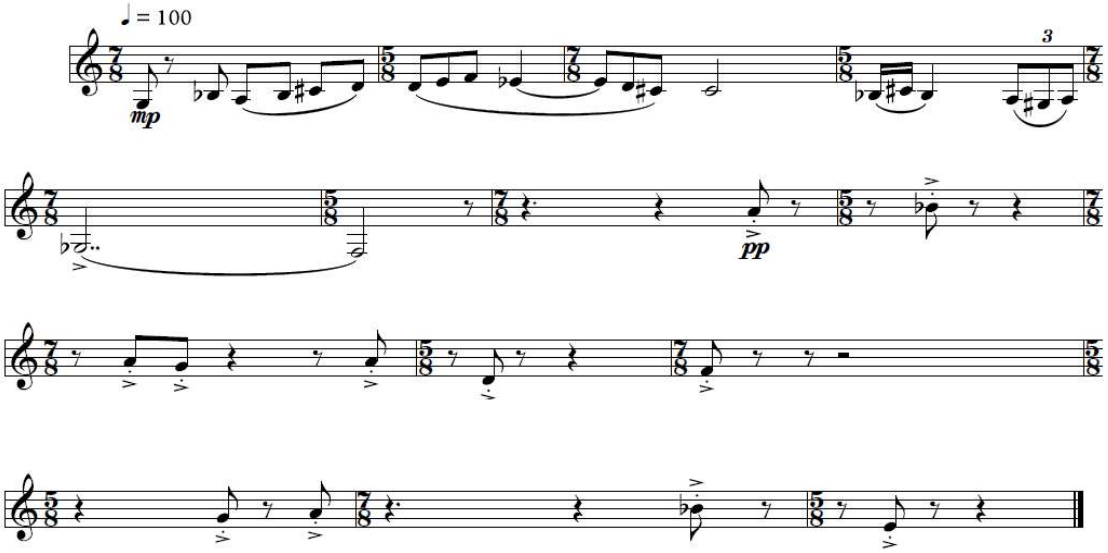

Β.Γ.

Χριστιανός Μπαρόβιος

Μπαχοδήμαρχος

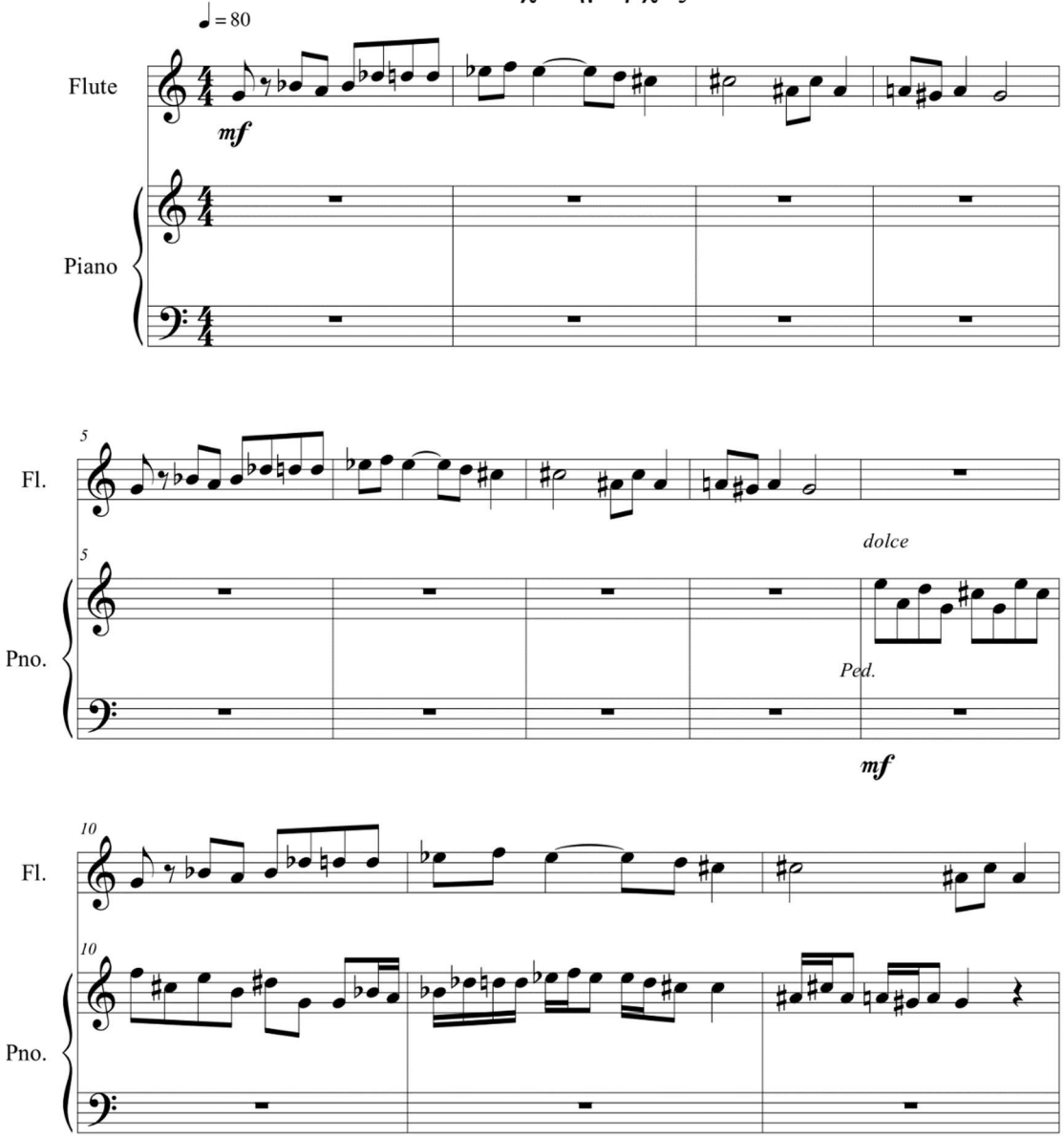

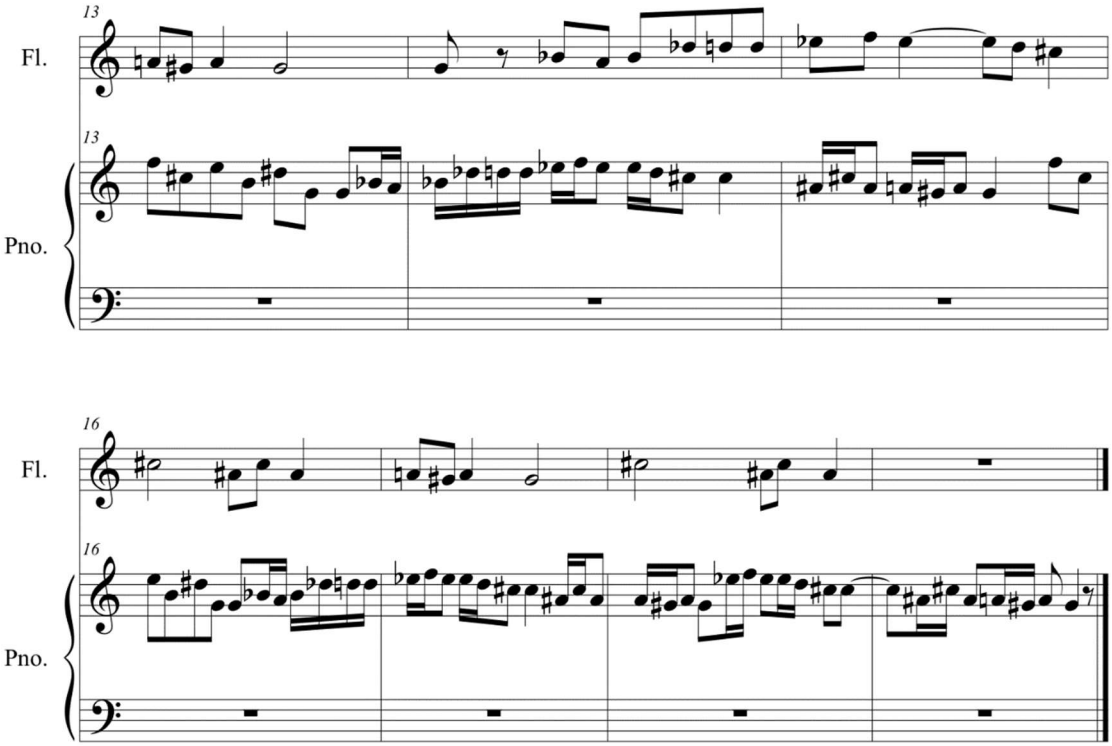

https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 00:00

Σ.Γ.

Χριστιανος Μπαροβιος Τσιπουρακιας

Μπαχοδημαρχιακη ενοτητα Απαυτονικης

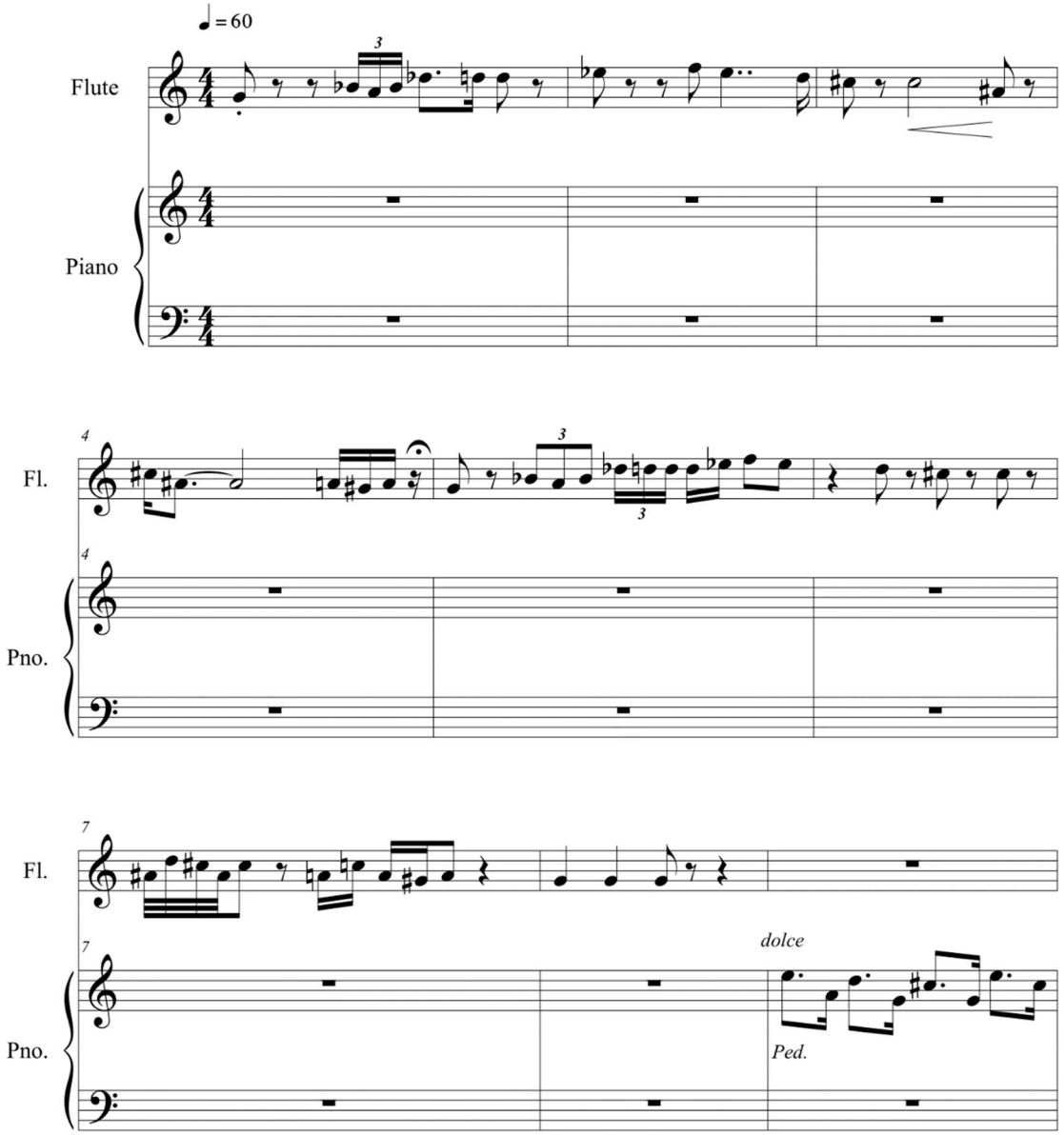

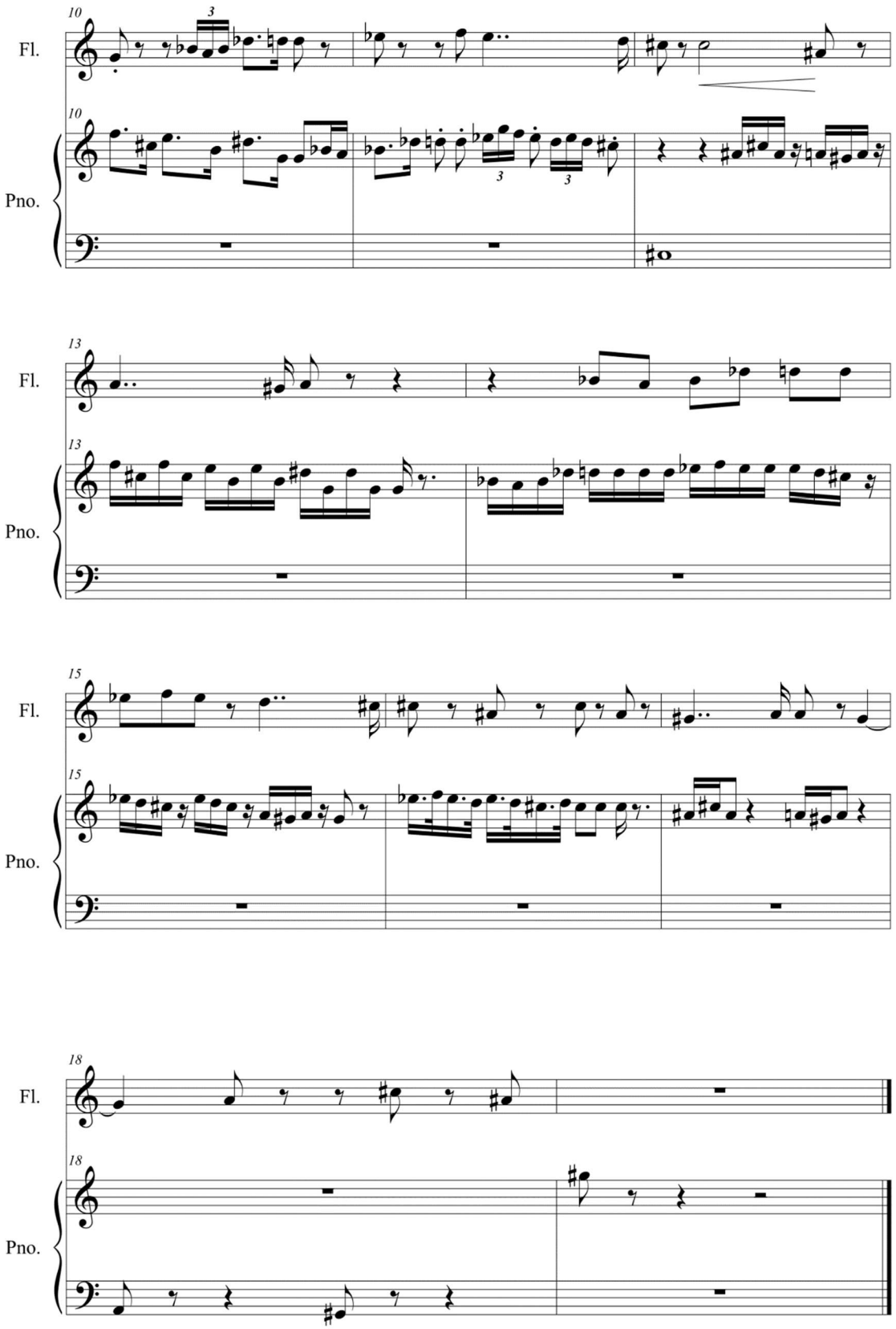

https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 00:54

3.

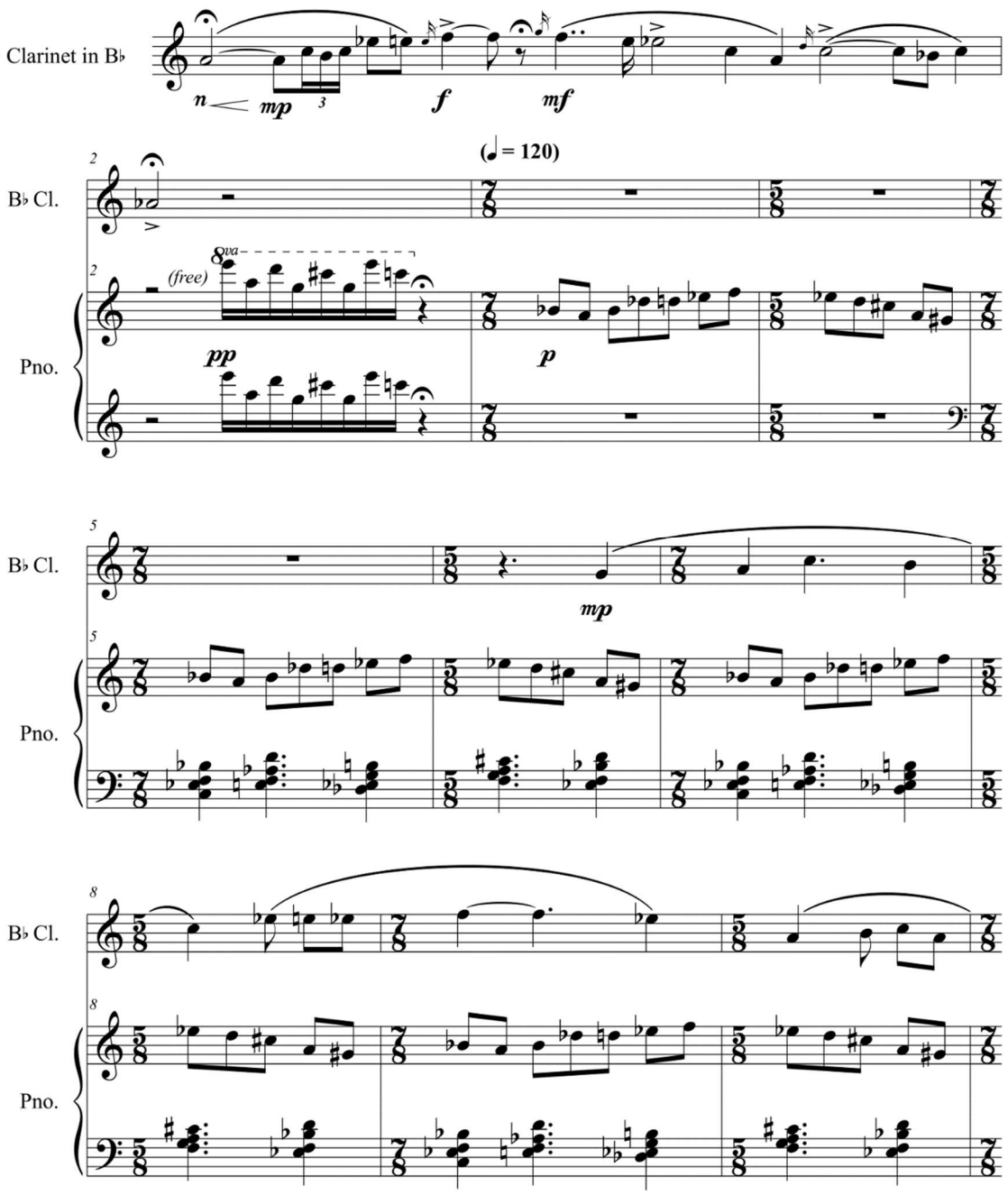

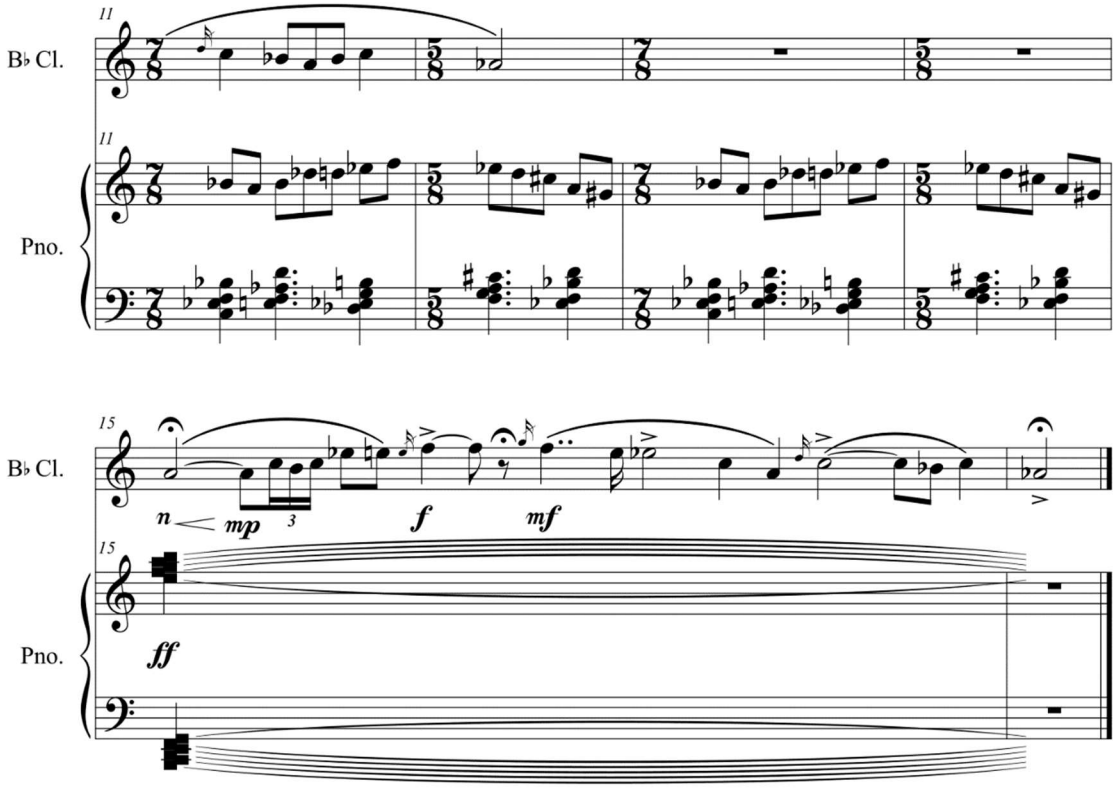

https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 02:08

N.K.

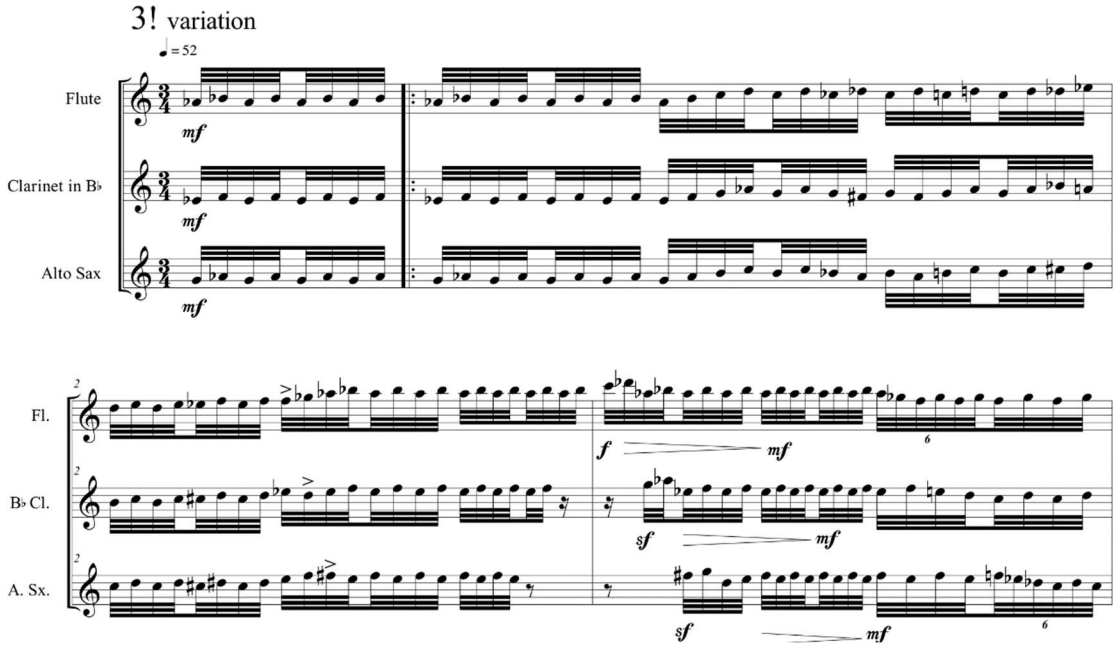

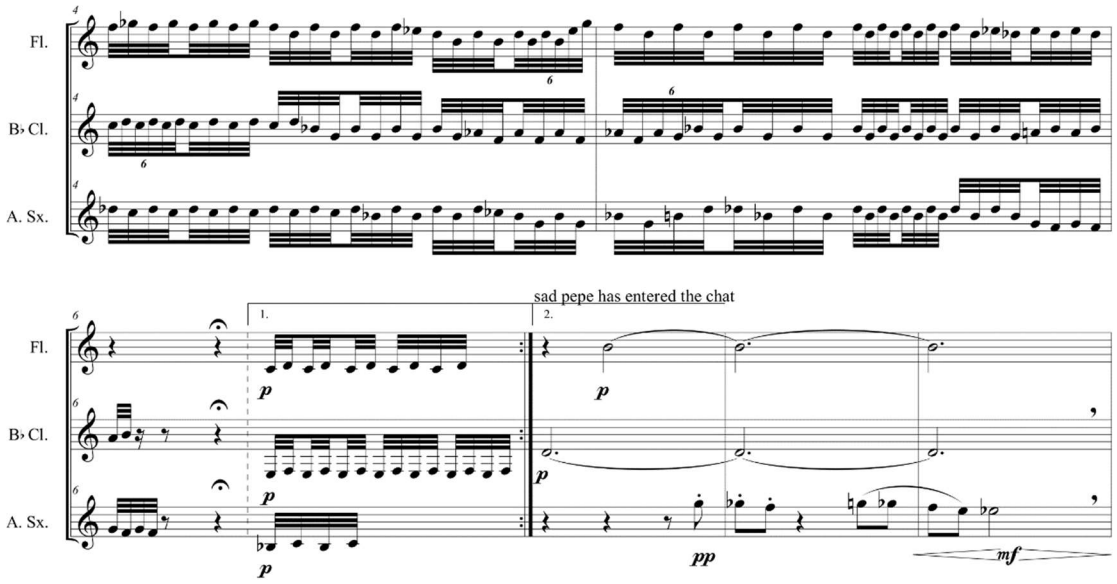

1) Με το που τελείωσει ο καθένας τα τριακοστά-δεύτερα του, συνεχίζει κατ'ευθείαν, ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλον, την επανάληψη μέχρι την κωρώνα.
2) Αφού τελειώσει και ο τελευταίος την επανάληψή του, συνεχίζουν και οι τρείς μαζί στο 2.

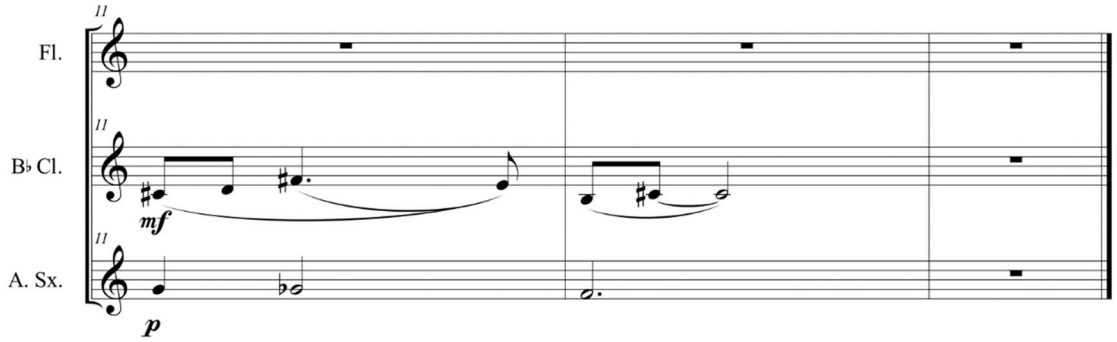

https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 03:21

Γιώργος Μαγαλιός

Σου βάζω τ[R]ία

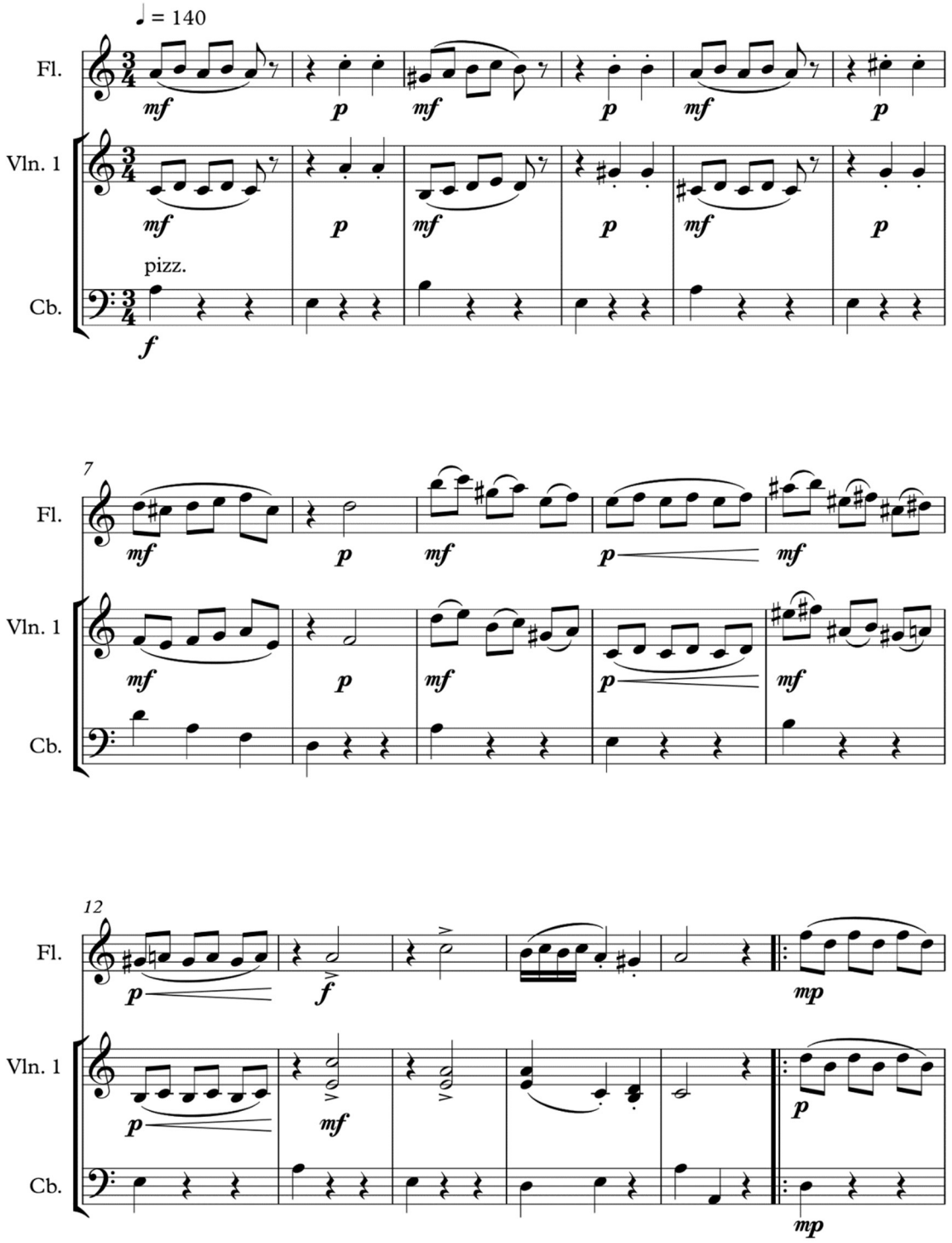

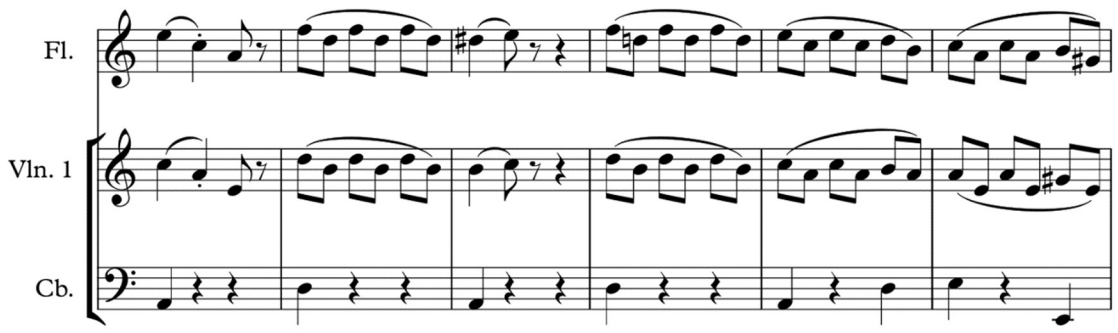

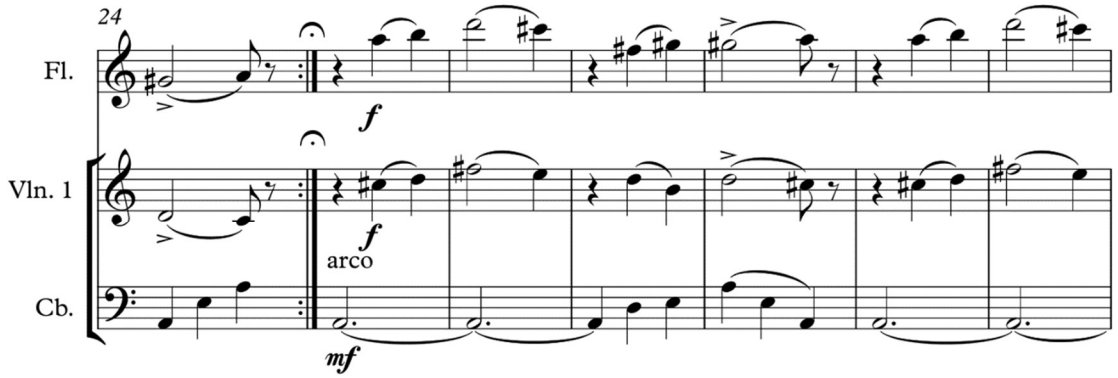

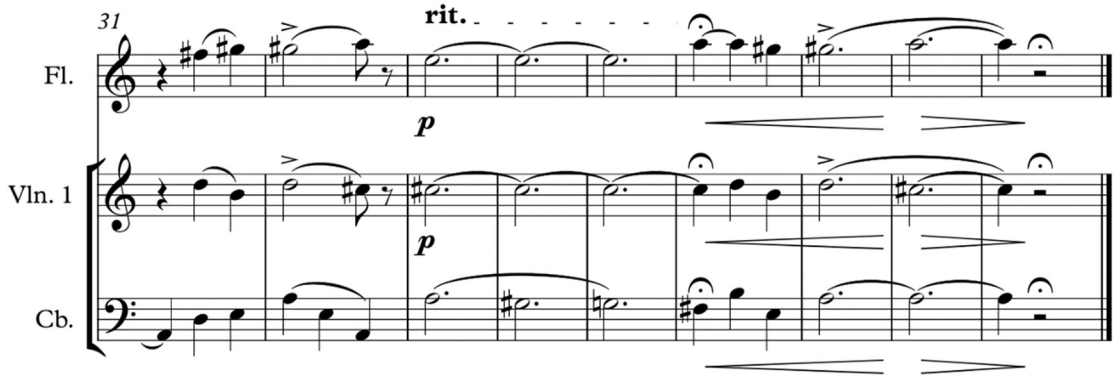

https://youtu.be/UvmFwfpRNB8 στο 04:40

5.2. Εικόνες

Παράδειγμα για το meme «γάτα με ερωτηματικό στο κεφάλι»

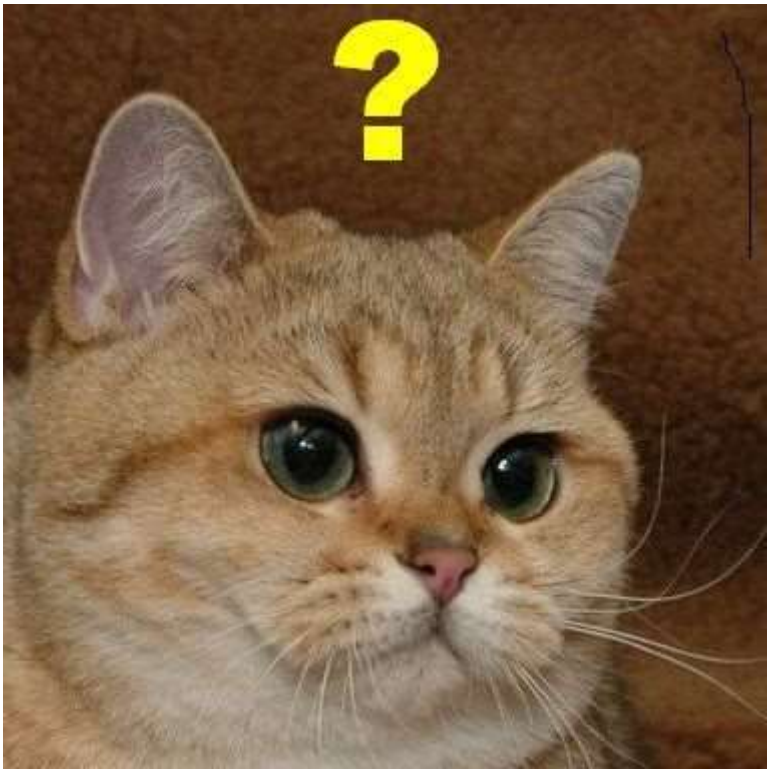

Πηγή: https://pin.it/3q4s9Lo

Παράδειγμα για το meme «Sad Pepe»

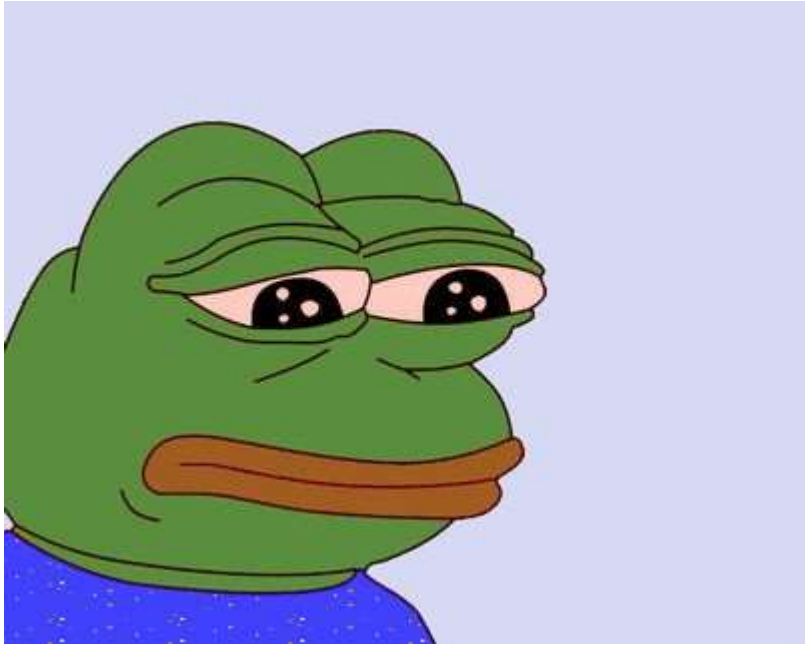

Πηγή: https://imgflip.com/meme/36383069/Pepe-the-Frog

Παράδειγμα για το meme «Sleeping Brain»

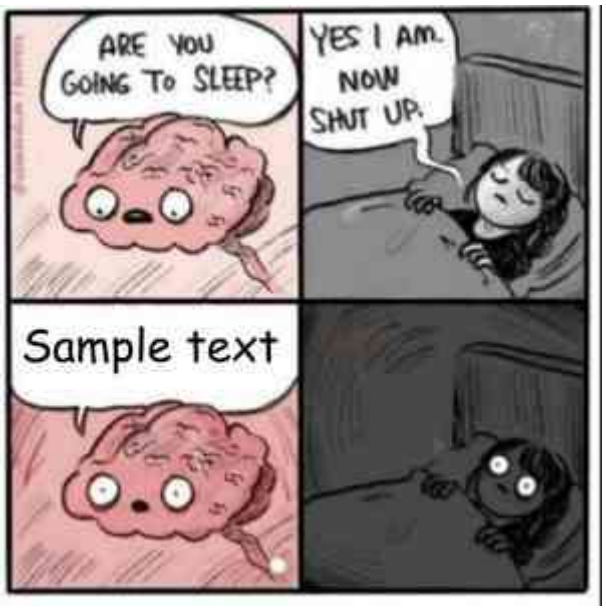

Πηγή: https://www.kapwing.com/explore/sleeping-brain-meme

Η εικόνα της κοινής ανάθεσης

Πηγή: https://www.facebook.com/photo/?fbid=569777398274869&set=pb.100057278425257.-2207520000.

5.3. Οπτικοακουστικό Υλικό

Η συναυλία «juan», στην οποία παρουσιάστηκαν τα μουσικά δείγματα για το πρώτο πείραμα:

https://youtu.be/tK5yMgNxlF0 (έργο: «μελι.exe» στο 13:31).

Η συναυλία «memeΝΙΑΤΟΥΡΕΣ 2.0», στην οποία παρουσιάστηκαν οι μινιατούρες του δευτέρου πειράματος:

https://youtube.com/playlist?list=PL5LZfjjpe7mAHSS1Lfb5qu-iyQXGcCGSW.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amazonas, Mauro, Thais Castro, João Gustavo Kienen, Rosiane Freitas, & Bruno Gadelha. "Composing Aleatoric Music through Interaction: A Composition Environment Based on Interaction With Mobile Technologies for Public Spaces." *Per Musi*, no. 40 (June 2021): 1-35. https://doi.org/10.35699/2317-6377.2020.26077.

Blackard, Cat. "Break Yo' TV: YouTube Poop." *Consequence*. 2009. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://consequence.net/2009/07/break-yo-tv-youtube-poop/.

Bruckner, D. J. R. "How the Earlier Media Achieved Critical Mass." *The New York Times*, November 20, 1995.

Brunello, Juliana. "Internet-memes and everyday creativity." Master Thesis, Erasmus University Rotterdam, 2012.

Dawkins, Richard. *The Selfish Gene*. Oxford: Oxford University Press, 1976.

Eco, Umberto. *The Open Work*. Translated by Anna Cancogni. Cambridge Mass: Harvard University Press, 1989.

Estevez, Victoria Emma Dantas. "'Mah LOLthesis let me show u it' : the (re)making and circulation of participatory culture: memes, creativity and networks." Thesis, Dissertation, University of Stirling, 2018. http://hdl.handle.net/1893/30308.

evangian. «Επικός διάλογος στον ΣΚΑΙ: "Είστε εθελοντής πυροσβέστης; - Αλβανός είμαι"». *YouTube.* 6 Αυγούστου 2021. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.youtube.com/watch?v=QGuK6_WOgHU.

Grinnell, C. K. "From Consumer to Prosumer to Produser: Who Keeps Shifting My Paradigm? (We Do!)" *Public Culture,* 21 (Fall 2009) 577-598. https://doi.org/10.1215/08992363-2009-009.

Jan, Steven. "Replicating Sonorities: Towards a Memetics of Music." *Journal of Memetics,* 4 (2000). http://cfpm.org/jom-emit/2000/vol4/jan_s.html.

Katz, J., & R. Rice. *Social Consequences of Internet Use: Access, Involvement, and Interaction*. Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 2002.

Khan, Imad. "4chan's Pepe the Frog is bigger than ever—and his creator feels good, man." *The Daily Dot.* May 29, 2021. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.dailydot.com/unclick/4chan-pepe-the-frog-renaissance/.

Lantagne, Stacey. "Famous on the Internet: The Spectrum of Internet Memes and the Legal Challenge of Evolving Methods of Communication." *Social Science Research Network* (April 1, 2017). http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2944804.

List, George. "The Distribution of a Melodic Formula: Diffusion or Polygenesis?". *Yearbook of the International Folk Music Council*, 10 (1978): 33-52.

Luben TV. «EPIC: Ο Γεωγράφος Ευτύχης Μπλέτσας Ψάχνει Το ΜΠΟΥΚΙΤΣΙ Ιαπωνίας Σε Live Του | Luben TV». *YouTube*. 1 Δεκεμβρίου 2020. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.youtube.com/watch?v=cW6SUJ_rnqc.

Maital, Shlomo. “Hatikvah – The Real Story behind Israel’s Anthem.” *The Jerusalem Report* (July 9, 2018).

Marini, Biagio. *Sonata Sopra “Fuggi Dolente Core”.* Op.22 No.21. Edited by Luigi Torchi. L’Arte Musicale in Italia. Vol. Vol.7 (pp.60-67). Milan: G. Ricordi, 1908.

“memelord”. Στο *Collins Dictionary*. Προσπελάστηκε στις 26 Απριλίου 2023. https://www.collinsdictionary.com/submission/23319/memelord.

Mozart, W. A. *Musikalisches Würfelspiel: Anleitung zum Componieren von Walzern so viele man will vermittelst zweier Würfel, ohne etwas von der Musik oder Composition zu verstehen*. K. 516f. Mainz: Schott, 1984.

Nationalhymnen Texte Und Melodien. 12. Aktualisierte Aufl ed. Stuttgart: Reclam, 2007.

Nierhaus, Gerhard. *Algorithmic Composition: Paradigms of Automated Music Generation*. Wien: Springer, 2009.

Object 41. «[Greek YTP] Ο Ηλίας Μαμαλάκης κάνει ταχυδακτυλουργικά με χοιρινές μπριτζολίτσες». *YouTube*. 14 Δεκεμβρίου 2014. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.youtube.com/watch?v=szIrp335sCM.

Perec, Georges. *Experimental Demonstration of the Tomatotopic Organization in the Soprano (Cantatrix Sopranica L.)*. Paris: Éd. du Seuil, 1991.

“Pepe the Frog Memes.” *Imgflip.com*. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://imgflip.com/meme/36383069/Pepe-the-Frog.

Piata, Anna. “Stylistic humor across modalities: The case of Classical Art Memes.” *Internet Pragmatics* volume 3, issue 2 (Nov. 2020): 174-201. https://doi.org/10.1075/ip.00031.pia.

Quaranta, Domenico. “IOCOSE: IN THE LONG RUN.” Translated by Anna Carruthers, originally published in *Aksioma brochure* #06 (2010). https://www.aksioma.org/pdf/aksioma_PostScriptUM_04_ENG_iocose.pdf.

Rheingold, Howard. *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. New York: Harper Perennial, 1993.

Schubert, Franz. *Erlkönig*. D.328. Edited by Eusebius Mandyczewski. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1895.

Shifman, Limor. *Memes in Digital Culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 2014.

Smetana, Bedřich. *Vltava*. Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1930.

Sisman, Elaine. “Variations.” Στο *Grove Dictionary of Music*, 2001. Προσπελάστηκε στις 19 Απριλίου 2023. https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.29050.

“Sleeping Brain Meme.” *Kapwing.com*. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.kapwing.com/explore/sleeping-brain-meme.

Subotnik, Rose. *Developing Variations: Style and Ideology in Western Music*. First ed., Minneapolis: University of Minnesota Press, 1991.

Ward, Rob. *CLASSICAL ART MEMES*. London: Templar Books, 2017.

Wu Y., L. Zhang, N. Bryan-Kinns & M. Barthet. "Open Symphony: Creative Participation for Audiences of Live Music Performances." *IEEE MultiMedia* vol. 24, no. 1 (Jan.-Mar. 2017): 48-62. doi: 10.1109/MMUL.2017.19.

Zanetti, Gasparo. *Il scolaro*. Milan: Carlo Camago, 1645.

Zion, Ilan Ben. "How an Unwieldy Romantic Poem and a Romanian Folk Song Combined to Produce 'Hatikva'." *Times of Israel* (May 13, 2015). https://www.timesofisrael.com/how-an-unwieldy-romantic-poem-and-a-romanian-folk-song-combined-to-produce-hatikva/.

Βούβαρης, Πέτρος. *Εισαγωγή στη μορφολογική ανάλυση της τονικής μουσικής: Μπαρόκ, κλασικισμός*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015.

Καπέλλα, Ναστάζια. «Τι σημαίνει το POV που χρησιμοποιούν οι χρήστες του TikTok.» *Oneman.gr*. 17 Ιανουαρίου 2022. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://www.oneman.gr/life/ti-simainei-to-pov-pou-xrisimopoioun-oi-xristes-tou-tiktok/.

Μαλούνη, Ιωάννα. (2018, April 30). «Cult ελληνικοί ρόλοι και memes: μια νέα πτυχή της νοσταλγίας;» *Skra punk*. 30 Απριλίου 2018. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου 2023. https://skra-punk.com/2018/04/30/cult-ellinikoi-roloi-kai-memes-mia-nea-ptychi-tis-nostalgias/.

«ποδανά». Στο *SLANG.gr*, 2007. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου, 2023. https://www.slang.gr/definition/1726-podana.

Στραβίνσκυ, Ιγκόρ. *Μουσική Ποιητική*. Μετάφραση Μιχάλη Γρηγορίου. Αθήνα: Νεφέλη, 1980.

«τρολάρω». Στο *SLANG.gr*, 2012. Προσπελάστηκε στις 29 Μαΐου, 2023. https://www.slang.gr/lemma/19780-trolaro.